

ACADEMIA

ROMÂNĂ

FILIALA TIMIȘOARA

CENTRUL DE CERCETARE PENTRU DEZVOLTAREA RURALĂ
DURABILĂ A ROMÂNIEI

RAPORT DE CERCETARE

STRATEGII DE DEZVOLTARE RURALĂ DURABILĂ ÎN ZONA ȚARA HAȚEGULUI, JUDEȚUL HUNEDOARA

PARTEA a III-a Elaborarea strategiei de dezvoltare rurală durabilă în Țara Hațegului

1. Agricultură

Timișoara
2020

ACADEMIA

ROMÂNĂ

FILIALA TIMIȘOARA

CENTRUL DE CERCETARE PENTRU DEZVOLTAREA RURALĂ
DURABILĂ A ROMÂNIEI

RAPORT DE CERCETARE

STRATEGII DE DEZVOLTARE RURALĂ DURABILĂ ÎN ZONA ȚARA HAȚEGULUI, JUDEȚUL HUNEDOARA

PARTEA a III-a

**Elaborarea strategiei de dezvoltare rurală durabilă
în Țara Hațegului
1. Agricultură**

Colectiv de cercetare CCCRDR:
Prof.dr. Vasile GOȘA, CS I
Acad. Păun Ion OTIMAN, CS I
Prof.dr. Nicoleta MATEOC-SÎRB, CS I
Prof.dr. Adrian BĂNEȘ, CS I
Conf.dr. Cosmin SĂLĂȘAN, CS II
Șef lucr.dr. Andrea FEHER, CS III
Dr. ing. ec. Miroslav RAICOV, CS III
Ing. Zamfira IUCU

**Timișoara
2020**

Referenți științifici:

Dr. Lucian LUCA, CS I

Dr. Violeta FLORIAN, CS II

Institutul de Economie Agrară al Academiei Române

Cuprins

	Introducere	4
Capitolul 1.	Starea actuală a agriculturii Țării Hațegului	5
	1.1. Fondul funciar	5
	1.2. Potențialul de producție al terenului agricol la principalele culturi și produse zootehnice	17
	1.3. Studiu pedologic al comunei Sântămăria Orlea – Studiu de caz	25
	1.4. Evoluția suprafețelor cultivate și a producțiilor obținute în Țara Hațegului	36
	1.5. Evoluția efectivelor de animale din Țara Hațegului	50
Capitolul 2.	Estimări strategice ale producției agroalimentare în comunele Țării Hațegului – orizont 2025-2040	61
	2.1. Estimarea producției vegetale în Țara Hațegului prin metoda bonității terenurilor agricole	61
	2.2. Evoluția producției agricole și proiecția sistemului agroalimentar în Țara Hațegului	70
	CONCLUZII	97
	BIBLIOGRAFIE	98

INTRODUCERE

Cunoașterea, cercetarea, analiza și dezvoltarea spațiului rural sunt activități de importanță vitală pentru o țară, determinate atât de ponderea populației ocupate în activități productive, de servicii socio-culturale, de habitat și turism, cât și de suprafața (dimensiunea) spațiilor rurale. În concepția multor cercetători, inclusiv a noastră, spațiul rural al unei țări, zone sau al unei localități reprezintă cartea de vizită a acestora.

Cu privire la spațiul rural al Țării Hațegului, cu o suprafață de 155 km², cuprinzând, depresiunea geografică cu același nume, mărginită și închisă de Munții Retezat, Șureanu, Țarcu și Poiana Ruscă, reprezintă una dintre cele mai înzestrate zone ale României din punct de vedere istoric, peisagistic, cultural și spiritual. Dacă la această caracteristică importantă a Țării Hațegului, adăugăm și dinamica economică și socială intervenită după 1990, traversată timp de trei decenii, avem dimensiunea exactă a necesității și oportunității cercetărilor de evoluție rurală complexă, atât de necesare fundamentării științifice de dezvoltare rurală durabilă a acestei zone.

Alegerea temei de cercetare ***”Strategii de dezvoltare rurală durabilă în zona Țara Hațegului, județul Hunedoara”***, determinată și de participarea în anii 2008-2010 la elaborarea studiilor efectuate de Academia Română în această zonă, a fost stimulată de nevoia elaborării acestui studiu strategic bazat pe cunoașterea fenomenelor economice și sociale produse în acest interval de timp.

Cercetările propuse pentru perioada 2018-2021, cuprind trei etape:

- 2018 - Studiul resurselor naturale și antropice în Țara Hațegului;
- 2019 - Cercetări privind evoluția economică și tehnico-edilitară a comunelor din Țara Hațegului;
- 2020 - Elaborarea strategiei de dezvoltare rurală durabilă în Țara Hațegului.

1. Agricultură

Pe baza cercetărilor, întreprinse în anii 2018, 2019 și 2020, vom continua studiile în anul 2021 pentru fundamentarea științifică a căilor de dezvoltare rurală a comunelor și a zonei Țării Hațegului, în ansamblu.

- 2021 – Elaborarea strategiei de dezvoltare rurală durabilă în Țara Hațegului.

2. Căi de dezvoltare rurală

Capitolul 1.

Starea actuală a agriculturii Țării Hațegului

1.1. Fondul funciar

Țara Hațegului se întinde pe o suprafață de 155 km², mărginită, la sud, de Munții Retezat, la est și nord-est, de Munții Șureanu, la vest, de Munții Țarcu, iar la nord de Munții Poiana Ruscă.

Agricultura Țării Hațegului este una din activitățile importante din economia acestei zone, înregistrând evoluții diferite de la o localitate la alta, ca urmare a nivelului resurselor specifice fiecărei localități și a istoricului activităților economice desfășurate în zona respectivă.

Tabelul 1.1.

Fondul funciar din Țara Hațegului (ha)

Structura	1992	1995	2000	2005	2010	2014	%
Total	155194	155194	155194	155194	155194	155194	100
Agricol	77693	77690	77355	73800	73777	73455	47,3
din care:							
- arabil	18331	18024	17961	16740	16693	16688	22,7
- pășuni	35369	35639	35412	35134	35189	34847	47,4
- fânețe	21659	22606	22620	21443	21439	21464	29,2
- livezi	2334	1421	1362	483	456	456	0,7
Neagricol	77501	77504	77839	81394	81417	81739	52,7
din care:							
- păduri	-	-	-	-	66120	66499	81,4

Sursa: date prelucrate după INS – Tempo online (2014 ultimul an prezentat în statistici)

Structura fondului funciar al Țării Hațegului este caracteristic zonelor depresionare în care domină formele de relief frământate, terenul agricol și neagricol având ponderi aproape identice cu o ușoară creștere a terenului neagricol.

Structura terenului arabil este specifică zonelor colinare și de munte, unde pajiștile montane au ponderea cea mai mare din agricol (76,6%), iar fânețele naturale 29,2%. Prin urmare, resursa vegetală dominantă, principală a Țării Hațegului o reprezintă pajiștile naturale – bază a dezvoltării creșterii animalelor, în principal a erbivorelor: ovine, caprine, bovine.

De menționat este faptul că din totalul suprafeței neagricole, 81,4% reprezintă suprafața ocupată de păduri, iar diferența de 18,6% (15240 ha) o reprezintă luciul de apă, construcții, căi de comunicații, terenuri degradate și neproductive etc.

Suprafețele deținute de fiecare comună nu s-au modificat în ultimii ani. Din cele 12

comune componente, este de remarcat suprafața însemnată a comunelor Râu de Mori, Pui și Sălașu de Sus, care însumează 54% din suprafața Țării Hațegului.

Tabelul 1.2.

Suprafața totală (ha)

Comuna	1992	1995	2000	2005	2010	2014
Baru	14571	14571	14571	14571	14571	14571
Bretea Română	10036	10036	10036	10036	10036	10036
Densuș	13612	13612	13612	13612	13612	13612
General Berthelot	3074	3074	3074	3074	3074	3074
Hațeg	6433	6433	6433	6433	6433	6433
Pui	22879	22879	22879	22879	22879	22879
Răchitova	7359	7359	7359	7359	7359	7359
Râu de Mori	38632	38632	38632	38632	38632	38632
Sarmisegetusa	7312	7312	7312	7312	7312	7312
Sălașu de Sus	22303	22303	22303	22303	22303	22303
Sântămăria Orlea	6780	6780	6780	6780	6780	6780
Totești	2203	2203	2203	2203	2203	2203
Țara Hațegului	155194	155194	155194	155194	155194	155194

Sursa: date prelucrate după INS – Tempo online

Figura 1.1. Harta comunelor din Țara Hațegului

Element important al fondului funciar, suprafața agricolă a Țării Hațegului a înregistrat o diminuare pe ansamblu, ca efect al evoluțiilor din fiecare comună în parte.

Structura suprafeței de 73455 ha teren agricol (la nivelul anului 2014, ultimul disponibil în statistici), este prezentată în graficul de mai jos, ponderea cea mai importantă de 76% (56311 ha), era deținută de terenul ocupat de pășuni și fânețe, urmat de terenul arabil cu 23%, respectiv livezi cu doar 1%. În zona cercetată, nu există plantații de viță de vie, numai sporadic în curțile și grădinile gospodăriilor.

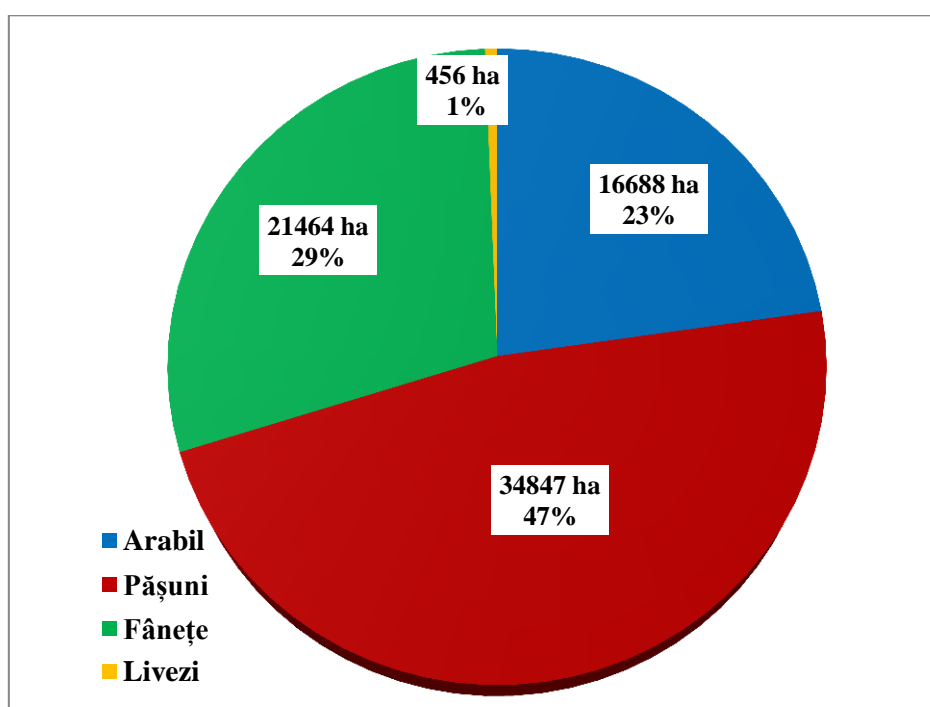

Figura 1.2. Structura fondului funciar agricol din Țara Hațegului în anul 2014

Referitor la evoluția suprafeței agricole pe comunele din Țara Hațegului, se remarcă faptul că, în perioada 1992-2014, are loc un proces de diminuare a suprafeței agricole cu 4238 ha (5,5% din suprafața inițială), de la 77693 ha în anul 1992, la 73455 ha în anul 2014. În aceeași perioadă, crește suprafața terenului neagricol atât pe seama procesului de împădurire, cât și datorită scoaterii din circuitul agricol a terenurilor destinate construcțiilor.

Dacă pe ansamblul Țării Hațegului s-a constatat diminuarea suprafeței agricole cu 5,45% din suprafața inițială, în cazul comunei Densuș diminuarea este de 2166 ha reprezentând 35,29% din suprafața agricolă a comunei existentă în anul 1992. Diminuări importante de suprafață agricolă au fost și în cazul comunelor Răchitova, cu 633 ha (15,42% din suprafața inițială), Râu de Mori, cu 600 ha (3,71% din suprafața inițială), General Berthelot, cu 264 ha (11,75% din suprafața inițială), Bretea Română, cu 232 ha (3,40% din suprafața inițială). De fapt, cu excepția comunei Totești care înregistrează o ușoară creștere a suprafeței agricole cu 50 ha, toate celelalte comune înregistrează diminuări de suprafață agricolă în avantajul suprafețelor neagricole reprezentate de terenuri împădurite și terenuri destinate construcțiilor. Se remarcă stabilitatea mărimii suprafeței agricole a comunei Sălașu de Sus.

Figura 1.3. Depresiune Țării Hațegului, imagine din satelit
 Sursa: Google Maps

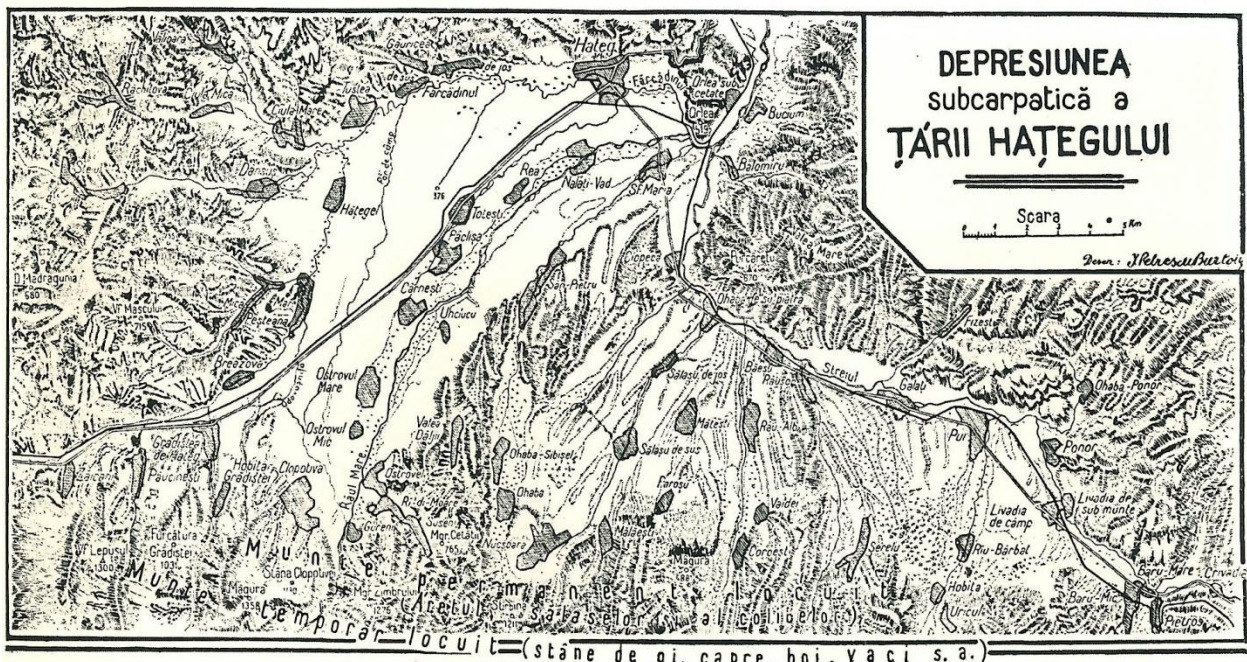

Figura 1.4. Schița cartografică a Țării Hațegului
 Sursa: Ion Conea, Clopotiva un sat din Hațeg, ed. a II-a, Ed. Academiei Române, 2010

Tabelul 1.3.

Evoluția suprafeței agricole din Țara Hațegului, ha

Comuna	1992	1995	2000	2005	2010	2014	Diferența 2014- 1992	% Diminuare
Baru	5957	5957	5915	5916	5916	5916	-41	0,69
Breteia Română	6817	6817	6801	6610	6585	6585	-232	3,40
Densuș	6138	6138	6121	3972	3972	3972	-2166	35,29
General Berthelot	2246	2246	2242	1982	1982	1982	-264	11,75
Hațeg	3199	3198	3193	3193	3193	3193	-6	0,19
Pui	12058	12057	12039	11961	11961	11961	-97	0,80
Răchitova	4106	4106	4086	3473	3473	3473	-633	15,42
Râu de Mori	16157	16156	16038	15938	15888	15557	-600	3,71
Sarmisegetusa	4370	4370	4333	4276	4276	4276	-94	2,15
Sălașu de Sus	10584	10583	10565	10565	10565	10565	-19	0,18
Sântămăria Orlea	4234	4235	4200	4098	4098	4098	-136	3,21
Totești	1827	1827	1822	1816	1868	1877	50	+2,74
Țara Hațegului	77693	77690	77355	73800	73777	73455	-4238	5,45

Sursa: date prelucrate după INS – Tempo online

Sub aspectul suprafeței medii a fondului agricol deținut de o gospodărie, față de 5 ha, în medie pe total Țara Hațegului, remarcăm trei grupe de comune, astfel:

- **comune cu peste 10 ha/gospodărie:** Râu de Mori cu 11,4 ha și Sălașu de Sus cu 10,2 ha;

- **comune cu 5 până la 10 ha/gospodărie:** Sarmizegetusa cu 8,3 ha, Bretea Română cu 8,0 ha, Pui cu 7 ha, Răchitova cu 6,1 ha, Densuș cu 5,5 ha și General Berthelot cu 5,4 ha;

- **comune cu sub 5 ha teren agricol pe o gospodărie:** Baru cu 4,8 ha, Sântămăria Orlea cu 3,6 ha și Totești cu 3,1 ha. Orașul Hațeg are o suprafață mult mai mică (0,7 ha) datorită specificului urban al localității.

Tabelul 1.4.

Evoluția suprafeței agricole pe o gospodărie, %

Comuna	1992	1995	2000	2005	2010	2014
Baru	4,7	4,1	4,1	4,0	4,0	4,8
Breteia Română	5,2	5,7	5,6	5,4	5,3	5,2
Densuș	7,9	8,0	8,0	5,5	5,5	5,5
General Berthelot	5,8	6,2	6,2	5,4	5,4	5,4
Hațeg	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,7
Pui	6,6	6,7	6,6	6,8	6,8	7,0
Răchitova	5,9	6,6	6,5	5,8	5,7	6,1
Râu de Mori	10,4	10,7	10,6	11,4	11,1	11,4
Sarmisegetusa	7,8	8,0	8,0	8,1	8,1	8,3
Sălașu de Sus	9,3	9,3	9,3	10,1	10,0	10,2
Sântămăria Orlea	3,8	3,6	3,5	3,8	3,8	3,6
Totești	3,0	2,7	2,6	3,1	3,2	3,1
Țara Hațegului	5,2	5,1	5,1	5,0	4,9	5,0

Sursa: date prelucrate după INS – Tempo online

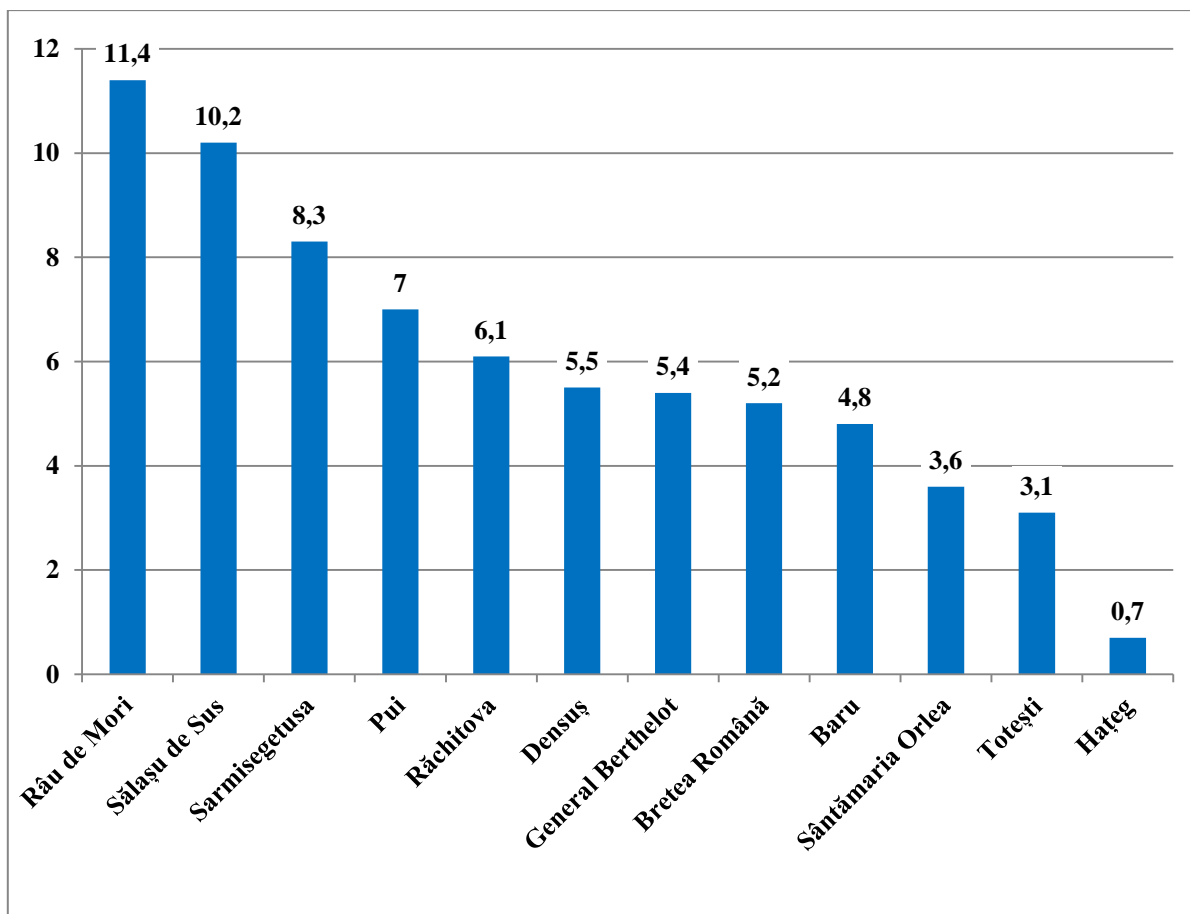

Figura 1.5. Ierarhizarea comunelor din Țara Hațegului după dimensiunea suprafeței agricole, medie, pe o gospodărie, ha (2014)

Sursa: date prelucrate după INS – Tempo online

Suprafață agricolă pe o gospodărie se păstrează relativ constant pe ansamblul Țării Hațegului, cu o ușoară diminuare de la 5,2 ha teren agricol la 5,0 ha pe o gospodărie, în condițiile în care suprafața agricolă s-a diminuat substanțial, cu 4238 ha. Datorită diminuării numărului de gospodării, suprafața medie pe o gospodărie, crește în cazul a șapte comune (Baru, Pui, Răchitova, Râu de Mori, Sarmizegetusa, Sălașu de Sus și Totești), chiar dacă și la aceste comune, cu excepția comunei Totești, suprafața agricolă totală a scăzut.

Suprafața arabilă

În structura fondului funciar agricol din Țara Hațegului, în anul 2014, suprafața arabilă deținea o pondere redusă, de numai 22,7% din suprafața agricolă, cea mai mare parte (77,3%) fiind deținută de pășuni și fânețe. Comunele care au o pondere a suprafeței arabile raportată la suprafața agricolă peste media zonei sunt: Totești cu 62,7%, General Berthelot cu 42,4%, Bretea Română cu 47,7%, Hațeg cu 42,4% și Densuș cu 24,2%. Cu o mărime situate sub media zonei se poziționează comunele Densuș cu 24,2%, Răchitova cu 22,5%, Sălașu de Sus cu 22,5%, Sarmizegetusa cu 16,2%, Pui cu 17,4%, Râu de Mori cu 11,8% și Baru cu cea mai mică pondere de numai 8,3%.

Tabelul 1.5.

Suprafața arabilă, ha

Comuna	1992	1995	2000	2005	2010	2014
Baru	785	785	784	492	492	492
Breteia Română	3380	3313	3311	3155	3138	3138
Densuș	1021	1021	1021	962	962	962
General Berthelot	951	951	951	959	959	959
Hațeg	1306	1305	1304	1384	1354	1354
Pui	2122	2122	2076	2076	2076	2076
Răchitova	792	792	792	781	781	781
Râu de Mori	1733	1733	1733	1843	1843	1843
Sarmisegetusa	701	701	699	699	699	694
Sălașu de Sus	2490	2490	2490	1980	1980	1980
Sântămăria-Orlea	1924	1623	1617	1232	1232	1232
Totești	1126	1188	1183	1177	1177	1177
Țara Hațegului	18331	18024	17961	16740	16693	16688

Sursa: date prelucrate după INS – Tempo online

Referitor la evoluția suprafeței arabile pe comunele din Țara Hațegului, remarcăm că în perioada 1992-2014 are loc un proces de diminuare a suprafeței arabile cu 1643 ha (9% din suprafața inițială), de la 18331 ha, în anul 1992, la 16688 ha, în anul 2014. Evoluția mărimii suprafeței arabile este diferit de la o comună la alta. Astfel, unele comune înregistrează creșteri de suprafață arabilă: Râu de Mori, cu 110 ha, Totești 51 ha, Hațeg 48 ha și General Berthelot 8 ha, în timp ce alte comune înregistrează o diminuare a suprafeței arabile: Sântămăria Orlea 692 ha, Sălașu de Sus 510 ha, Baru 293 ha, Bretea Română 242 ha, Densuș 59 ha, Pui 46 ha, Răchitova 11 ha și Sarmizegetusa 7 ha.

Tabelul 1.6.

Evoluția suprafeței arabile pe o gospodărie, ha

Comuna	1992	1995	2000	2005	2010	2014
Baru	0,6	0,5	0,5	0,3	0,3	0,4
Breteia Română	2,6	2,8	2,7	2,6	2,5	2,5
Densuș	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3
General Berthelot	2,4	2,6	2,6	2,6	2,6	2,6
Hațeg	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
Pui	1,2	1,2	1,1	1,2	1,2	1,2
Răchitova	1,1	1,3	1,3	1,3	1,3	1,4
Râu de Mori	1,1	1,2	1,1	1,3	1,3	1,3
Sarmisegetusa	1,2	1,3	1,3	1,3	1,3	1,4
Sălașu de Sus	2,2	2,2	2,2	1,9	1,9	1,9
Sântămăria-Orlea	1,7	1,4	1,4	1,2	1,1	1,1
Totești	1,8	1,7	1,7	2,0	2,0	2,0
Țara Hațegului	1,2	1,2	1,2	1,1	1,1	1,1

Sursa: date prelucrate după INS – Tempo online

Sub aspectul mărimii suprafeței arabile deținută în medie de o gospodărie, față de 1,1 ha pe total Țara Hațegului, remarcăm trei grupe de mărime, astfel:

- **comune cu peste 2 ha teren arabil/gospodărie:** General Berthelot cu 2,6 ha, și Bretea Română cu 2,5 ha;
- **comune cu 1-2 ha teren arabil pe gospodărie:** Totești cu 2 ha, Sălașu de Sus cu 1,9 ha, Răchitova 1,4 ha, Sarmizegetusa 1,4ha, Densuș 1,3 ha, Râu de Mori 1,3 ha, Pui cu 1,2ha și Sântămăria Orlea cu 1,1 ha;
- **comune cu sub 1 ha teren agricol pe o gospodărie,** reprezentat de comuna Baru cu 0,4 ha și orașul Hațeg cu 0,3 ha.

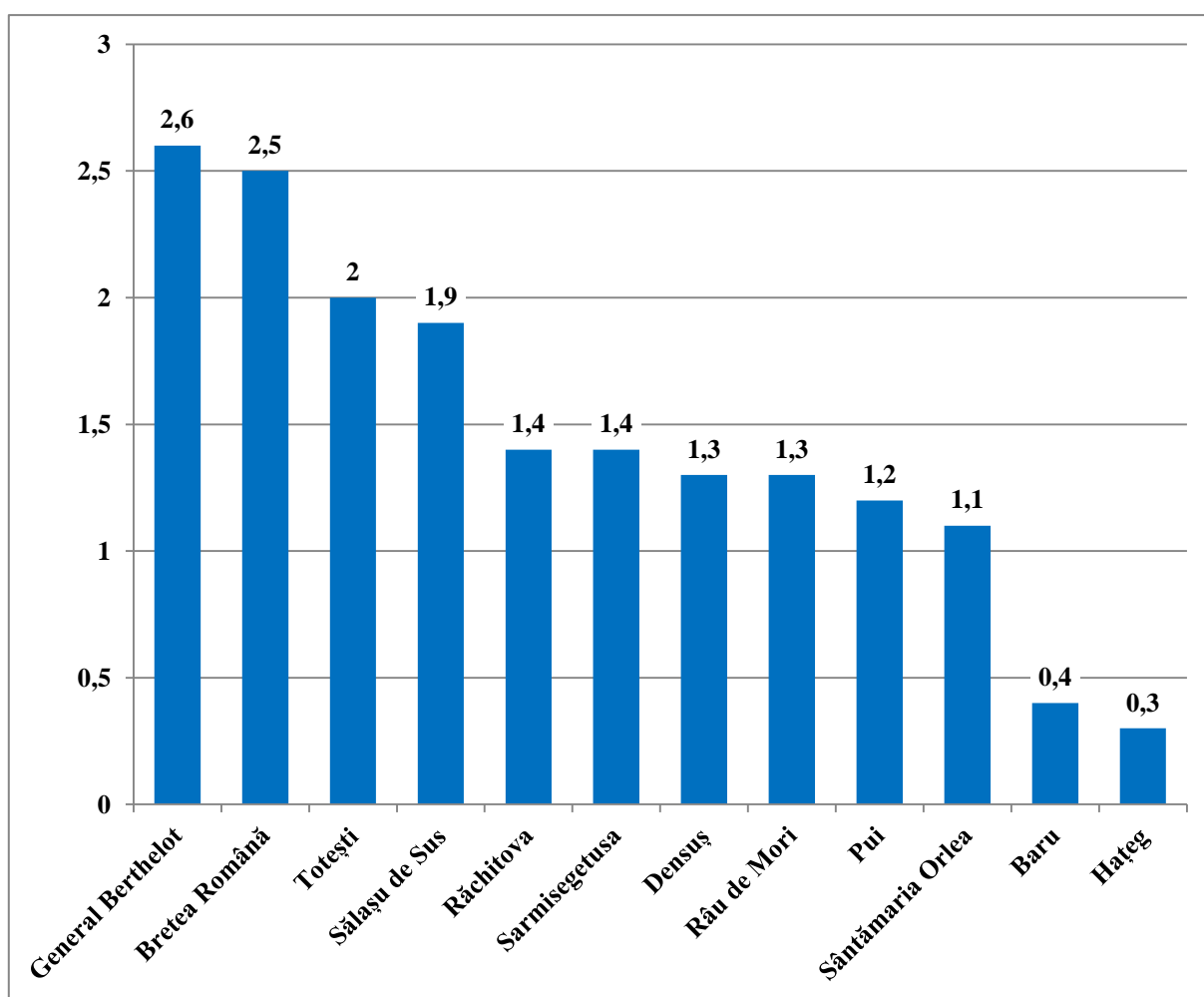

Figura 1.6. Ierarhizarea comunelor din Țara Hațegului după dimensiunea suprafeței arabile, medie, pe o gospodărie (2014)

Sursa: date prelucrate după INS – Tempo online

Suprafața de pajiști naturale

Pășunile și fânețele reprezintă categoria de folosință cu cea mai mare suprafață din terenul agricol, cu o pondere de 76% din totalul suprafeței agricole, cu mult peste mărimea suprafeței arabile (23%) sau a suprafeței pomicole (1%)

Tabelul 1.7.

Suprafața de pășuni și fânețe (ha)

Comuna	1992	1995	2000	2005	2010	2014
Baru	5156	5156	5115	5424	5424	5424
Bretea Română	3355	3466	3452	3455	3447	3447
Densuș	4530	4567	4550	2656	2656	2656
General Berthelot	1020	1097	1093	961	961	961
Hațeg	1548	1604	1600	1759	1804	1804
Pui	9762	9814	9842	9885	9885	9885
Răchitova	3148	3314	3294	2692	2692	2692
Râu de Mori	14350	14349	14231	14095	14045	13714
Sarmizegetusa	3445	3610	3634	3577	3577	3582
Sălașu de Sus	7930	8093	8075	8585	8585	8585
Sântămăria-Orlea	2242	2548	2519	2854	2866	2866
Totești	542	627	627	634	686	695
Țara Hațegului	57028	58245	58032	56577	56628	56311

Sursa: date prelucrate după INS – Tempo online

Ponderea suprafețelor de pășuni și fânețe variază foarte mult de la o comună la alta. Astfel, în cazul comunei Baru, 91,7% din suprafața agricolă o reprezintă suprafața de pășuni și fânețe în timp ce, în cazul comunei Totești, această mărime este de numai 37%. Cu o structură a fondului funciar agricol dominată de pășuni și fânețe, peste media zonei se evidențiază și comunele Râu de Mori cu 88,2%, Sarmizegetusa cu 83,8%, Pui cu 82,6% și Răchitova cu 77,5%. Celelalte comune, cu excepția comunei Totești, deși dețin o suprafață de pășuni și fânețe mai mare decât suprafața arabilă, se poziționează sub media de 76,7%.

Tabelul 1.8.

Suprafața de pășuni și fânețe pe o gospodărie (ha)

Comuna	1992	1995	2000	2005	2010	2014
Baru	4,0	3,6	3,5	3,6	3,6	4,4
Bretea Română	2,5	2,9	2,8	2,8	2,8	2,7
Densuș	5,8	6,0	5,9	3,7	3,7	3,7
General Berthelot	2,6	3,0	3,0	2,6	2,6	2,6
Hațeg	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
Pui	5,3	5,4	5,4	5,6	5,6	5,7
Răchitova	4,6	5,3	5,2	4,5	4,4	4,7
Râu de Mori	9,3	9,5	9,4	10,1	9,8	10,0
Sarmizegetusa	6,1	6,6	6,7	6,8	6,7	7,0
Sălașu de Sus	7,0	7,1	7,1	8,2	8,1	8,3
Sântămăria-Orlea	2,0	2,1	2,1	2,7	2,6	2,5
Totești	0,9	0,9	0,9	1,1	1,2	1,2
Țara Hațegului	3,8	3,8	3,8	3,8	3,8	3,8

Sursa: date prelucrate după INS – Tempo online

Din perspectiva suprafețelor de pășuni și fânețe deținută de o gospodărie, nivelul mediu pe Țara Hațegului este de 3,8 ha. Peste acest nivel, se remarcă comuna Râu de Mori cu 10 hectare de pășuni și fânețe pe o gospodărie, urmată de comuna Sălașu de Sus cu 8,3 ha, Sarmizegetusa cu 7 ha, Pui cu 5,7 ha, Răchitova cu 4,7 ha și Baru cu 4,4 ha. Sub media zonei regăsim comunele Totești cu 1,2 ha, Sântămăria Orlea cu 2,5 ha, General Berthelot cu 2,6 ha, și Bretea Română cu 2,7ha.

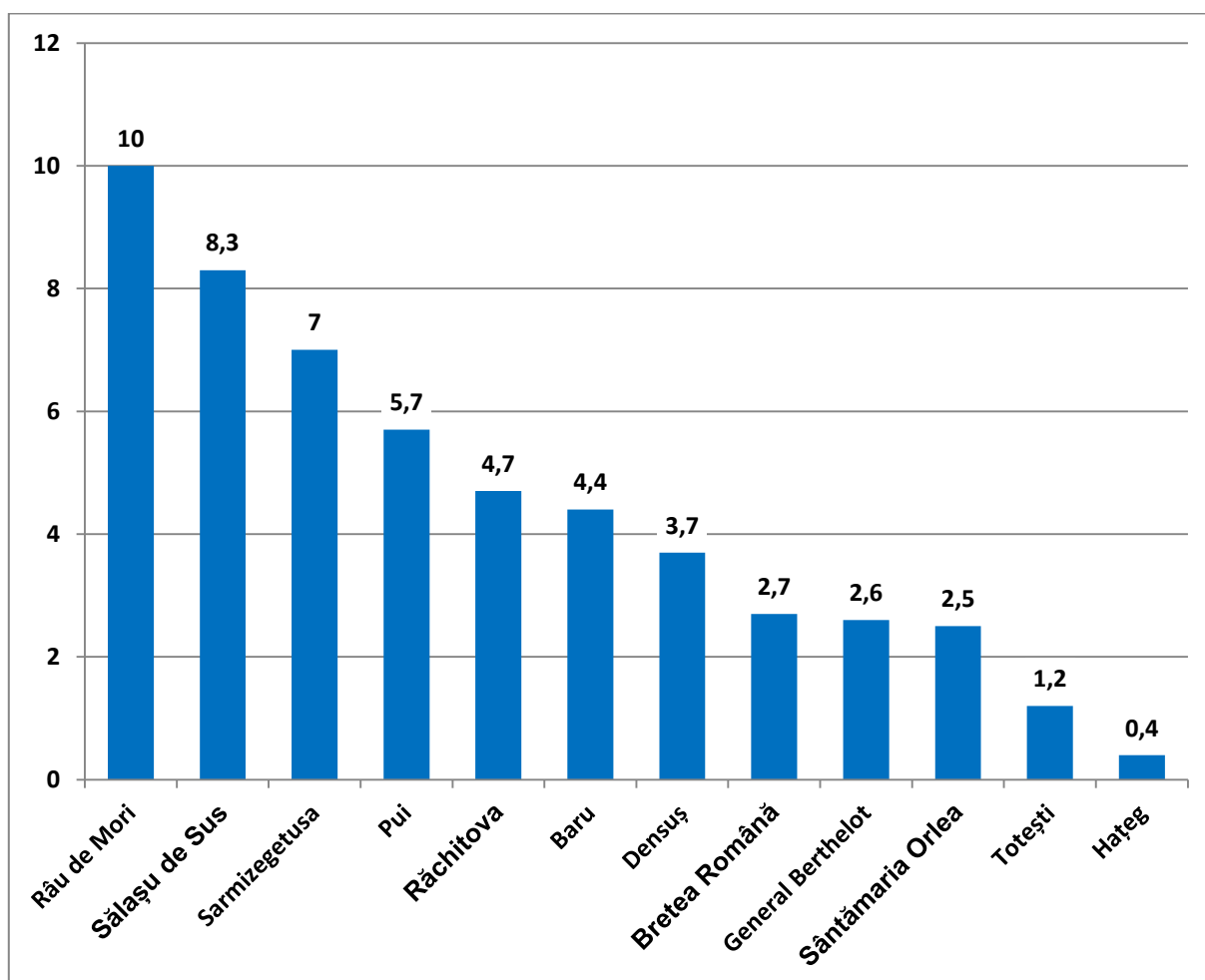

Figura 1.7. Ierarhizarea comunelor din Țara Hațegului după dimensiunea suprafeței ocupate cu pășuni și fânețe, medie, pe o gospodărie (2014)

Suprafața de livezi

Cultivarea pomilor fructiferi a ocupat un loc important în agricultura zonei până la sfârșitul anului 2000, când are loc o diminuare severă a suprafeței cultivate cu pomi fructiferi. În structura suprafeței agricole, livezile au deținut o pondere importantă (3%), în anul 1992, care însă s-a diminuat foarte mult, la sfârșitul anului 2014, rămânând în cultură doar o suprafață redusă ce reprezintă 0,6% din fondul funciar agricol.

Defrișarea plantațiilor de livezi s-a produs în deosebi după desființarea CAP și IAS cu ferme pomicole specializate și fărâmițarea exploatațiilor agricole datorită procesului de împrăștiere, fără a se găsi soluții corespunzătoare pentru păstrarea și exploatarea comasată, în forme asociative a acestora.

Suprafața cu livezi (ha)

Comuna	1992	1995	2000	2005	2010	2014
Baru	16	16	16	0	0	0
Bretea Română	82	38	38	0	0	0
Densuș	587	550	550	354	354	354
General Berthelot	275	198	198	62	62	62
Hațeg	345	289	289	50	35	35
Pui	174	121	121	0	0	0
Răchitova	166	0	0	0	0	0
Râu de Mori	74	74	74	0	0	0
Sarmizegetusa	224	59	0	0	0	0
Sălașu de Sus	164	0	0	0	0	0
Sântămăria-Orlea	68	64	64	12	0	0
Totești	159	12	12	5	5	5
Țara Hațegului	2334	1421	1362	483	456	456

Sursa: date prelucrate după INS – Tempo online

În aceste condiții, suprafața cu livezi a scăzut de la 2334 ha, în anul 1992, la 456 ha în anul 2014.

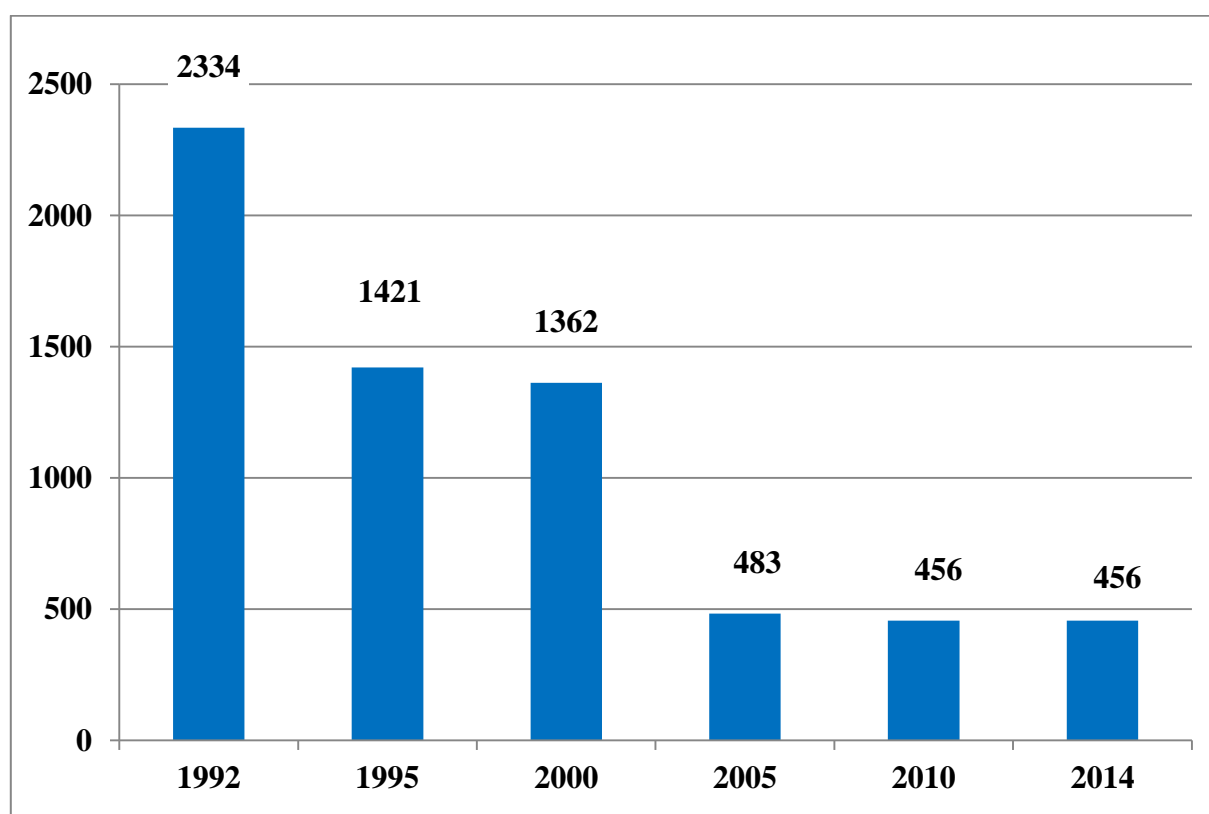

Figura 1.8. Evoluția suprafețelor cu livezi, ha

Tabelul 1.10.

Diminuarea suprafețelor de livezi (1992-2014)

Comuna	1992	2014	Pierdere ha	Defrișări %
Baru	16	0	16	100,0
Bretea Română	82	0	82	100,0
Densuș	587	354	233	39,7
General Berthelot	275	62	213	77,5
Hațeg	345	35	310	89,9
Pui	174	0	174	100,0
Răchitova	166	0	166	100,0
Râu de Mori	74	0	74	100,0
Sarmisegetusa	224	0	224	100,0
Sălașu de Sus	164	0	164	100,0
Sântămăria Orlea	68	0	68	100,0
Totești	159	5	154	96,9
Țara Hațegului	2334	456	1878	80,5

Sursa: date prelucrate după INS – Tempo online

Dacă la începutul perioadei analizate regăsim plantații pomicele în toate comunele din bazinul Țării Hațegului, treptat acestea au fost defrișate, ajungându-se la sfârșitul anului 2010 ca doar 4 comune să mai figureze cu suprafețe destinate pomilor fructiferi (Densuș cu 354 ha, General Berthelot cu 62 ha, Hațeg cu 35 ha și Totești cu 5 ha), care au rămas în cultură până la sfârșitul intervalului de timp analizat.

Un indicator ce poate explica anumite fenomene economice și sociale din sfera agriculturii îl constituie gradul de cooperativizare a localităților; 55,6% din localități au un „istoric” al colectivizării, în timp ce în 44,4% din cazuri, colectivizarea a fost doar parțială.

Tabelul 1.11.

Gradul de colectivizare în Țara Hațegului

Comuna	Colectivizate	Parțial colectivizate
Baru	0	0
Bretea Română	x	0
Densuș	0	x
General Berthelot	x	0
Pui	0	x
Răchitova	0	x
Râu de Mori	0	x
Sălașu de Sus	x	0
Sântămăria-Orlea	x	0
Sarmisegetusa	0	0
Totești	x	0
Țara Hațegului	5	4

Notă: x marchează răspuns afirmativ .

Sursa: Fișa comunelor din Țara Hațegului

Reticența pe plan local în dezvoltarea unui nou sistem cooperatist, similar cu cel din agricultura europeană, este rezultatul înțelegerii, uneori eronate, a acestui concept, legat, pe de o parte, de perioada ridicată de existență a cooperativismului în România, dar și de necunoașterea avantajelor ce pot decurge din procesul asociativ.

1.2. Potențialul de producție al terenului agricol la principalele culturi și produse zootehnice

Pentru identificarea potențialului de producție la principalele culturi din Țara Hațegului am folosit Studiul Pedologic și Agrochimic realizat de **Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Pedologie Agrochimie și Protecția Mediului – ICPA- București**. Studiul pedologic urmărește inventarierea factorilor ecologici necesari pentru estimarea capacității de producție și a pretabilității terenurilor pentru modurile de folosință și pentru principalele plante de cultură.

Potențialul de producție la principalele culturi din Țara Hațegului rezultat din bonitarea terenului agricol prin stabilirea notelor de bonitare determinate de **Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Pedologie Agrochimie și Protecția Mediului – ICPA- București** este prezentat în tabelele următoare.

Tabelul 1.12.

Precipitații multianuale (mm)

Comuna	Relief	Precipitații		
		Medie	Minimă	Maximă
Baru	munte	1715	1054	2306
Bretea Română	munte	1261	0713	1755
Densuș	Parțial munte	1332	0735	1903
General Berthelot	Parțial munte	1137	0598	1636
Hațeg	Parțial munte	1136	0598	1636
Pui	munte	1715	1054	2306
Răchitova	munte	1331	0735	1903
Râu de Mori	munte	2087	1262	2864
Sarmisegetusa	munte	2087	1262	2863
Sălașu de Sus	munte	2199	1399	2948
Sântămăria Orlea	munte	1261	0714	1756
Totești	câmpie	1137	0598	1637

Sursa: Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Pedologie Agrochimie și Protecția Mediului – ICPA- București

Tabelul 1.13.

Notele de bonitate și potențialul de producție la cereale păioase

Comuna	Grâu*				Orz*				Potențial păioase**	
	NB	Med	Min	Max	NB	Med	Min	Max	neirigat	irigat
Baru	0	0	0	0	0	0	0	0	scăzut	scăzut
Bretea Română	35	2593	1658	3527	32	2795	1942	3648	mijlociu	mijlociu
Densuș	18	1307	836	1779	0	0	0	0	scăzut	scăzut
General Berthelot	32	2343	1499	3187	29	2549	1771	3327	mijlociu	mijlociu
Hațeg	38	2754	1762	3747	34	2944	2046	3843	mijlociu	mijlociu
Pui	0	0	0	0	0	0	0	0	scăzut	scăzut
Răchitova	17	1227	785	1669	0	0	0	0	scăzut	scăzut
Râu de Mori	0	0	0	0	0	0	0	0	scăzut	scăzut
Sarmisegetusa	0	0	0	0	0	0	0	0	scăzut	scăzut
Sălașu de Sus	0	0	0	0	0	0	0	0	scăzut	scăzut
Sântămăria Orlea	28	2064	1320	2808	22	1907	1325	2489	mijlociu	mijlociu
Totești	30	2181	1395	2968	26	2250	1563	2937	scăzut	mijlociu

Sursa: *Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Pedologie Agrochimie și Protecția Mediului – ICPA- București

**Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale-Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale

Tabelul 1.14.

Notele de bonitate și potențialul de producție la porumb

Comuna	Porumb*				Potențial**	
	NB	Med	Min	Max	Neirigat	Irigat
Baru	0	0	0	0	scăzut	scăzut
Bretea Română	27	2546	1524	3569	mijlociu	mijlociu
Densuș	0	0	0	0	scăzut	scăzut
General Berthelot	27	2556	1529	3583	mijlociu	mijlociu
Hațeg	30	2879	1722	4036	mijlociu	mijlociu
Pui	0	0	0	0	scăzut	scăzut
Răchitova	0	0	0	0	scăzut	scăzut
Râu de Mori	0	0	0	0	scăzut	scăzut
Sarmisegetusa	0	0	0	0	scăzut	scăzut
Sălașu de Sus	0	0	0	0	scăzut	scăzut
Sântămăria Orlea	22	2071	1239	2903	mijlociu	mijlociu
Totești	28	2641	1580	3703	scăzut	mijlociu

Sursa: *Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Pedologie Agrochimie și Protecția Mediului – ICPA- București

**Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale - Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale

Tabelul 1.15.

Notele de bonitate și potențialul de producție la floarea-soarelui

Comuna	Floarea-soarelui*				Potențial**	
	NB	Med	Min	Max	Neirigat	Irigat
Baru	0	0	0	0	scăzut	scăzut
Bretea Română	18	684	348	1020	scăzut	scăzut
Densuș	0	0	0	0	scăzut	scăzut
General Berthelot	0	0	0	0	scăzut	scăzut
Hațeg	16	606	309	904	scăzut	scăzut
Pui	0	0	0	0	scăzut	scăzut
Răchitova	0	0	0	0	scăzut	scăzut
Râu de Mori	0	0	0	0	scăzut	scăzut
Sarmisegetusa	0	0	0	0	scăzut	scăzut
Sălașu de Sus	0	0	0	0	scăzut	scăzut
Sântămăria Orlea	28	2064	1320	2808	scăzut	scăzut
Totești	30	2181	1395	2968	scăzut	scăzut

Sursa: *Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Pedologie Agrochimie și Protecția Mediului – ICPA- București

**Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale - Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale

Tabelul 1.16.

Notele de bonitate și potențialul de producție la soia

Comuna	Soia*				Potențial**	
	NB	Med	Min	Max	Neirigat	Irigat
Baru	0	0	0	0	scăzut	scăzut
Bretea Română	26	1208	746	1670	mijlociu	mijlociu
Densuș	0	0	0	0	scăzut	scăzut
General Berthelot	24	1128	697	1560	mijlociu	mijlociu
Hațeg	29	1361	841	1882	mijlociu	mijlociu
Pui	0	0	0	0	scăzut	scăzut
Răchitova	0	0	0	0	scăzut	scăzut
Râu de Mori	0	0	0	0	scăzut	scăzut
Sarmisegetusa	0	0	0	0	scăzut	scăzut
Sălașu de Sus	0	0	0	0	scăzut	scăzut
Sântămăria Orlea	22	1907	1325	2489	scăzut	scăzut
Totești	26	2250	1563	2937	scăzut	mijlociu

Sursa: *Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Pedologie Agrochimie și Protecția Mediului – ICPA- București

**Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale - Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale

Tabelul 1.17.

Notele de bonitate și potențialul de producție la rapiță

Comuna	Rapiță*				Potențial**	
	NB	Med	Min	Max	Neirigat	Irigat
Baru	0	0	0	0	scăzut	scăzut
Bretea Română	35	1113	812	1415	mijlociu	mijlociu
Densuș	18	561	409	713	scăzut	scăzut
General Berthelot	32	1006	734	1279	mijlociu	mijlociu
Hațeg	38	1183	863	1503	mijlociu	mijlociu
Pui	0	0	0	0	scăzut	scăzut
Răchitova	17	527	384	669	scăzut	scăzut
Râu de Mori	0	0	0	0	scăzut	scăzut
Sarmisegetusa	0	0	0	0	scăzut	scăzut
Sălașu de Sus	0	0	0	0	scăzut	scăzut
Sântămăria Orlea	28	886	646	1126	mijlociu	mijlociu
Totești	30	937	683	1190	scăzut	mijlociu

Sursa: *Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Pedologie Agrochimie și Protecția Mediului – ICPA- București

**Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale - Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale

Tabelul 1.18.

Notele de bonitate și potențialul de producție la mazăre

Comuna	Mazăre*				Potențial**	
	NB	Med	Min	Max	Neirigat	Irigat
Baru	0	0	0	0	scăzut	scăzut
Bretea Română	32	1725	1035	2415	mijlociu	mijlociu
Densuș	0	0	0	0	scăzut	scăzut
General Berthelot	29	1605	963	2247	mijlociu	mijlociu
Hațeg	36	1965	1179	2751	mijlociu	mijlociu
Pui	0	0	0	0	scăzut	scăzut
Răchitova	0	0	0	0	scăzut	scăzut
Râu de Mori	0	0	0	0	scăzut	scăzut
Sarmisegetusa	0	0	0	0	scăzut	scăzut
Sălașu de Sus	0	0	0	0	scăzut	scăzut
Sântămăria Orlea	23	1250	750	1750	mijlociu	mijlociu
Totești	30	1632	979	2285	scăzut	mijlociu

Sursa: *Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Pedologie Agrochimie și Protecția Mediului – ICPA - București

**Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale - Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale

Tabelul 1.19.

Notele de bonitate și potențialul de producție la fasole

Comuna	Fasole*				Potențial**	
	NB	Med	Min	Max	Neirigat	Irigat
Baru	0	0	0	0	scăzut	scăzut
Bretea Română	32	2942	1745	4138	mijlociu	mijlociu
Densuș	0	0	0	0	scăzut	scăzut
General Berthelot	29	2737	1624	3850	mijlociu	mijlociu
Hațeg	36	3351	1989	4714	mijlociu	mijlociu
Pui	0	0	0	0	scăzut	scăzut
Răchitova	0	0	0	0	scăzut	scăzut
Râu de Mori	0	0	0	0	scăzut	scăzut
Sarmisegetusa	0	0	0	0	scăzut	scăzut
Sălașu de Sus	0	0	0	0	scăzut	scăzut
Sântămăria Orlea	23	2132	1265	2999	mijlociu	mijlociu
Totești	30	2784	1652	3916	scăzut	mijlociu

Sursa: *Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Pedologie Agrochimie și Protecția Mediului – ICPA- București

**Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale - Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale

Tabelul 1.20.

Notele de bonitate și potențialul de producție la sfeclă de zahăr

Comuna	Sfeclă de zahăr*				Potențial**	
	NB	Med	Min	Max	Neirigat	Irigat
Baru	0	0	0	0	scăzut	scăzut
Bretea Română	23	24320	16961	31680	mijlociu	mijlociu
Densuș	0	0	0	0	scăzut	scăzut
General Berthelot	25	26321	18356	34285	mijlociu	mijlociu
Hațeg	27	28637	19971	37302	mijlociu	mijlociu
Pui	0	0	0	0	scăzut	scăzut
Răchitova	0	0	0	0	scăzut	scăzut
Râu de Mori	0	0	0	0	scăzut	scăzut
Sarmisegetusa	0	0	0	0	scăzut	scăzut
Sălașu de Sus	0	0	0	0	scăzut	scăzut
Sântămăria Orlea	21	21793	15199	28388	mijlociu	mijlociu
Totești	29	30637	21366	39908	scăzut	mijlociu

Sursa: *Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Pedologie Agrochimie și Protecția Mediului – ICPA- București

**Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale - Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale

Tabelul 1.21.

Notele de bonitate și potențialul de producție la cartofi

Comuna	Cartof*				Potențial**	
	NB	Med	Min	Max	Neirigat	Irigat
Baru	0	0	0	0	scăzut	scăzut
Bretea Română	26	13803	8348	19259	mijlociu	mijlociu
Densuș	0	0	0	0	scăzut	scăzut
General Berthelot	27	14287	8640	19933	mijlociu	mijlociu
Hațeg	30	16113	9745	22481	mijlociu	mijlociu
Pui	0	0	0	0	scăzut	scăzut
Răchitova	0	0	0	0	scăzut	scăzut
Râu de Mori	0	0	0	0	scăzut	scăzut
Sarmisegetusa	0	0	0	0	scăzut	scăzut
Sălașu de Sus	0	0	0	0	scăzut	scăzut
Sântămăria Orlea	25	13588	8218	18959	mijlociu	mijlociu
Totești	32	17079	10329	23830	scăzut	mijlociu

Sursa: *Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Pedologie Agrochimie și Protecția Mediului – ICPA- București

**Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale - Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale

Tabelul 1.22.

Notele de bonitate și potențialul de producție la lucernă

Comuna	Lucernă*				Potențial**	
	NB	Med	Min	Max	Neirigat	Irigat
Baru	0	0	0	0	scăzut	scăzut
Bretea Română	27	17807	16505	19109	mijlociu	mijlociu
Densuș	0	0	0	0	scăzut	scăzut
General Berthelot	23	15254	14139	16369	mijlociu	mijlociu
Hațeg	28	18396	17051	19741	mijlociu	mijlociu
Pui	0	0	0	0	scăzut	scăzut
Răchitova	0	0	0	0	scăzut	scăzut
Râu de Mori	0	0	0	0	scăzut	scăzut
Sarmisegetusa	0	0	0	0	scăzut	scăzut
Sălașu de Sus	0	0	0	0	scăzut	scăzut
Sântămăria Orlea	16	10147	9406	10889	scăzut	scăzut
Totești	21	13421	12440	14402	scăzut	mijlociu

Sursa: *Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Pedologie Agrochimie și Protecția Mediului – ICPA- București

**Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale - Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale

Tabelul 1.23.

Notele de bonitate și potențialul de producție la trifoi

Comuna	Trifoi*				Potențial**	
	NB	Med	Min	Max	Neirigat	Irigat
Baru	0	0	0	0	scăzut	scăzut
Bretea Română	37	18572	16118	21026	mijlociu	mijlociu
Densuș	20	9946	8631	11260	scăzut	scăzut
General Berthelot	34	17050	14797	19302	mijlociu	mijlociu
Hațeg	42	21058	18275	23841	mijlociu	mijlociu
Pui	0	0	0	0	scăzut	scăzut
Răchitova	18	9286	8059	10513	scăzut	scăzut
Râu de Mori	0	0	0	0	scăzut	scăzut
Sarmisegetusa	16	7865	6826	8904	scăzut	scăzut
Sălașu de Sus	0	0	0	0	scăzut	scăzut
Sântămăria Orlea	29	14614	12683	16545	mijlociu	mijlociu
Totești	31	15933	13828	18039	scăzut	mijlociu

Sursa: *Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Pedologie Agrochimie și Protecția Mediului – ICPA- București

**Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale - Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale

Tabelul 1.24.

Notele de bonitate și potențialul de producție la pășuni

Comuna	Pășuni*				Potențial**	
	NB	Med	Min	Max	Neirigat	Irigat
Baru	27	6750	5738	7763	mijlociu	mijlociu
Bretea Română	41	10300	8755	11845	mijlociu	mijlociu
Densuș	38	9450	8033	10868	mijlociu	mijlociu
General Berthelot	43	10825	9201	12449	mijlociu	mijlociu
Hațeg	48	11925	10136	13714	mijlociu	mijlociu
Pui	30	7450	6333	8568	mijlociu	mijlociu
Răchitova	30	7525	6396	8654	mijlociu	mijlociu
Râu de Mori	15	3800	3230	4370	scăzut	scăzut
Sarmisegetusa	28	6950	5908	7993	mijlociu	mijlociu
Sălașu de Sus	26	6575	5589	7561	mijlociu	mijlociu
Sântămăria Orlea	38	9550	8118	10983	mijlociu	mijlociu
Totești	42	10525	8946	12104	mijlociu	mijlociu

Sursa: *Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Pedologie Agrochimie și Protecția Mediului – ICPA- București

**Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale - Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale

Tabelul 1.25.

Notele de bonitate și potențialul de producție la fânețe

Comuna	Fânețe*				Potențial**	
	NB	Med	Min	Max	Neirigat	Irigat
Baru	21	5350	4548	6153	mijlociu	mijlociu
Bretea Română	33	8125	6906	9344	mijlociu	mijlociu
Densuș	32	8075	6864	9286	mijlociu	mijlociu
General Berthelot	37	9175	7799	10551	mijlociu	mijlociu
Hațeg	38	9475	8054	10896	mijlociu	mijlociu
Pui	25	6300	5355	7245	mijlociu	mijlociu
Răchitova	23	5750	4888	6613	mijlociu	mijlociu
Râu de Mori	11	2700	2295	3105	scăzut	scăzut
Sarmisegetusa	22	5375	4569	6181	mijlociu	mijlociu
Sălașu de Sus	24	5950	5058	6843	mijlociu	mijlociu
Sântămăria Orlea	31	7800	6630	8970	mijlociu	mijlociu
Totești	37	9325	7926	10724	scăzut	mijlociu

Sursa: *Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Pedologie Agrochimie și Protecția Mediului – ICPA- București

**Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale - Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale

Pentru principalele produse zootehnice (carne de bovine, suine, ovine, caprine și păsări precum și lapte) potențialul de producție, diferențiat în funcție de tipul de procesare și sistemul de creștere a animalelor, este prezentat în tabelele 1.26. și 1.27.

Tabelul 1.26.

Potențialul de producție al cărnii

Comuna	Procesare in afara fermei						Procesare in cadrul fermei					
	Sistem închis			Pășunat liber			Sistem închis			Pășunat liber		
	Bovine	Suine	Ovine / Caprine	Bovine	Ovine / Caprine	Păsări	Bovine	Suine	Ovine / Caprine	Bovine	Ovine / Caprine	Păsări
Baru	Mijlociu	Mijlociu	Mijlociu	Mijlociu	Mijlociu	Ridicat	Ridicat	Ridicat	Ridicat	Ridicat	Ridicat	Ridicat
Bretea Română	Mijlociu	Mijlociu	Mijlociu	Scăzut	Scăzut	Mijlociu	Mijlociu	Mijlociu	Mijlociu	Scăzut	Scăzut	Mijlociu
Densuș	Mijlociu	Mijlociu	Mijlociu	Mijlociu	Mijlociu	Mijlociu	Mijlociu	Mijlociu	Mijlociu	Mijlociu	Mijlociu	Mijlociu
General Berthelot	Mijlociu	Mijlociu	Mijlociu	Scăzut	Scăzut	Mijlociu	Mijlociu	Mijlociu	Mijlociu	Scăzut	Scăzut	Mijlociu
Hațeg	Mijlociu	Mijlociu	Mijlociu	Mijlociu	Mijlociu	Mijlociu	Mijlociu	Mijlociu	Mijlociu	Mijlociu	Mijlociu	Mijlociu
Pui	Mijlociu	Mijlociu	Mijlociu	Mijlociu	Mijlociu	Mijlociu	Mijlociu	Mijlociu	Mijlociu	Mijlociu	Mijlociu	Mijlociu
Răchitova	Mijlociu	Mijlociu	Mijlociu	Mijlociu	Mijlociu	Mijlociu	Mijlociu	Mijlociu	Mijlociu	Mijlociu	Mijlociu	Mijlociu
Râu de Mori	Mijlociu	Mijlociu	Mijlociu	Mijlociu	Mijlociu	Ridicat	Ridicat	Ridicat	Ridicat	Ridicat	Ridicat	Ridicat
Sarmisegetusa	Mijlociu	Mijlociu	Mijlociu	Mijlociu	Mijlociu	Ridicat	Ridicat	Ridicat	Ridicat	Ridicat	Ridicat	Ridicat
Sălașu de Sus	Mijlociu	Mijlociu	Mijlociu	Mijlociu	Mijlociu	Ridicat	Ridicat	Ridicat	Ridicat	Mijlociu	Mijlociu	Ridicat
Sântămăria Orlea	Mijlociu	Mijlociu	Mijlociu	Scăzut	Scăzut	Mijlociu	Mijlociu	Mijlociu	Mijlociu	Scăzut	Scăzut	Mijlociu
Totești	Mijlociu	Mijlociu	Mijlociu	Scăzut	Scăzut	Mijlociu	Mijlociu	Mijlociu	Mijlociu	Scăzut	Scăzut	Mijlociu

Sursa: Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale - Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale

Potențialul de producție a laptelui

Comuna	Procesare în afara fermei		Procesare în fermă	
	Sistem Închis	Pășunat Liber	Sistem Închis	Pășunat Liber
Baru	mijlociu	mijlociu	Ridicat	Ridicat
Bretea Română	mijlociu	scăzut	mijlociu	scăzut
Densuș	mijlociu	mijlociu	mijlociu	mijlociu
General Berthelot	mijlociu	scăzut	mijlociu	scăzut
Hațeg	mijlociu	mijlociu	mijlociu	mijlociu
Pui	mijlociu	mijlociu	mijlociu	mijlociu
Răchitova	mijlociu	mijlociu	mijlociu	mijlociu
Râu de Mori	mijlociu	mijlociu	Ridicat	Ridicat
Sarmisegetusa	mijlociu	mijlociu	Ridicat	Ridicat
Sălașu de Sus	mijlociu	mijlociu	Ridicat	mijlociu
Sântămăria Orlea	mijlociu	scăzut	mijlociu	scăzut
Totești	mijlociu	scăzut	mijlociu	scăzut

Sursa: Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale - Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale

Notele de bonitare pe culturi și potențialul de producție, prezentate în tabelele de mai sus, vor fi valorificate pentru întocmirea strategiilor de dezvoltare a agriculturii din Țara Hațegului.

1.3. Studiu pedologic al comunei Sântămăria Orlea – Studiu de caz

Pentru o corectă documentare referitoare la potențialul de producție (calitate, favorabilitate și pretabilitate), pe categoriile de folosință a terenului și la principalele culturi, prezentăm aspectele relevante rezultate din studiul pedologic și agrochimic al comunei Sântămăria Orlea, realizat de Oficiul de Studii Pedologice și Agrochimice Hunedoara-Deva¹.

Acest studiu de caz realizat pe arealul comunei Sântămăria Orlea, considerăm că este relevant pentru întreaga zonă a Țării Hațegului, având indicatori ce se situează, în ansamblu, pe media arealului cercetat. În acest sens prezentăm studiul pedologic al terenului extravilan al comunei Sântămăria Orlea

Din punct de vedere fizico-geografic teritoriul studiat este situat în Depresiunea Hațegului în lungul râurilor Strei, Sibişel și Râu Mare, o parte, altă parte a teritoriului este amplasat în lungul râului Strei în cadrul îngustării de la subcetate precum și pe extremitățile vestice ale munților Șureanu.

Teritoriul cadastral al comunei Sântămăria Orlea are în componența sa următoarele

¹ Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Pedologie Agrochimie și Protecția Mediului – ICPA- București

sate: Sântămăria Orlea, Subcetate, Bucium, Balomir, Ciopeia, Bărăști, Vadu, Săcel și Sânpetru.

Studiul pedologic realizat în anul 2007, s-a efectuat pe suprafața de 3906,43 ha, din care: 3707,58 ha teren agricol și 198,85 ha teren neagricol.

Încadrarea **notelor de bonitare** în clase de calitate și de favorabilitate se prezintă conform tabelului următor:

Tabelul 1.28.

Note de bonitare, clase de calitate și favorabilitate

Note de bonitare	91-100	81-90	71-80	61-70	51-60	41-50	31-40	21-30	11-20	1-10	0
Clasa de calitate	I		II		III		IV		V		Exclus
Favorabilitate	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	exclus

Sursa: Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Pedologie Agrochimie și Protecția Mediului – ICPA- București

Repartiția pe **clase de calitate a modului de folosință a terenului** se prezintă conform tabelului 1.29. și a hărților de mai jos privind clasele de calitate pentru terenul arabil și clasele de calitate pentru pajiști.

Tabelul 1.29.

Clasa de calitate

Modul de folosință	Suprafața și procente	CLASA DE CALITATE							Media
		I	II	III	IV	V	Exclus		
Arabil	ha	-	15,51	1046,91	590,41	163,19	-	III	
	%	-	0,85	57,65	32,51	8,99	-		
Pajiști	ha	40,20	722,64	615,72	410,05	82,56	-	III	
	%	2,15	38,62	32,91	21,91	4,41	-		
Livezi	ha	-	6,34	5,46	1,70	6,89	-	IV	
	%	-	31,09	26,78	8,32	33,79	-		
Vie	ha	-	-	-	-	-	-	-	
	%	-	-	-	-	-	-		
Media ponderată echivalent arabil	ha	40,20	744,49	1668,09	1002,16	252,64	-	III	
	%	1,08	20,08	44,99	27,04	6,81	-		

Sursa: Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Pedologie Agrochimie și Protecția Mediului – ICPA- București

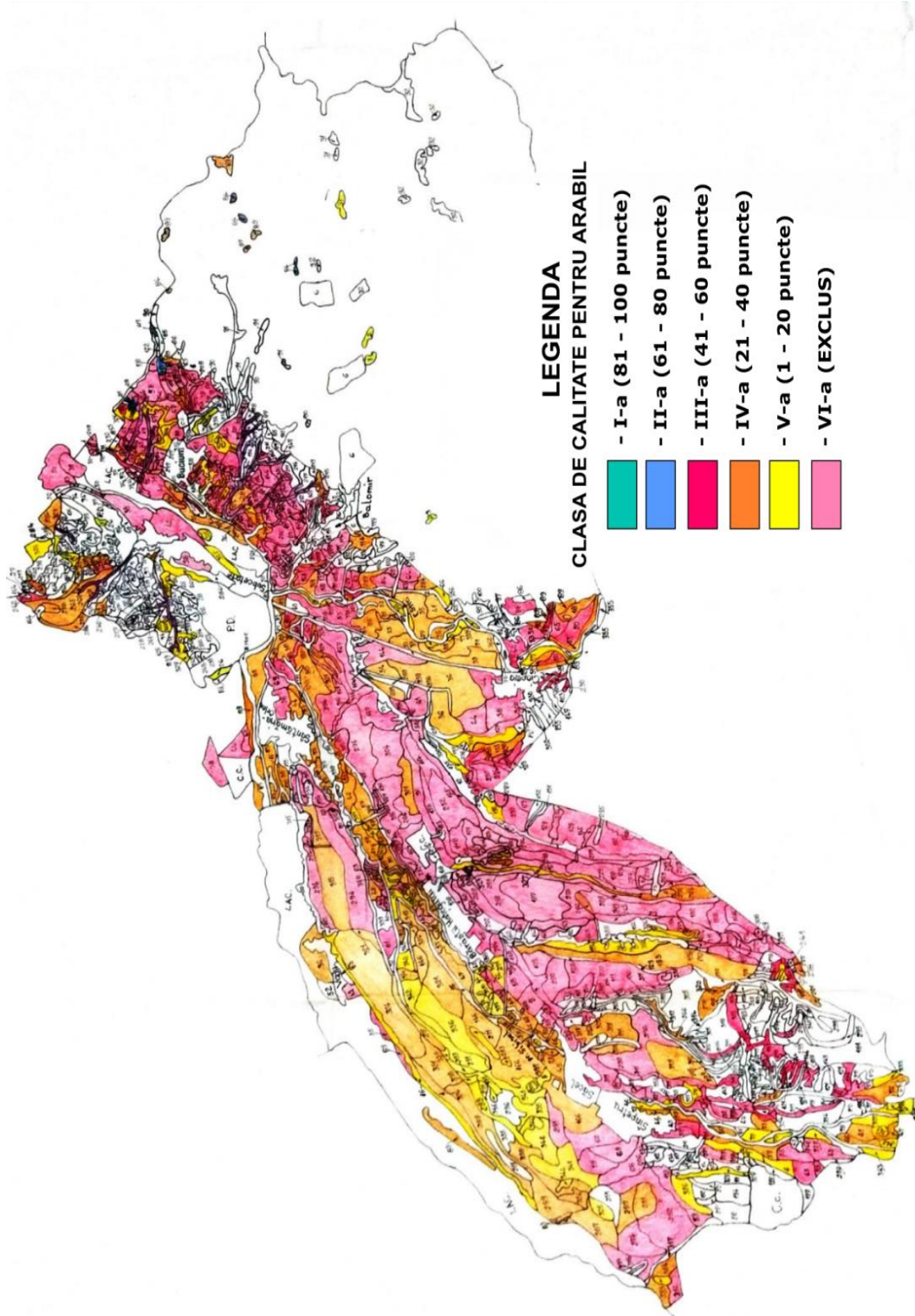

Figura 1.9. Clasele de calitate pentru terenul arabil, comuna Sântămăria Orlea
 Sursa: Prelucrare după datele furnizate de *Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Pedologie Agrochimie și Protecția Mediului – ICPA- București*

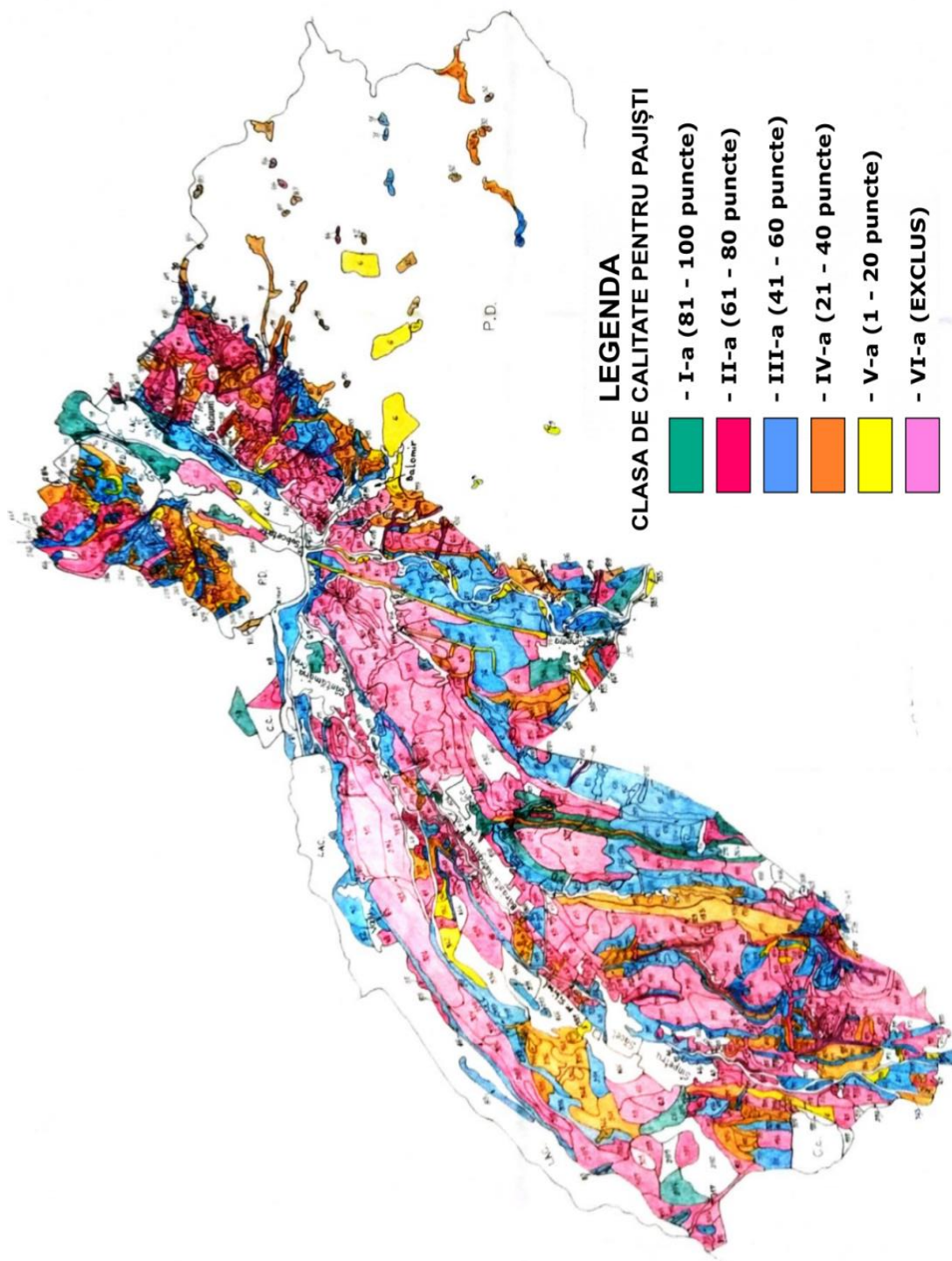

Figura 1.10. Clasele de calitate pentru pașiști, comuna Sântămăria Orlea
 Sursa: Prelucrare după datele furnizate de Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Pedologie Agrochimie și Protecția Mediului – ICPA- București

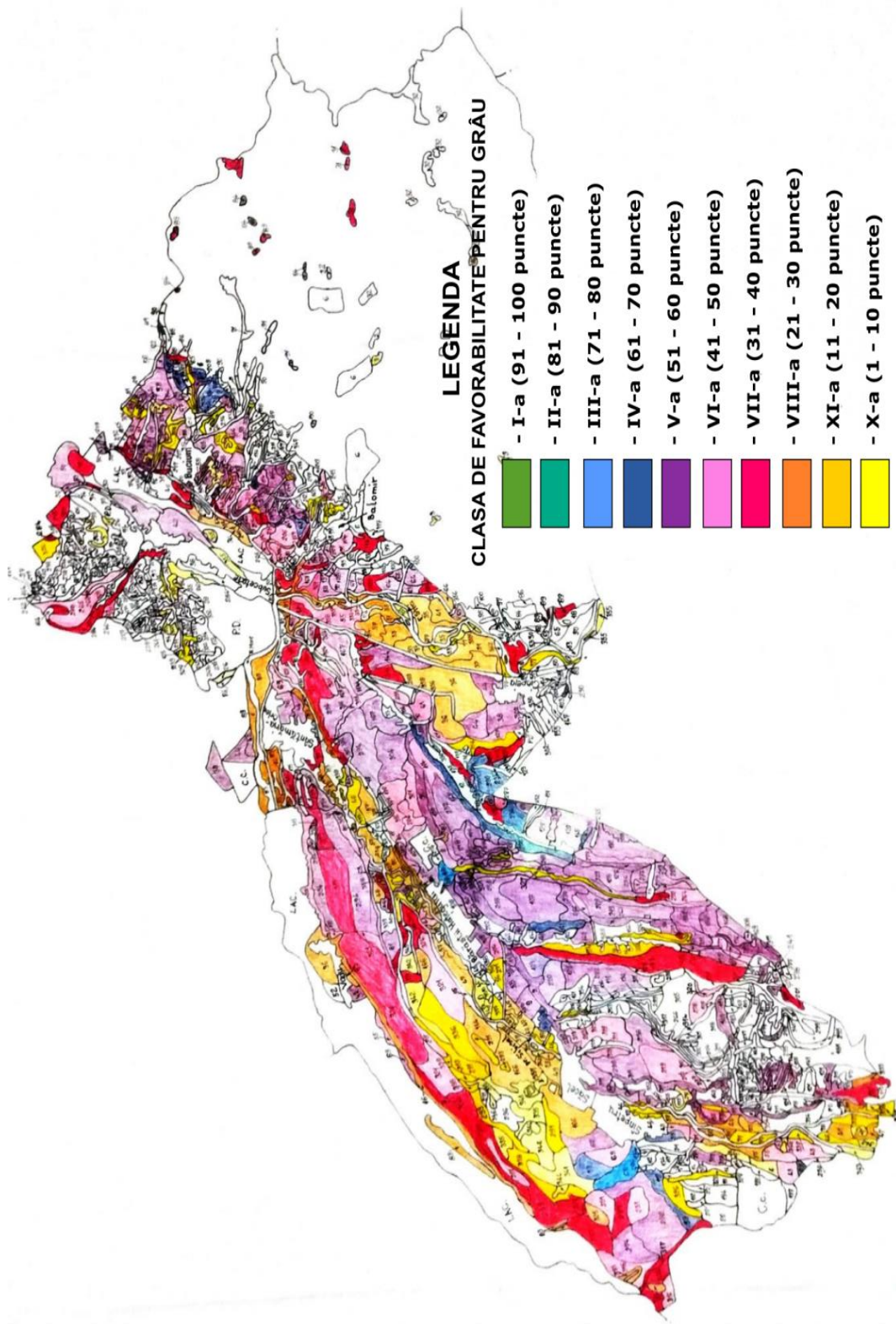

Figura 1.11. Clasele de favorabilitate pentru grâu, comuna Sântămăria Orlea
 Sursa: Prelucrare după datele furnizate de *Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Pedologie Agrochimie și Protecția Mediului – ICPA - București*

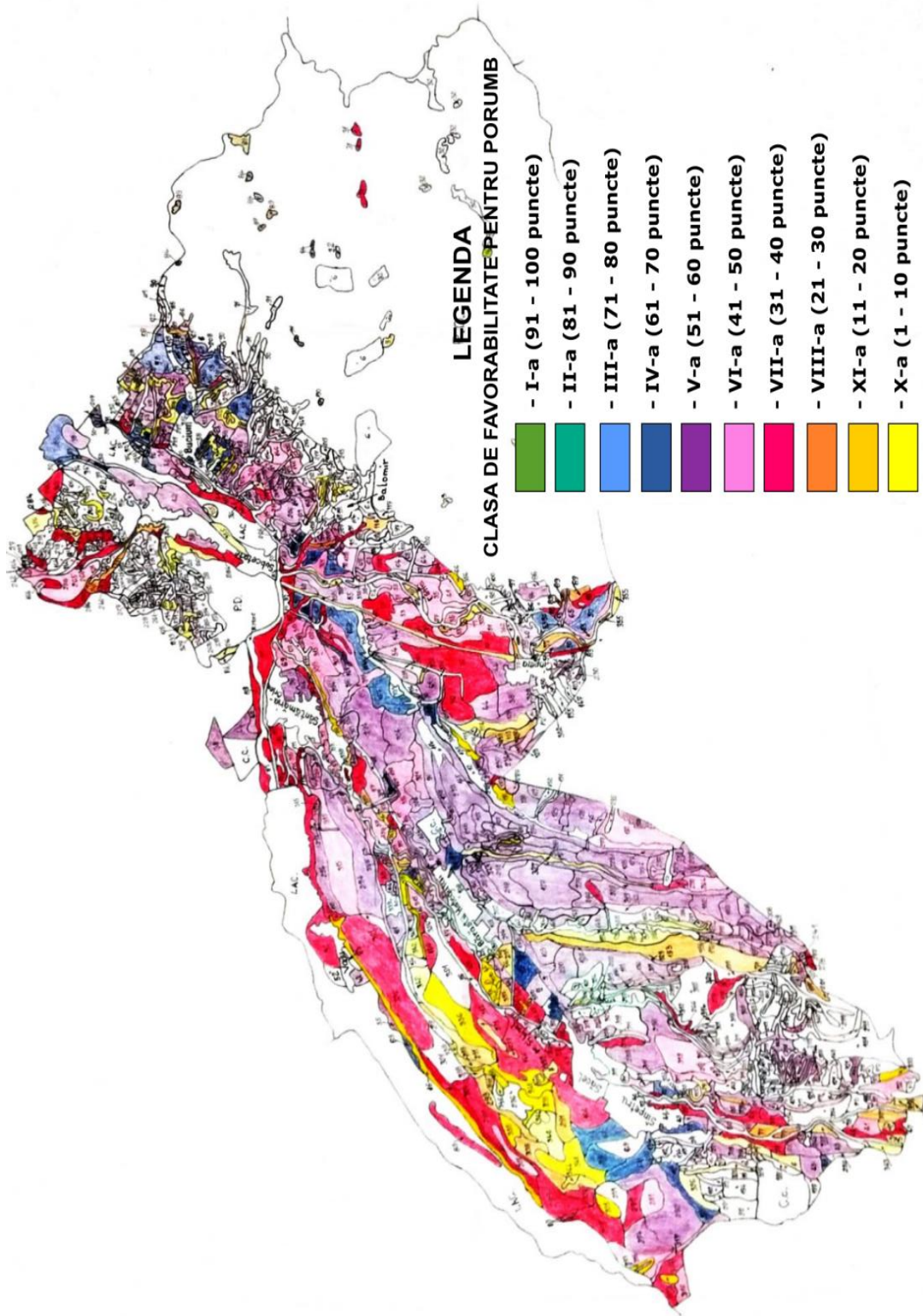

Figura 1.12. Clasele de favorabilitate pentru porumb, comuna Sântămăria Orlea
 Sursa: Prelucrare după datele furnizate de *Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Pedologie Agrochimie și Protecția Mediului – ICPA- București*

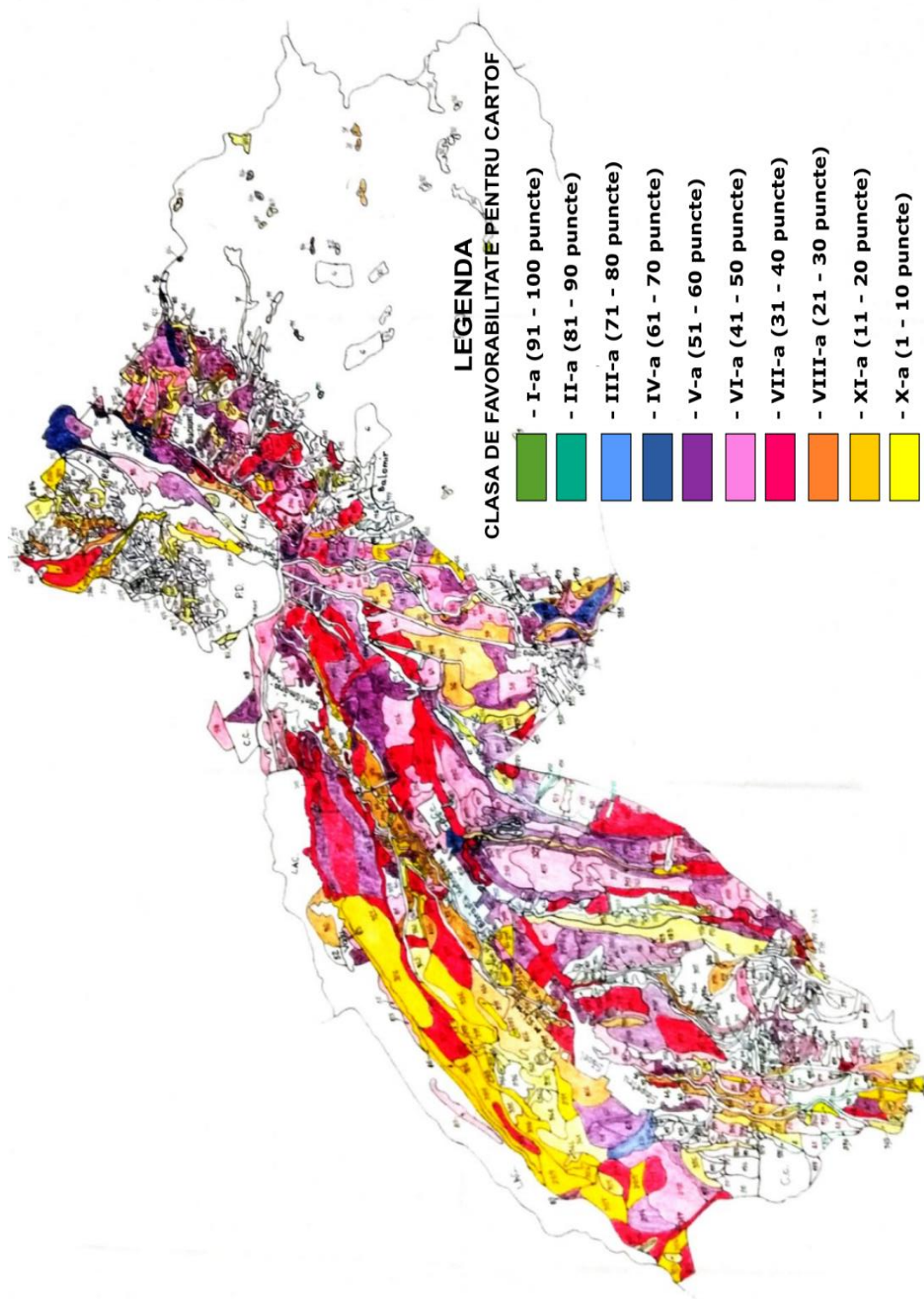

Figura 1.13. Clasele de favorabilitate pentru cartof, comuna Sântămăria Orlea
 Sursa: Prelucrare după datele furnizate de *Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Pedologie Agrochimie și Protecția Mediului – ICPA- București*

În funcție de **clasa de favorabilitate** terenurile se grupează conform scării următoare:

- terenuri foarte bune (clasele I+II)
- terenuri bune (clasele III+IV)
- terenuri mijlocii (clasele V+VI)
- terenuri slabe (clasele VII+VIII)
- terenuri foarte slabe (clasele IX+X)
- terenuri improprii pentru modul de folosință sau cultură (terenuri excluse)

Pentru exemplificare prezentăm în figurile următoare hărțile cu clasele de favorabilitate pentru principalele culturi (grâu, porumb și cartof) specifice comunei Sântămăria Orlea.

Încadrarea în **clasele de pretabilitate** pentru modurile de folosință a terenului s-a făcut în funcție de: însușiri ale solului (textură, pH, volum edafic util, grad de tasare, eroziunea de suprafață și de adâncime, conținut de schelet, portantă), condițiile climatice (temperatură, precipitații) și relief (pantă și expoziție).

Gruparea terenului în clase de pretabilitate se realizează în raport cu natura și intensitatea factorilor restrictivi pentru producție. Restricțiile se referă atât la condițiile existente care diminuează recoltele, cât și la pericolul apariției prin exploatare a unor degradări.

Terenurile se grupează în clase de pretabilitate notate cu cifre romane (I-VI). Clasele se delimitează în funcție de factorul sau factorii limitative, de cea mai mare intensitate, pe modul de folosință a terenului.

A. Clase de pretabilitate pentru arabil

Terenul arabil din cadrul teritoriului studiat aparține următoarelor clase de pretabilitate:

- Clasa I** - **terenuri cu pretabilitate foarte bună**, fără nicio restricție, pot fi cultivate fără aplicarea unor măsuri de prevenire a degradării sau de ameliorare a solului (asigură condiții foarte bune).
- Clasa II** - **terenuri cu pretabilitate bună**, cu limitări reduse, pericolul de degradare a solului sau de deficiențele existente pot fi înlăturate prin tehnologii culturale curente, sau măsuri ameliorative simple (asigură producții bune).
- Clasa III** - **terenuri cu pretabilitate mijlocie**, cu limitări moderate care necesită măsuri de amenajare sau ameliorare complexe.
- Clasa IV** - **terenuri cu pretabilitate slabă**, cu limitări severe, pentru asigurarea unor recolte sigure necesită măsuri intensive de amenajare sau ameliorare.
- Clasa V** - **terenuri cu limitări foarte severe**, nepretabile în condiții de neamenajare pentru culturi de câmp, livezi sau vie. Terenurile necesită măsuri de amenajare și ameliorare speciale, complexe și intensive. Prin amenajarea terenurilor din această clasă, pot fi folosite ca arabil, livezi și vie.
- Clasa VI** - **terenuri cu limitări extrem de severe**, care nu pot fi folosite pentru arabil, livezi și vie. Prin amenajare și ameliorare cu tehnologii curente, terenurile din această clasă se pot folosi ca fânețe, pășuni sau păduri.

Repartiția terenului arabil pe clase de pretabilitate se prezintă astfel:

Tabelul 1.30.

Specificare	SUPRAFAȚA PE CLASE DE PRETABILITATE						
	Totală	I	II	III	IV	V	VI
Ha	1816,02	45,08	635,05	547,35	377,95	174,94	35,65
%	100	2,48	34,97	30,14	20,81	9,63	1,96

Sursa: Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Pedologie Agrochimie și Protecția Mediului – ICPA- București

B. Clase de pretabilitate a terenurilor pentru pajiști

Pășunile și fânețele din cadrul comunei Sântămăria Orlea se încadrează în următoarele clase de pretabilitate:

- Clasa I** - terenuri fără limitări în cazul utilizării ca pajiști
- Clasa II** - terenuri cu limitări sau pericole de degradare reduse în cazul utilizării ca pajiști
- Clasa III** - terenuri cu limitări sau pericole de degradare moderate
- Clasa IV** - terenuri cu limitări sau pericole de degradare severe
- Clasa V** - terenuri cu limitări sau pericole de degradare foarte severe
- Clasa VI** - terenuri improprii pentru folosință ca pajiște

Repartiția pe clase de pretabilitate a celor 1871,17 ha de pășuni și fânețe din perimetrul cadastral Sântămăria Orlea se prezintă astfel:

Tabelul 1.31.

Specificare	SUPRAFAȚA PE CLASE DE PRETABILITATE						
	Totală	I	II	III	IV	V	VI
Ha	1871,17	1,03	1143,10	266,43	412,59	13,26	34,76
%	100	0,06	61,09	14,24	22,05	0,71	1,86

Sursa: Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Pedologie Agrochimie și Protecția Mediului – ICPA- București

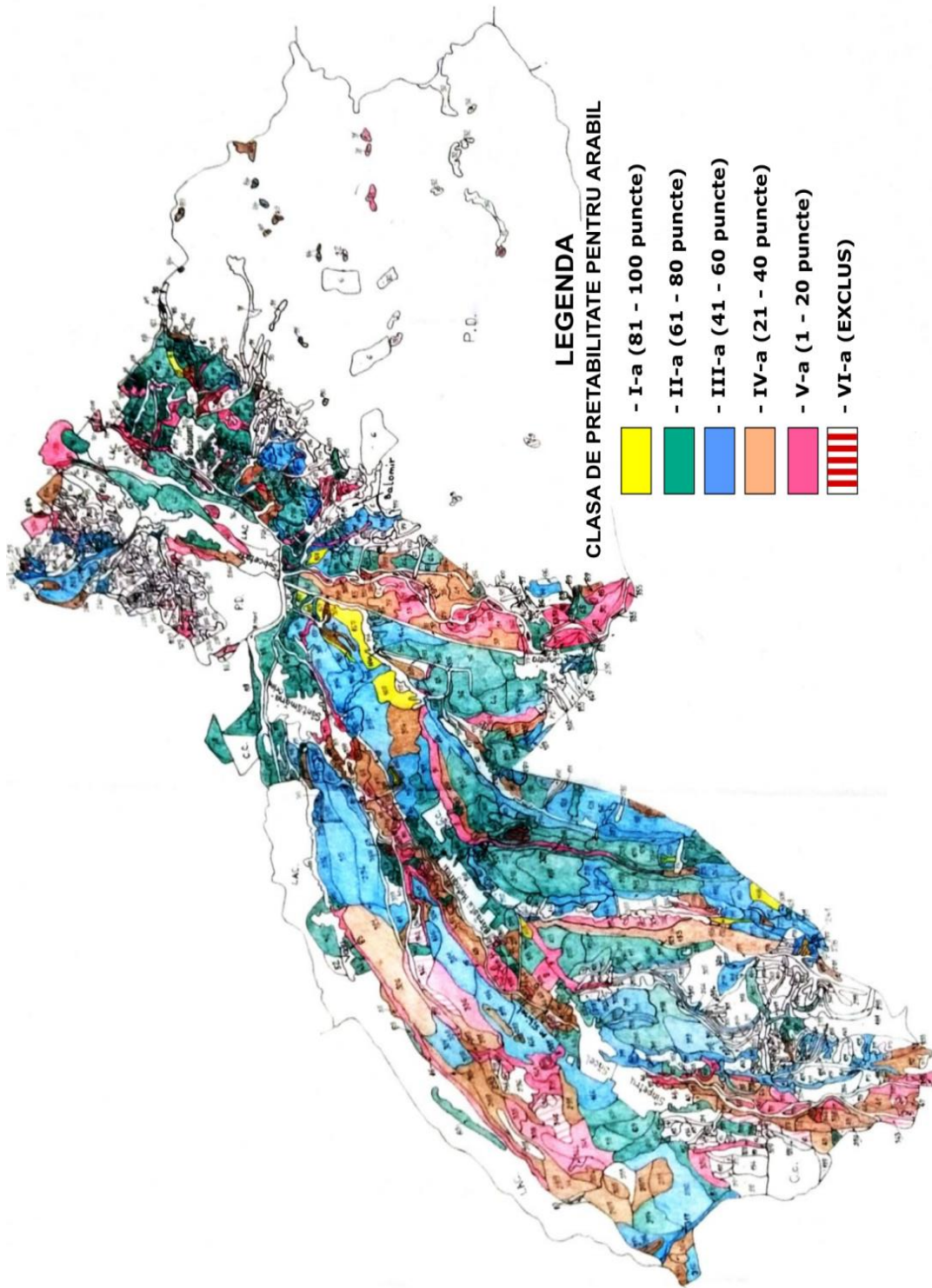

Figura 1.14. Clasele de pretabilitate pentru terenul arabil, comuna Sântămăria Orlea
Sursa: Prelucrare după datele furnizate de Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Pedologie Agrochimie și
Protecția Mediului – ICPA- București

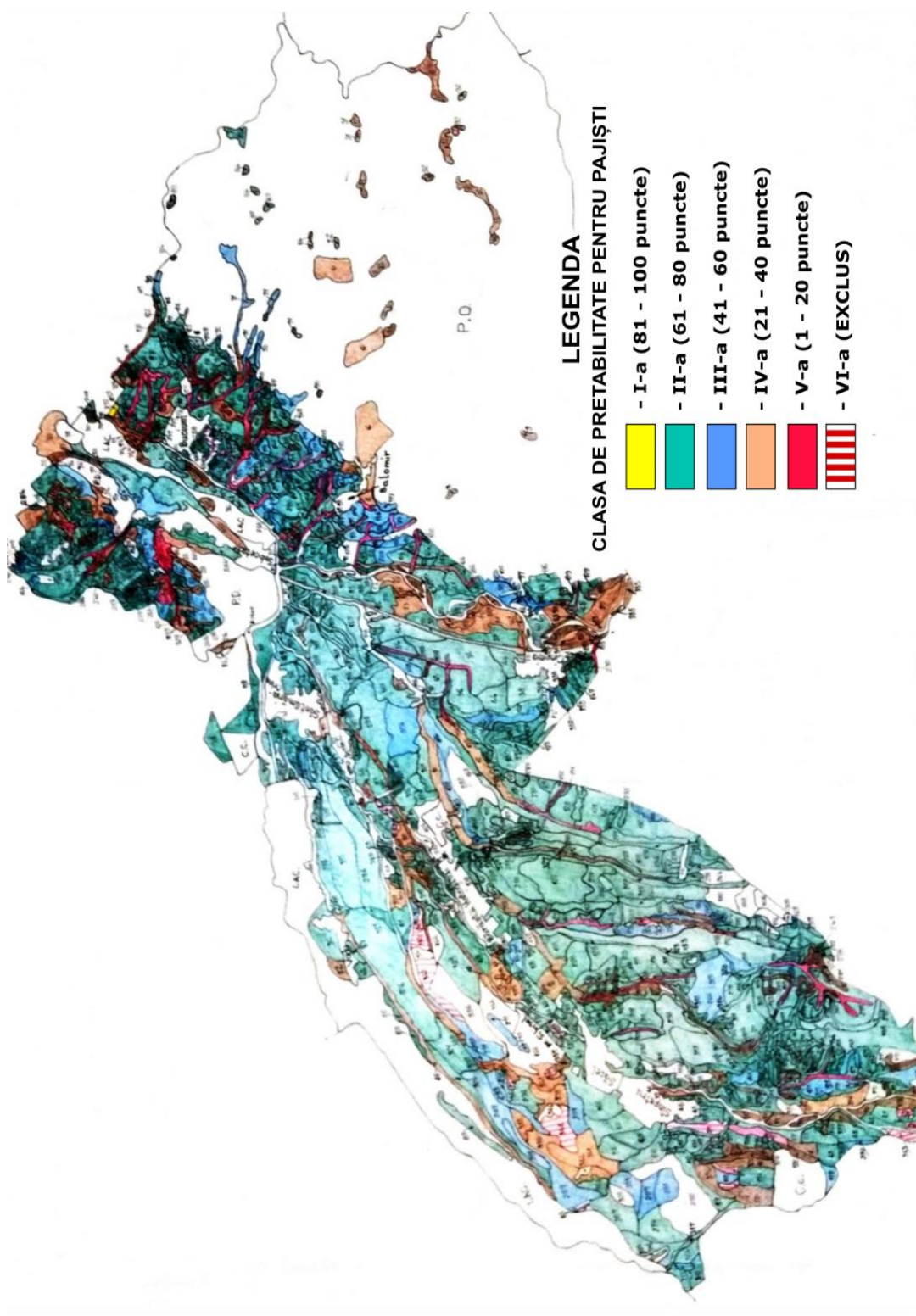

Figura 1.15. Clasele de pretabilitate pentru pajiști, comuna Sântămăria Orlea
 Sursa: Prelucrare după datele furnizate de *Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Pedologie Agrochimie și Protecția Mediului – ICPA- București*

C. Clase de pretabilitate a terenurilor pentru livezi

Terenurile ocupate cu livezi din cadrul comunei Sântămăria Orlea se încadrează în următoarele clase de pretabilitate:

- Clasa I** - terenuri fără limitări în cazul utilizării ca livezi
- Clasa II** - terenuri cu limitări reduse în cazul utilizării ca livezi
- Clasa III** - terenuri cu limitări moderate în cazul utilizării ca livezi
- Clasa IV** - terenuri cu limitări severe în cazul utilizării ca livezi
- Clasa V** - terenuri cu limitări foarte severe
- Clasa VI** - terenuri cu limitări extrem de severe inutilizabile ca livezi, neameliorabile prin măsuri curente

Repartiția pe clase de pretabilitate a celor 20,39 ha de livadă se prezintă astfel:

Tabelul 1.32.

Clase de pretabilitate pentru livezi

Specificare	SUPRAFAȚA PE CLASE DE PRETABILITATE						
	Totală	I	II	III	IV	V	VI
Ha	20,39	5,13	2,36	4,54	1,98	3,35	3,03
%	100	25,16	11,57	22,27	9,71	16,43	14,86

Sursa: Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Pedologie Agrochimie și Protecția Mediului – ICPA- București

1.4. Evoluția suprafețelor cultivate și a producțiilor obținute în Țara Hațegului

Analizând evoluția suprafeței arabile și a suprafeței arabile cultivate, se constată că, aproximativ 4100 ha (24,5%) nu au fost cultivate în anul 2010. În anul 2017, suprafața necultivată arabilă a scăzut la aproximativ 3100 ha (18,6%)

Tabelul 1.33.

Evoluția suprafețelor cultivate (ha) și a producțiilor (kg/ha) obținute în Țara Hațegului

Cultura	2010		2015		2017		Media 2010-2017	
	Supraf.	Prod. medie	Supraf.	Prod. medie	Supraf.	Prod. medie	Supraf.	Prod.
Grâu și secară	2301	2874	2778	2785	2240	3331	2439	2997
Orz și orzoaică	543	2073	540	2144	585	2433	572	2232
Ovăz	505	1545	453	1738	392	1890	508	1674
Porumb	3858	3100	4933	2309	4787	3784	4526	3064
Cartofi	1896	12042	1892	10213	1892	11379	1894	10553
Legume	858	11626	852	9396	929	10637	880	11211
Plante de nutreț	2556	15094	2532	9836	2704	11184	2597	12038
Pășuni	33911	4865	34047	3969	32661	5697	34368	4811
Fânețe	21325	7083	21325	4743	21425	6983	21359	6269

Sursa: date prelucrate după fișele AGR2A și 2B de la DAJ Hunedoara și de la primăriile comunelor

Grâul și porumbul sunt principalele cereale cultivate în Țara Hațegului. Suprafața cultivată cu grâu variază de la an la an, cea mai mică valoare înregistrându-se în anul 2015 în comuna Sarmizegetusa (32 ha), iar cea mai mare din toate valorile fiind de 836 ha în anul 2015 în comuna Totești. Suprafețe cultivate cu secară dețin o pondere scăzută în comparație cu cele cultivate cu grâu, în perioada analizată acestea crescând de la 98 ha în anul 2010, la 173 ha în 2017. Condițiile de mediu din zonă, în mare parte deal și munte, nu sunt favorabile culturii de grâu, din această cauză, producțiile obținute sunt sub media de la nivel național, fluctuând între 2874 kg/ha în anul 2010 și 3331 kg/ha în anul 2017.

Tabelul 1.34.

Evoluția suprafețelor cultivate (ha) și a producțiilor (kg/ha) obținute la culturile de grâu și secară în Țara Hațegului

Localitatea	2010		2015		2017		Media	
	Supraf.	Prod. medie	Supraf.	Prod. medie	Supraf.	Prod. medie	Supraf.	Prod.
Hațeg	373	3000	170	2900	166	3000	236	2967
Baru	100	3000	100	4000	105	5500	102	4167
Bretea Română	370	2800	450	3000	430	2500	417	2767
Densuș	127	3600	110	3000	150	3400	129	3333
General Berthelot	61	3400	100	2300	70	2400	77	2700
Pui	220	3000	250	3630	250	4090	240	3573
Răchitova	43	2790	40	2800	45	4511	43	3367
Râu de Mori	195	2800	335	3200	290	3200	273	3067
Sarmizegetusa	110	1000	32	1500	124	1600	89	1367
Sălașu de Sus	180	2500	114	2000	44	2810	113	2437
Sântămăria-Orlea	120	3400	241	2000	176	3000	179	2800
Totești	402	3200	836	3090	390	3961	543	3417
Țara Hațegului	2301	2874	2778	2785	2240	3331	2440	2997

Sursa: date prelucrate după fișele AGR2A și 2B de la DAJ Hunedoara și de la primăriile comunelor

Din punct de vedere al structurii pe localitățile componente, este de remarcat ponderea mare din localitățile Bretea Română și Totești care dețin împreună mai mult de o treime (36,6%) din suprafața cultivată cu grâu și secară a Țării Hațegului în anul 2017.

Figura 1.16. Cultură de grâu din Țara Hațegului

Tabelul 1.35.

Ponderea suprafețelor cultivate a culturii de grâu și secară pe comune în Țara Hațegului, %

Localitatea	2010	2015	2017	Media
Hațeg	16,2	6,1	7,4	9,9
Baru	4,3	3,6	4,7	4,2
Bretea Română	16,1	16,2	19,2	17,2
Densuș	5,5	4,0	6,7	5,4
General Berthelot	2,7	3,6	3,1	3,1
Pui	9,6	9,0	11,2	9,9
Răchitova	1,9	1,4	2,0	1,8
Râu de Mori	8,5	12,1	12,9	11,2
Sarmizegetusa	4,8	1,2	5,5	3,8
Sălașu de Sus	7,8	4,1	2,0	4,6
Sântămăria-Orlea	5,2	8,7	7,9	7,2
Totești	17,5	30,1	17,4	21,7
Țara Hațegului	100,0	100,0	100,0	100,0

Sursa: date prelucrate după fișele AGR2A și 2B de la DAJ Hunedoara și de la primăriile comunelor

În Țara Hațegului se cultivă în principal orzoaică de primăvară, care este folosită în hrana animalelor. Orzul deține o pondere foarte scăzută din suprafața cultivată, datorită condițiilor neprielnice din zonă pentru această cultură. Suprafața cultivată cu orz și orzoaică are o tendință ușoară de creștere, de la 543 ha în anul 2010, la 585 ha în anul 2017. Suprafețe mai mari cultivate, în anul 2017, se găsesc în comunele Bretea Română (150 ha), Sălașu de Sus (118 ha) și Pui (110 ha). Producția medie în zonă este destul de scăzută față de media națională (4400 kg/ha), din aceleași considerente legate de condițiile limitative de relief și climă.

Tabelul 1.36.

Evoluția suprafețelor cultivate (ha) și a producțiilor (kg/ha) obținute la culturile de orz și orzoaică în Țara Hațegului

Localitatea	2010		2015		2017		Media	
	Supraf.	Prod. medie	Supraf.	Prod. medie	Supraf.	Prod. medie	Supraf.	Prod.
Hațeg	64	2328	20	2000	30	2666	38	2331
Baru	0	0	0	0	0	0	0	0
Bretea Română	80	2350	130	3000	150	2733	120	2694
Densuș	9	2778	25	3000	20	2800	18	2859
General Berthelot	0	0	5	1600	10	1800	8	1700
Pui	110	1600	110	1818	110	1818	110	1745
Răchitova	0	0	1	2000	8	3250	5	2625
Râu de Mori	0	0	20	2400	50	2400	35	2400
Sarmizegetusa	16	1250	10	1400	5	1300	10	1317
Sălașu de Sus	150	2000	92	1400	118	2550	120	1983
Sântămăria-Orlea	80	2100	113	1974	57	2000	83	2025
Totești	34	2176	14	2992	27	3444	25	2871
Țara Hațegului	543	2073	540	2144	585	2433	556	2217

Sursa: date prelucrate după fișele AGR2A și 2B de la DAJ Hunedoara și de la primăriile comunelor

Referitor la ponderea suprafețelor cultivate cu orz și orzoaică în Țara Hațegului, ele reprezintă 4,32% din totalul suprafeței arabile cultivate. Dintre comunele luate în studiu, în perioada analizată, se constată că singura comună în care nu s-a cultivat orz și orzoaică a fost Baru, iar în comunele General Berthelot, Răchitova și Sarmizegetusa, suprafețele cultivate nu depășesc 10 ha anual.

Tabelul 1.37.

Ponderea suprafețelor cultivate la culturile de orz și orzoaică pe comune în Țara Hațegului, %

Localitatea	2010	2015	2017	Media
Hațeg	11,8	3,7	5,1	6,9
Baru	-	-	-	-
Bretea Română	14,7	24,1	25,6	21,5
Densuș	1,7	4,6	3,4	3,2
General Berthelot	-	0,9	1,7	1,3
Pui	20,3	20,4	18,8	19,8
Răchitova	-	0,2	1,4	0,8
Râu de Mori	-	3,7	8,5	6,1
Sarmizegetusa	2,9	1,9	0,9	1,9
Sălașu de Sus	27,6	17,0	20,2	21,6
Sântămăria-Orlea	14,7	20,9	9,7	15,1
Totești	6,3	2,6	4,6	4,5
Țara Hațegului	100,0	100,0	100,0	100,0

Sursa: date prelucrate după fișele AGR2A și 2B de la DAJ Hunedoara și de la primăriile comunelor

Suprafețele cultivate cu ovăz sunt foarte mici, datorită producțiilor modeste obținute pe unitatea de suprafață. În plus, acestea au scăzut în perioada analizată, cu aproape 25%, de la 505 ha în anul 2010, la 392 ha în anul 2017.

Tabelul 1.38.

Evoluția suprafețelor cultivate (ha) și a producțiilor (kg/ha) obținute la cultura de ovăz în Țara Hațegului

Localitatea	2010		2015		2017		Media	
	Supraf.	Prod. medie	Supraf.	Prod. medie	Supraf.	Prod. medie	Supraf.	Prod.
Hațeg	35	1685	80	2000	0	0	58	1843
Baru	0	0	0	0	0	0	0	0
Breteia Română	50	2300	30	2000	50	2500	43	2267
Densuș	12	1583	5	3000	5	2100	7	2228
General Berthelot	0	0	3	1333	0	0	3	1333
Pui	120	1400	120	1416	120	1416	120	1411
Răchitova	4	1500	5	1400	4	2250	4	1717
Râu de Mori	55	1400	0	0	0	0	55	1400
Sarmizegetusa	10	800	7	1428	10	1250	9	1159
Sălașu de Sus	150	1600	112	1400	110	2000	124	1667
Sântămăria-Orlea	50	1600	70	1500	73	1600	64	1567
Totești	19	1579	21	1900	20	2000	20	1826
Țara Hațegului	505	1545	453	1738	392	1890	450	1724

Sursa: date prelucrate după fișele AGR2A și 2B de la DAJ Hunedoara și de la primăriile comunelor

Ponderea cea mai mare o deține comuna Pui (30,6%), și care, împreună cu comuna Sălașu de Sus, însumează 58,7% din suprafața totală cultivată cu ovăz în Țara Hațegului.

Tabelul 1.39.

Ponderea suprafețelor cultivate la cultura de ovăz pe comune în Țara Hațegului, %

Localitatea	2010	2015	2017	Media
Hațeg	6,9	17,7	-	8,2
Baru	-	-	-	0,0
Breteia Română	9,9	6,6	12,8	9,8
Densuș	2,4	1,1	1,3	1,6
General Berthelot	-	0,7	-	0,7
Pui	23,8	26,5	30,6	27,0
Răchitova	0,8	1,1	1,0	1,0
Râu de Mori	10,9	-	-	10,9
Sarmizegetusa	2,0	1,5	2,6	2,0
Sălașu de Sus	29,7	24,7	28,1	27,5
Sântămăria-Orlea	9,9	15,5	18,6	14,7
Totești	3,8	4,6	5,1	4,5
Țara Hațegului	100,0	100,0	100,0	100,0

Sursa: date prelucrate după fișele AGR2A și 2B de la DAJ Hunedoara și de la primăriile comunelor

Principala cereală cultivată în Țara Hațegului este reprezentată de porumb, care deține o pondere de 35,4% din totalul suprafeței arabile cultivate. Această pondere este consecința condițiilor climatice favorabile din zonă pentru această cultură și a faptului că reprezintă principala cereală utilizată în creșterea animalelor. Randamentul la această cultură este mai mare decât la celelalte cereale, existând totuși diferențe mari între localități și ani agricoli. Chiar dacă, tehnologiile aplicate s-au îmbunătățit (utilaje și hibrizi performanți), producția medie și la această cultură este încă dependentă în mare măsură de condițiile climatice. Din păcate, o mare deficiență este reprezentată de lipsa irigațiilor, care ar putea duce la obținerea de randamente ridicate la această cultură.

Tabelul 1.40.

Evoluția suprafețelor cultivate (ha) și a producțiilor (kg/ha) obținute la cultura de porumb boabe în Țara Hațegului

Localitatea	2010		2015		2017		Media	
	Supraf.	Prod. medie	Supraf.	Prod. medie	Supraf.	Prod. medie	Supraf.	Prod.
Hațeg	382	3240	550	1400	144	3458	359	2699
Baru	200	4200	200	4200	200	8000	200	5467
Bretea Română	470	3000	600	2800	650	2800	573	2867
Densuș	352	3450	380	1000	400	3500	377	2650
General Berthelot	178	3247	440	1500	458	5458	359	3402
Pui	820	3200	820	3048	820	2500	820	2916
Răchitova	387	2801	369	1400	327	4000	361	2734
Râu de Mori	245	3100	405	3200	440	3090	363	3130
Sarmizegetusa	166	1200	60	2000	161	2100	129	1767
Sălașu de Sus	200	3000	380	1300	340	2500	307	2267
Sântămăria-Orlea	150	3560	264	1758	400	6000	271	3773
Totești	308	3200	465	4100	447	2000	407	3100
Țara Hațegului	3858	3100	4933	2309	4787	3784	4526	3064

Sursa: date prelucrate după fișele AGR2A și 2B de la DAJ Hunedoara și de la primăriile comunelor

Ponderea cea mai mare, în anul 2017, o deține comuna Pui (17,1%), și care, împreună cu comunele Bretea Română, General Berthelot, Totești și Râu de Mori cultivă 58,8% din suprafața totală cultivată cu porumb în Țara Hațegului.

Ponderea suprafețelor cultivate la cultura de porumb boabe pe comune în Țara Hațegului, %

Localitatea	2010	2015	2017	Media
Hațeg	9,9	11,1	3,0	8,0
Baru	5,2	4,1	4,2	4,5
Bretea Română	12,2	12,2	13,6	12,6
Densuș	9,1	7,7	8,4	8,4
General Berthelot	4,6	8,9	9,6	7,7
Pui	21,3	16,6	17,1	18,3
Răchitova	10,0	7,5	6,8	8,1
Râu de Mori	6,4	8,2	9,2	7,9
Sarmizegetusa	4,3	1,2	3,4	3,0
Sălașu de Sus	5,2	7,7	7,1	6,7
Sântămăria-Orlea	3,9	5,4	8,4	5,9
Totești	8,0	9,4	9,3	8,9
Țara Hațegului	100,0	100,0	100,0	100,0

Sursa: date prelucrate după fișele AGR2A și 2B de la DAJ Hunedoara și de la primăriile comunelor

Figura 1.17. Cultură de porumb – Țara Hațegului

(foto: Adrian Băneș)

O altă cultură importantă din zonă, ținând cont de suprafețele cultivate, este reprezentată de **cartof**, în Țara Hațegului existând tradiție pentru aceasta. Suprafețele cultivate variază de la o localitate la alta (45 ha în comuna General Berthelot, respectiv 250 ha în comuna Pui, în anul 2017), inclusiv de-a lungul perioadei analizate, totuși, suprafața cultivată la nivelul Țării Hațegului rămânând constantă, în jur de 1900 ha. Dotarea tehnică s-a îmbunătățit și pentru această cultură, fermierii achiziționându-și utilaje de plantat și combine de recoltat cartofi, eliminând astfel, în mare parte, munca fizică.

Tabelul 1.42.

**Evoluția suprafețelor cultivate (ha) și a producțiilor (kg/ha) obținute la cultura de cartof în
Țara Hațegului**

Localitatea	2010		2015		2017		Media	
	Supraf.	Prod. medie	Supraf.	Prod. medie	Supraf.	Prod. medie	Supraf.	Prod.
Hațeg	205	12931	120	7000	118	12881	148	10937
Baru	100	13000	100	18000	100	18000	100	16333
Bretea Română	180	12000	200	8000	200	8000	193	9333
Densuș	125	12400	223	7000	180	9540	176	9647
General Berthelot	70	12400	45	8511	45	8933	53	9948
Pui	250	11000	250	12000	250	2500	250	8500
Răchitova	154	11500	159	9000	139	8000	151	9500
Râu de Mori	136	14375	190	16315	195	14359	174	15016
Sarmizegetusa	130	5000	55	7000	130	6800	105	6267
Sălașu de Sus	230	15000	242	8000	220	14000	231	12333
Sântămăria-Orlea	140	12400	200	7000	200	13750	180	11050
Totești	176	12500	108	14733	115	19782	133	15672
Țara Hațegului	1896	12042	1892	10213	1892	11379	1893	11211

Sursa: date prelucrate după fișele AGR2A și 2B de la DAJ Hunedoara și de la primăriile comunelor

Ponderile suprafețelor deținute de cultura cartofului în Țara Hațegului, nu prezintă mari variații de la o comună la alta, situându-se aproximativ în intervalul 5-10 %, cu excepția comunei Pui (13,2 %) și a comunei General Berthelot (2,4 %).

Tabelul 1.43.

Ponderea suprafețelor cultivate la cultura de cartof pe comune în Țara Hațegului, %

Localitatea	2010	2015	2017	Media
Hațeg	10,8	6,3	6,2	7,8
Baru	5,3	5,3	5,3	5,3
Bretea Română	9,5	10,6	10,6	10,2
Densuș	6,6	11,8	9,5	9,3
General Berthelot	3,7	2,4	2,4	2,8
Pui	13,2	13,2	13,2	13,2
Răchitova	8,1	8,4	7,3	8,0
Râu de Mori	7,2	10,0	10,3	9,2
Sarmizegetusa	6,9	2,9	6,9	5,5
Sălașu de Sus	12,1	12,8	11,6	12,2
Sântămăria-Orlea	7,4	10,6	10,6	9,5
Totești	9,3	5,7	6,1	7,0
Țara Hațegului	100,0	100,0	100,0	100,0

Sursa: date prelucrate după fișele AGR2A și 2B de la DAJ Hunedoara și de la primăriile comunelor

Legumele în Țara Hațegului se cultivă atât în grădinile gospodăriilor, cât și în câmp, pe suprafețe ce variază de la o localitate la alta, în principal pentru consumul propriu. Cele mai mari suprafețe sunt cultivate cu varză, tomate, ceapă, morcovi, fasole și ardei, ponderile acestora variind de la o localitate la alta. Membrii gospodăriilor alocă o mare parte din timp întreținerii culturilor de legume, acestea fiind fertilizate în principal cu gunoi de grajd, provenit de la animalele din gospodărie.

Figura 1.18. Cultură de legume în câmp – Țara Hațegului

(foto: Miroslav Raicov)

Tabelul 1.44.

Evoluția suprafețelor cultivate (ha) și a producțiilor (kg/ha) obținute la legume în Țara Hațegului

Localitatea	2010		2015		2017		Media	
	Supraf.	Prod. medie	Supraf.	Prod. medie	Supraf.	Prod. medie	Supraf.	Prod.
Hațeg	60	12616	60	7133	50	12400	57	10716
Baru	30	11400	33	9757	32	7937	32	9698
Bretea Română	194	14252	180	9533	190	9163	188	10983
Densuș	52	12192	42	7845	50	9880	48	9972
General Berthelot	22	11909	20	6700	20	7050	21	8553
Pui	140	13057	140	12580	140	12850	140	12829
Răchitova	55	12545	79	11595	99	11656	78	11932
Râu de Mori	47	11660	48	18729	47	18851	47	16413
Sarmizegetusa	62	5645	8	8500	59	7230	43	7125
Sălașu de Sus	80	10050	78	4000	76	7131	78	7060
Sântămăria-Orlea	70	11443	90	5844	90	10000	83	9096
Totești	46	12740	74	10540	76	13500	65	12260
Țara Hațegului	858	11626	852	9396	929	10637	880	10553

Sursa: date prelucrate după fișele AGR2A și 2B de la DAJ Hunedoara și de la primăriile comunelor

Suprafețe mai mari (cultivate cu legume în anul 2017), regăsim în localitățile Bretea Română și Pui, 190 ha, respectiv 140 ha, acestea deținând împreună cu comuna Răchitova și Sântămăria-Orlea o pondere de 56% din total suprafață cultivată cu legume în Țara Hațegului.

Tabelul 1.45.

Ponderea suprafețelor cultivate cu legume pe comune în Țara Hațegului, %

Localitatea	2010	2015	2017	Media
Hațeg	7,0	7,0	5,4	6,5
Baru	3,5	3,9	3,4	3,6
Bretea Română	22,6	21,1	20,5	21,4
Densuș	6,1	4,9	5,4	5,5
General Berthelot	2,6	2,3	2,2	2,4
Pui	16,3	16,4	15,1	15,9
Răchitova	6,4	9,3	10,7	8,8
Râu de Mori	5,5	5,6	5,1	5,4
Sarmizegetusa	7,2	0,9	6,4	4,8
Sălașu de Sus	9,3	9,2	8,2	8,9
Sântămăria-Orlea	8,2	10,6	9,7	9,5
Totești	5,4	8,7	8,2	7,4
Țara Hațegului	100,0	100,0	100,0	100,0

Sursa: date prelucrate după fișele AGR2A și 2B de la DAJ Hunedoara și de la primăriile comunelor

Figura 1.19. Cultură de lucernă – Țara Hațegului

(foto: Miroslav Raicov)

Ținând cont de numărul destul de mare de animale din zonă, fermierii asigură baza furajeră a acestora prin cultivarea de plante de nutreț, în principal lucernă și trifoi. De asemenea, se cultivă, în jur de 60 ha de sfeclă furajeră, în localitățile Sălașu de Sus, Râu de Mori și Hațeg. Din păcate, porumbul pentru siloz, care reprezintă un furaj cu calități deosebite în furajarea vacilor de lapte, este cultivat pe suprafețe foarte mici.

Tabelul 1.46.

Evoluția suprafețelor cultivate (ha) și a producțiilor (kg/ha) obținute la plantele de nutreț, în ogor propriu, în Țara Hațegului

Localitatea	2010		2015		2017		Media	
	Supraf.	Prod. medie	Supraf.	Prod. medie	Supraf.	Prod. medie	Supraf.	Prod.
Hațeg	117	17615	187	10828	296	9962	200	12802
Baru	30	11566	50	6940	50	6900	43	8469
Bretea Română	970	21824	940	11744	1000	10000	970	14523
Densuș	65	17738	167	10000	132	12000	121	13246
General Berthelot	256	8781	105	6095	65	9077	142	7984
Pui	186	13451	186	14150	186	12903	186	13501
Răchitova	127	15433	110	14045	104	11826	114	13768
Râu de Mori	428	12252	275	12500	275	12800	326	12517
Sarmizegetusa	60	8330	80	9375	90	9510	77	9072
Sălașu de Sus	167	21556	260	3076	320	8006	249	10879
Sântămăria-Orlea	110	16136	110	2410	114	14000	111	10849
Totești	40	16450	62	16870	72	17222	58	16847
Țara Hațegului	2556	15094	2532	9836	2704	11184	2597	12038

Sursa: date prelucrate după fișele AGR2A și 2B de la DAJ Hunedoara și de la primăriile comunelor

În cazul plantelor de nutreț, cele mai mari ponderi a suprafețelor cultivate cu acestea, le regăsim în localitățile Bretea Română, Sălașu de Sus, Hațeg și Râu de Mori, care dețin împreună o pondere de 69,9%.

Tabelul 1.47.

Ponderea suprafețelor cultivate la plantele de nutreț pe comune în Țara Hațegului, %

Localitatea	2010	2015	2017	Media
Hațeg	4,6	7,4	10,9	7,6
Baru	1,2	2,0	1,8	1,7
Bretea Română	37,9	37,1	37,0	37,4
Densuș	2,5	6,6	4,9	4,7
General Berthelot	10,0	4,1	2,4	5,5
Pui	7,3	7,3	6,9	7,2
Răchitova	5,0	4,3	3,8	4,4
Râu de Mori	16,7	10,9	10,2	12,6
Sarmizegetusa	2,3	3,2	3,3	2,9
Sălașu de Sus	6,5	10,3	11,8	9,5
Sântămăria-Orlea	4,3	4,3	4,2	4,3
Totești	1,6	2,4	2,7	2,2
Țara Hațegului	100,0	100,0	100,0	100,0

Sursa: date prelucrate după fișele AGR2A și 2B de la DAJ Hunedoara și de la primăriile comunelor

Suprafața ocupată cu pășuni a înregistrat o scădere de 3,9% pe total Țara Hațegului, în perioada analizată, ca efect al evoluțiilor diferite pe fiecare localitate în parte. Scăderi mai mari s-au înregistrat în comuna Baru, de la 2933 ha în anul 2010 la 1745 ha în anul 2017 și în Hațeg, de la 938 ha în anul 2010 la 619 ha în anul 2017.

Tabelul 1.48.

Evoluția suprafețelor (ha) și a producțiilor (kg/ha) obținute la pășuni naturale în Țara Hațegului

Localitatea	2010		2015		2017		Media	
	Supraf.	Prod. medie	Supraf.	Prod. medie	Supraf.	Prod. medie	Supraf.	Prod.
Hațeg	938	5332	928	3000	619	5000	828	4444
Baru	2933	4000	3106	4006	1745	9540	2595	5849
Bretea Română	2144	6000	2121	4000	2136	4172	2134	4724
Densuș	1458	6000	1700	6000	1700	6000	1619	6000
General Berthelot	385	4922	385	5000	385	5000	385	4974
Pui	3789	4500	3789	3958	3789	3959	3789	4139
Răchitova	1038	6000	1030	2500	995	4000	1021	4167
Râu de Mori	12402	4000	12017	4200	12021	4500	12147	4233
Sarmizegetusa	1861	4000	1866	4000	1866	4500	1864	4167
Sălașu de Sus	5840	4092	5911	4000	5911	4000	5887	4031
Sântămăria-Orlea	1851	6000	1851	1000	1851	7000	1851	4667
Totești	210	4000	271	5000	262	10000	248	6333
Țara Hațegului	33911	4865	34047	3969	32661	5697	33540	4844

Sursa: date prelucrate după fișele AGR2A și 2B de la DAJ Hunedoara și de la primăriile comunelor

Figura 1.20. Fânețe naturale în Țara Hațegului
(foto: Ciprian Mihăescu; prelucrare: Adrian Băneș)

Referitor la ponderile suprafețelor deținute de pășunile naturale, în 3 din cele 12 localități componente ale Țării Hațegului (Râu de Mori, Sălașu de Sus și Pui), care dețin 66,5% din pășunile arealului definit în anul 2017, suprafața ocupată cu pășuni s-a menținut aproximativ constantă sau a înregistrat mici creșteri, situație posibil explicabilă, printre altele, prin practicarea activității de creștere a animalelor.

Tabelul 1.49.

Ponderea suprafețelor deținute de pășunile naturale pe comune în Țara Hațegului, %

Localitatea	2010	2015	2017	Media
Hațeg	2,8	2,7	1,9	2,5
Baru	8,6	9,1	5,3	7,7
Bretea Română	6,3	6,2	6,5	6,4
Densuș	4,3	5,0	5,2	4,8
General Berthelot	1,1	1,1	1,2	1,1
Pui	11,2	11,1	11,6	11,3
Răchitova	3,1	3,0	3,0	3,0
Râu de Mori	36,6	35,3	36,8	36,2
Sarmizegetusa	5,5	5,5	5,7	5,6
Sălașu de Sus	17,2	17,4	18,1	17,6
Sântămăria-Orlea	5,5	5,4	5,7	5,5
Totești	0,6	0,8	0,8	0,7
Țara Hațegului	100,0	100,0	100,0	100,0

Sursa: date prelucrate după fișele AGR2A și 2B de la DAJ Hunedoara și de la primăriile comunelor

Suprafața ocupată cu fânețe a crescut extrem de puțin pe ansamblul Țării Hațegului cu 0,5% în anul 2017 comparativ cu anul 2010, cu aceleași mici oscilații de la o localitate la alta. Astfel, în timp ce în comunele Baru, Densuș, Pui, Râu de Mori, Sarmizegetusa, Sălașu de Sus, Sântămăria Orlea, Totești se înregistrează o tendință de menținere sau creștere a suprafeței ocupate cu fânețe, în celelalte localități se remarcă un mic trend descrescător al acestora, cea mai însemnată diminuare fiind vizibilă în localitatea Răchitova (-8,1% în anul 2017 față de 2010).

Din punct de vedere al localităților componente, cele mai mari ponderi ale suprafeței ocupate cu fânețe în total suprafață cu fânețe a Țării Hațegului, revin comunelor Pui, Sălașu de Sus, și Baru (53% în anul 2017) pentru ca celelalte localități să înregistreze ponderi cuprinse între 2% în Totești până la 8,4% la Sarmisegetusa în anul 2017.

Tabelul 1.50.

Evoluția suprafețelor (ha) și a producțiilor (kg/ha) obținute la fânețe naturale în Țara Hațegului

Localitatea	2010		2015		2017		Media	
	Supraf.	Prod. medie	Supraf.	Prod. medie	Supraf.	Prod. medie	Supraf.	Prod.
Hațeg	866	8000	853	4000	857	6000	859	6000
Baru	2491	7000	2491	4000	2617	11000	2533	7333
Breteia Română	1303	8000	1208	5975	1301	6000	1271	6658
Densuș	919	8000	956	7000	956	6550	944	7183
General Berthelot	576	8000	540	5000	506	5000	541	6000
Pui	6096	6000	6096	5741	6056	6440	6083	6060
Răchitova	1654	8000	1654	4000	1520	6000	1609	6000
Râu de Mori	1609	6000	1692	6100	1693	6300	1665	6133
Sarmizegetusa	1714	4000	1716	4000	1806	4500	1745	4167
Sălașu de Sus	2658	7000	2644	4000	2674	5000	2659	5333
Sântămăria-Orlea	1015	7992	1051	1100	1015	6000	1027	5031
Totești	424	7000	424	6000	424	15000	424	9333
Țara Hațegului	21325	7083	21325	4743	21425	6983	21358	6269

Sursa: date prelucrate după fișele AGR2A și 2B de la DAJ Hunedoara și de la primăriile comunelor

Tabelul 1.51.

Ponderea suprafețelor deținute de fânețele naturale pe comune în Țara Hațegului, %

Localitatea	2010	2015	2017	Media
Hațeg	4,1	4,0	4,0	4,0
Baru	11,7	11,7	12,2	11,9
Breteia Română	6,1	5,7	6,1	5,9
Densuș	4,3	4,5	4,5	4,4
General Berthelot	2,7	2,5	2,4	2,5
Pui	28,6	28,6	28,3	28,5
Răchitova	7,8	7,8	7,1	7,5
Râu de Mori	7,5	7,9	7,9	7,8
Sarmizegetusa	8,0	8,0	8,4	8,2
Sălașu de Sus	12,5	12,4	12,5	12,4
Sântămăria-Orlea	4,8	4,9	4,7	4,8
Totești	2,0	2,0	2,0	2,0
Țara Hațegului	100,0	100,0	100,0	100,0

Sursa: date prelucrate după fișele AGR2A și 2B de la DAJ Hunedoara și de la primăriile comunelor

Referindu-ne la suprafața ocupată atât cu pășuni cât și cu fânețe, aceasta poate constitui un punct de plecare în dezvoltarea activităților de creștere a animalelor, activități ce trebuie, evident, integrate cu unități de procesare a produselor agricole. De asemenea, mai departe, este necesară și dezvoltarea de activități conexe neagricole sau de activități suport pentru agricultură.

1.5. Evoluția efectivelor de animale din Țara Hațegului

Analizând evoluția numărului de animale pe specii, se constată că, efectivele de bovine, porcine și cabaline scad în perioada analizată, iar efectivele de ovine și caprine cresc. De asemenea, în Țara Hațegului există multe familii de albine.

Tabelul 1.52.

Evoluția efectivelor de animale din Țara Hațegului, nr.

Specia	2000	2005	2010	2015	2017	Media
Bovine	13501	11555	9122	8129	8493	10160
Ovine	36891	29088	28918	41151	44332	36076
Caprine	1451	1406	1880	3522	2876	2227
Porcine	7570	7083	5133	4643	4328	5751
Păsări	113046	110334	101785	105129	119526	109964
Cabaline	2622	2478	1824	812	736	1694
Albine	2123	3130	6663	8203	9784	5981

Sursa: date prelucrate după Rapoartele tehnico-operative asupra situației din zootehnie de la DAJ Hunedoara și de la primăriile comunelor

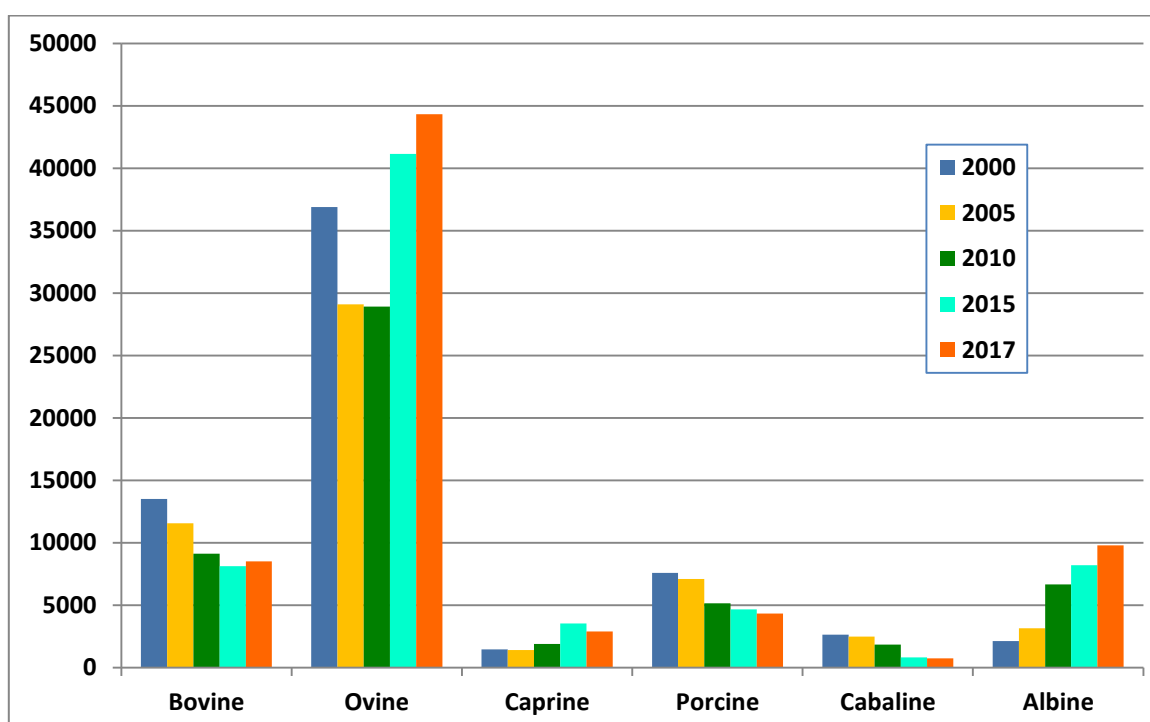

Figura 1.21. Evoluția efectivelor de animale din Țara Hațegului, (nr.)

În continuare prezentăm evoluția efectivelor de animale pe fiecare specie în parte și pe localități. Datele provin de la Direcția pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală Hunedoara și de la compartimentul Agricol al primăriilor din Țara Hațegului, și prezintă situația efectivelor de animale din gospodăriile populației la 31.12 a fiecărui an.

Efectivele de bovine din Țara Hațegului se află pe un trend puternic descendent, diminuându-se cu 62,91% pe total în anul 2017 comparativ cu anul 2000. Această prăbușire a efectivelor este rezultatul involuțiilor înregistrate în creșterea bovinelor pe fiecare localitate componentă.

Figura 1.22. Turmă de vaci pe pășune în comuna General Berthelot (Țara Hațegului)
(foto: Adrian Băneș)

Tabelul 1.53.

Evoluția efectivelor de bovine din localitățile Țării Hațegului, nr.

Localitatea	2000	2005	2010	2015	2017	Media
Hațeg	915	401	311	344	496	493
Baru	881	706	515	571	536	642
Bretea Română	2000	1790	1500	1040	905	1447
Densuș	1037	621	620	442	447	633
General Berthelot	437	420	346	256	328	357
Pui	2110	1938	1950	1700	2090	1958
Răchitova	1020	935	673	765	597	798
Râu de Mori	1290	1202	908	846	823	1014
Sarmizegetusa	582	470	327	391	259	406
Sălașu de Sus	1724	1537	1211	793	784	1210
Sântămăria-Orlea	966	927	449	560	920	764
Totești	539	608	312	421	308	438
Țara Hațegului	13501	11555	9122	8129	8493	10160

Sursa: date prelucrate după Rapoartele tehnico-operative asupra situației din zootehnie de la DAJ Hunedoara și de la primăriile comunelor

Din punct de vedere al ponderii efectivelor de bovine din fiecare comună în total efective bovine din Țara Hațegului, perioada 2000-2017, posibili generatori de activități agricole în acest domeniu sau de dezvoltare a afacerilor existente sunt comunele Pui, Sântămăria-Orlea și Bretea Română, care dețin cumulativ o pondere de 46% (în anul 2017) din efectivele de bovine ale Țării Hațegului, foarte aproape de acestea situându-se și comunele Sălașu de Sus și Râu de Mori.

Tabelul 1.54.

Ponderea efectivelor de bovine din localitățile Țării Hațegului, %

Localitatea	2000	2005	2010	2015	2017	Media
Hațeg	6,8	3,5	3,4	4,2	5,8	4,7
Baru	6,5	6,1	5,6	7,0	6,3	6,3
Bretea Română	14,8	15,5	16,4	12,8	10,7	14,0
Densuș	7,7	5,4	6,8	5,4	5,3	6,1
General Berthelot	3,2	3,6	3,8	3,1	3,9	3,5
Pui	15,6	16,8	21,4	20,9	24,6	19,9
Răchitova	7,6	8,1	7,4	9,4	7,0	7,9
Râu de Mori	9,6	10,4	10,0	10,4	9,7	10,0
Sarmizegetusa	4,3	4,1	3,6	4,8	3,0	4,0
Sălașu de Sus	12,8	13,3	13,3	9,8	9,2	11,7
Sântămăria-Orlea	7,2	8,0	4,9	6,9	10,8	7,6
Totești	4,0	5,3	3,4	5,2	3,6	4,3
Țara Hațegului	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Sursa: date prelucrate după Rapoartele tehnico-operative asupra situației din zootehnie de la DAJ Hunedoara și de la primăriile comunelor

O situație mai favorabilă se înregistrează în privința efectivelor de ovine, a căror dezvoltare este susținută și de existența unor suprafețe considerabile de pășuni și fânețe.

Figura 1.23. Turmă de oi în comuna Densuș (Țara Hațegului)
(foto: Adrian Băneș)

Chiar dacă, pe total, efectivele de ovine s-au diminuat cu 18,9% în anul 2010, comparativ cu 2000, în anii următori efectivele au crescut în aproape toate localitățile Țării Hațegului, aceasta fiind de 20,17% în anul 2017 comparativ cu 2000, respectiv 52,4% în anul 2017 comparativ cu 2010, confirmând caracterul tradițional al acestei ocupații.

Scăderi inexplicabile ale efectivelor de ovine se înregistrează în comuna Râu de Mori și Sălașu de Sus, comune cu potențial mare din acest punct de vedere, ținând cont de suprafețele mari de pășuni și fânețe deținute.

Tabelul 1.55.

Evoluția efectivelor de ovine din localitățile Țării Hațegului, nr.

Localitatea	2000	2005	2010	2015	2017	Media
Hațeg	992	405	518	1774	2081	1154
Baru	1888	1253	1370	1712	2139	1672
Breteia Română	3318	4000	4180	6800	7500	5160
Densuș	3983	2757	2614	2192	2192	2748
General Berthelot	681	1100	1450	4857	4100	2438
Pui	9800	9700	8510	8500	9400	9182
Răchitova	875	1100	1076	1228	2319	1320
Râu de Mori	4150	1831	1213	2415	1589	2240
Sarmizegetusa	3020	1470	840	690	745	1353
Sălașu de Sus	5025	2571	1966	2254	2167	2797
Sântămăria-Orlea	2095	1085	2990	3300	5700	3034
Totești	1064	1816	2191	5429	4400	2980
Țara Hațegului	36891	29088	28918	41151	44332	36076

Sursa: date prelucrate după Rapoartele tehnico-operative asupra situației din zootehnie de la DAJ Hunedoara și de la primăriile comunelor

Tabelul 1.56.

Ponderea efectivelor de ovine din localitățile Țării Hațegului, %

Localitatea	2000	2005	2010	2015	2017	Media
Hațeg	2,7	1,4	1,8	4,3	4,7	3,0
Baru	5,1	4,3	4,7	4,2	4,8	4,6
Breteia Română	9,0	13,8	14,5	16,5	16,9	14,1
Densuș	10,8	9,5	9,0	5,3	4,9	7,9
General Berthelot	1,8	3,8	5,0	11,8	9,2	6,3
Pui	26,6	33,3	29,4	20,7	21,2	26,2
Răchitova	2,4	3,8	3,7	3,0	5,2	3,6
Râu de Mori	11,2	6,3	4,2	5,9	3,6	6,2
Sarmizegetusa	8,2	5,1	2,9	1,7	1,7	3,9
Sălașu de Sus	13,6	8,8	6,8	5,5	4,9	7,9
Sântămăria-Orlea	5,7	3,7	10,3	8,0	12,9	8,1
Totești	2,9	6,2	7,6	13,2	9,9	8,0
Țara Hațegului	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Sursa: date prelucrate după Rapoartele tehnico-operative asupra situației din zootehnie de la DAJ Hunedoara și de la primăriile comunelor

Din punct de vedere al structurii pe localitățile componente, este de remarcat ponderea ridicată și în creștere a efectivelor de ovine din localitățile Pui, Bretea Română și Sântămăria Orlea care dețin împreună 51% din efectivele de ovine ale Țării Hațegului în anul 2017.

La ora actuală în Țara Hațegului, creșterea efectivelor ce caprine și ovine este stimulată și de „Vîrșli de SĂLAȘU”, **produs tradițional atestat** (conform Ordinului Ministerului Agriculturii, Alimentației și Pădurilor nr. 339/19.05.2003 privind aprobarea Listei cuprinzând indicațiile geografice protejate și recunoscute în România pentru produse alimentare), materia primă de bază în prepararea lor fiind carnea „macră” de oaie și capră din rase autohtone, iar membranele folosite pentru obținerea acestor cârnați fiind intestinale de oaie. În consecință, perioada 2000-2017 se caracterizează printr-o tendință de creștere și a efectivelor de caprine atât pe total cât și în majoritatea localităților componente.

Tabelul 1.57.

Evoluția efectivelor de caprine din localitățile Țării Hațegului, nr.

Localitatea	2000	2005	2010	2015	2017	Media
Hațeg	49	11	19	248	470	159
Baru	47	48	160	424	400	216
Bretea Română	120	110	150	690	320	278
Densuș	53	58	483	286	282	232
General Berthelot	50	36	40	95	27	50
Pui	127	50	53	73	89	78
Răchitova	35	44	52	66	43	48
Râu de Mori	665	758	636	598	483	628
Sarmizegetusa	60	50	46	101	65	64
Sălașu de Sus	119	82	80	643	377	260
Sântămăria-Orlea	99	117	124	250	268	172
Totești	27	42	37	48	52	41
Țara Hațegului	1451	1406	1880	3522	2876	2227

Sursa: date prelucrate după Rapoartele tehnico-operative asupra situației din zootehnie de la DAJ Hunedoara și de la primăriile comunelor

Astfel, din cele 12 localități ale Țării Hațegului, în 9 din acestea procentul efectivelor de caprine a crescut în perioada analizată. Creșteri importante s-au înregistrat în localitățile Hațeg, Baru, Sălașu de Sus și Râu de Mori, care dețin 60,1% din efectivele de caprine din Țara Hațegului.

Ponderi mai mici ale efectivelor de caprine se înregistrează în comunele General Berthelot, Răchitova, Totești, Sarmizegetusa și Pui.

Tabelul 1.58.

Ponderea efectivelor de caprine din localitățile Țării Hațegului, %

Localitatea	2000	2005	2010	2015	2017	Media
Hațeg	3,4	0,8	1,0	7,0	16,3	5,7
Baru	3,2	3,4	8,5	12,0	13,9	8,2
Bretea Română	8,3	7,8	8,0	19,6	11,1	11,0
Densuș	3,7	4,1	25,7	8,1	9,8	10,3
General Berthelot	3,4	2,6	2,1	2,7	0,9	2,4
Pui	8,8	3,6	2,8	2,1	3,1	4,1
Răchitova	2,4	3,1	2,8	1,9	1,5	2,3
Râu de Mori	45,8	53,9	33,8	17,0	16,8	33,5
Sarmizegetusa	4,1	3,6	2,4	2,9	2,3	3,1
Sălașu de Sus	8,2	5,8	4,3	18,3	13,1	9,9
Sântămăria-Orlea	6,8	8,3	6,6	7,1	9,3	7,6
Totești	1,9	3,0	2,0	1,4	1,8	2,0
Țara Hațegului	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Sursa: date prelucrate după Rapoartele tehnico-operative asupra situației din zootehnie de la DAJ Hunedoara și de la primăriile comunelor

O tendință de diminuare se înregistrează și în privința efectivelor de porcine, care s-au redus în interval de 17 ani cu nu mai puțin de 43% pe total. Singura excepție de la tendința generală, o regăsim în comun Totești în care efectivele de porcine au crescut de la 511 capete în anul 2000, la 649 capete în anul 2017.

Tabelul 1.59.

Evoluția efectivelor de porcine din localitățile Țării Hațegului, nr.

Localitatea	2000	2005	2010	2015	2017	Media
Hațeg	781	327	472	45	121	349
Baru	236	207	182	202	70	179
Bretea Română	899	1200	840	800	750	898
Densuș	837	553	416	283	128	443
General Berthelot	352	380	235	327	120	283
Pui	920	940	945	660	920	877
Răchitova	385	450	304	364	275	356
Râu de Mori	1111	1146	814	974	830	975
Sarmizegetusa	220	150	102	222	121	163
Sălașu de Sus	729	347	223	342	195	367
Sântămăria-Orlea	589	378	40	80	270	271
Totești	511	1005	560	389	649	623
Țara Hațegului	7570	7083	5133	4643	4328	5751

Sursa: date prelucrate după Rapoartele tehnico-operative asupra situației din zootehnie de la DAJ Hunedoara și de la primăriile comunelor

Ca pondere a efectivelor din fiecare localitate în total, sunt de remarcat comunele Pui, Râu de Mori, Bretea Română și Totești, a căror pondere cumulată în total efective de porcine este de 72,8% (în anul 2017). Efectivele de porcine au scăzut și prin prisma faptului că, în zonă, nu există niciun punct de sacrificare și prelucrare a cărnii de porc. Porcii sunt crescuți în gospodării individuale, mare parte fiind destinați consumului propriu.

Tabelul 1.60.

Ponderea efectivelor de porcine din localitățile Țării Hațegului, %

Localitatea	2000	2005	2010	2015	2017	Media
Hațeg	10,3	4,6	9,2	1,0	2,8	5,6
Baru	3,1	2,9	3,5	4,4	1,6	3,1
Bretea Română	11,9	16,9	16,4	17,2	17,3	15,9
Densuș	11,1	7,8	8,1	6,1	3,0	7,2
General Berthelot	4,6	5,4	4,6	7,0	2,8	4,9
Pui	12,2	13,3	18,4	14,2	21,3	15,9
Răchitova	5,1	6,4	5,9	7,8	6,4	6,3
Râu de Mori	14,7	16,2	15,9	21,0	19,2	17,4
Sarmizegetusa	2,9	2,1	2,0	4,8	2,8	2,9
Sălașu de Sus	9,6	4,9	4,3	7,4	4,5	6,1
Sântămăria-Orlea	7,8	5,3	0,8	1,7	6,2	4,4
Totești	6,8	14,2	10,9	8,4	15,0	11,0
Țara Hațegului	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Sursa: date prelucrate după Rapoartele tehnico-operative asupra situației din zootehnie de la DAJ Hunedoara și de la primăriile comunelor

Efectivele de păsări au înregistrat o creștere foarte mică la nivel zonal, cu anumite oscilații între localitățile componente ale Țării Hațegului.

Tabelul 1.61.

Evoluția efectivelor de păsări din localitățile Țării Hațegului, nr.

Localitatea	2000	2005	2010	2015	2017	Media
Hațeg	13522	6688	11018	7004	6262	8899
Baru	5259	4915	6100	6407	6205	5777
Bretea Română	15720	18000	12142	13000	10000	13772
Densuș	10513	10080	7143	10794	10674	9841
General Berthelot	5211	5500	3998	4880	3450	4608
Pui	18530	15600	10000	10700	14500	13866
Răchitova	5370	5600	4904	7999	5464	5867
Râu de Mori	7500	8549	7408	12870	27841	12834
Sarmizegetusa	4300	4160	6530	7590	7880	6092
Sălașu de Sus	10692	11941	10922	7270	10110	10187
Sântămăria-Orlea	9635	9388	14400	13500	16000	12585
Totești	6794	9913	7220	10119	7402	8290
Țara Hațegului	113046	110334	101785	105129	119526	109964

Sursa: date prelucrate după Rapoartele tehnico-operative asupra situației din zootehnie de la DAJ Hunedoara și de la primăriile comunelor

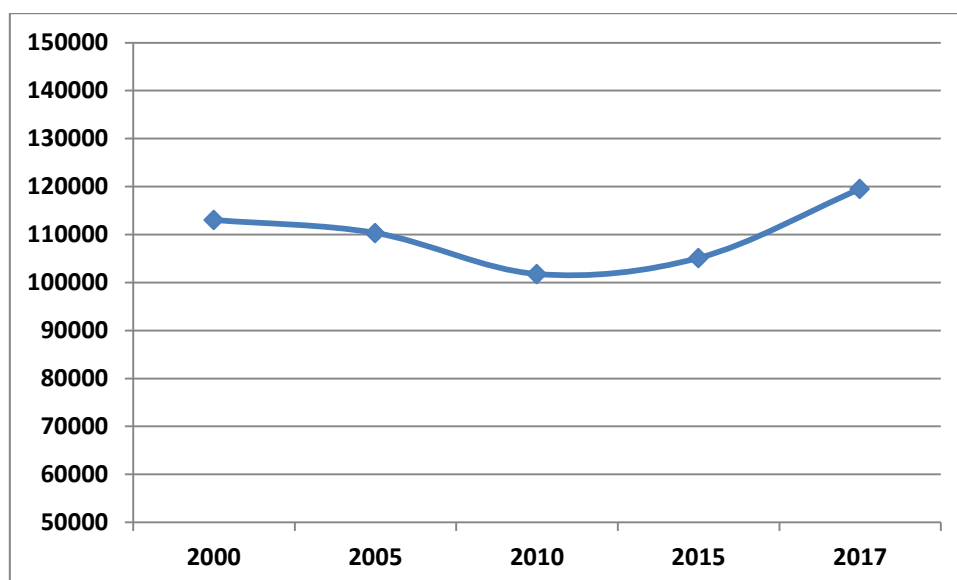

Figura 1.24. Evoluția efectivelor de păsări din localitățile Țării Hațegului, nr.

Pe localități componente, cele mai mari ponderi în total efective de păsări se înregistrează în localitățile Râu de Mori, unde activează și o fermă de creștere a păsărilor cu un efectiv de aproximativ 20000 de capete, Sântămăria Orlea și Pui, al căror procent cumulativ în total s-a majorat de la 31,5% (2000) la 48,8% (2017).

Tabelul 1.62.

Ponderea efectivelor de păsări din localitățile Țării Hațegului, %

Localitatea	2000	2005	2010	2015	2017	Media
Hațeg	12,0	6,1	10,8	6,7	5,2	8,1
Baru	4,7	4,5	6,0	6,1	5,2	5,3
Bretea Română	13,9	16,3	11,9	12,4	8,4	12,6
Densuș	9,3	9,1	7,0	10,3	8,9	8,9
General Berthelot	4,6	5,0	3,9	4,6	2,9	4,2
Pui	16,4	14,1	9,8	10,2	12,1	12,5
Răchitova	4,8	5,1	4,8	7,6	4,6	5,4
Râu de Mori	6,6	7,7	7,3	12,2	23,3	11,4
Sarmizegetusa	3,8	3,8	6,4	7,2	6,6	5,6
Sălașu de Sus	9,5	10,8	10,7	6,9	8,5	9,3
Sântămăria-Orlea	8,5	8,5	14,1	12,8	13,4	11,5
Totești	6,0	9,0	7,1	9,6	6,2	7,6
Țara Hațegului	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Sursa: date prelucrate după Rapoartele tehnico-operative asupra situației din zootehnie de la DAJ Hunedoara și de la primăriile comunelor

O situație diferită se înregistrează în privința efectivelor de cabaline, al căror număr se înscrie pe un trend puternic descendent, de peste 350% pe total Țara Hațegului în 2017

comparativ cu anul 2000. Dacă facem referire la localitățile componente, cele mai mari scăderi s-au înregistrat în comunele Pui, Sălașu de Sus Baru. Cel mai mare efectiv de cabaline, peste 100, sunt în comuna Râu de Mori (165) și Densuș (105).

Figura 1.25. Cai pe pășunea din vecinătatea comunei Pui (Țara Hațegului)
(foto: Ciprian Mihăescu; prelucrare: Adrian Băneș)

Tabelul 1.63.

Evoluția efectivelor de cabaline din localitățile Țării Hațegului, nr.

Localitatea	2000	2005	2010	2015	2017	Media
Hațeg	86	53	68	34	44	57
Baru	284	293	180	99	62	184
Bretea Română	235	245	144	54	55	147
Densuș	152	148	134	115	105	131
General Berthelot	67	56	42	22	13	40
Pui	730	712	550	160	98	450
Răchitova	45	38	38	26	25	34
Râu de Mori	258	241	197	65	165	185
Sarmizegetusa	138	122	90	92	57	100
Sălașu de Sus	329	313	216	43	32	187
Sântămăria-Orlea	186	161	88	88	88	122
Totești	112	96	77	48	36	74
Țara Hațegului	2622	2478	1824	812	736	1694

Sursa: date prelucrate după Rapoartele tehnico-operative asupra situației din zootehnie de la DAJ Hunedoara și de la primăriile comunelor

Utilitatea cabalinelor în desfășurarea anumitor activități cu caracter agricol și neagricol a condus la o pondere ridicată a acestora în comunele Râu de Mori, Densuș, Pui și Sântămăria-Orlea, a căror pondere în total efective de cabaline se ridică la 62% din efective în anul 2017.

Tabelul 1.64.

Ponderea efectivelor de cabaline din localitățile Țării Hațegului, %

Localitatea	2000	2005	2010	2015	2017	Media
Hațeg	3,3	2,1	3,7	4,2	6,0	3,9
Baru	10,8	11,8	9,9	12,2	8,4	10,6
Bretea Română	9,0	9,9	7,9	6,7	7,5	8,2
Densuș	5,8	6,0	7,3	14,2	14,3	9,5
General Berthelot	2,6	2,3	2,3	2,7	1,8	2,3
Pui	27,8	28,7	30,2	19,7	13,3	23,9
Răchitova	1,7	1,5	2,1	3,2	3,4	2,4
Râu de Mori	9,8	9,7	10,8	8,0	22,4	12,2
Sarmizegetusa	5,3	4,9	4,9	11,3	7,7	6,8
Sălașu de Sus	12,5	12,6	11,8	5,3	4,3	9,3
Sântămăria-Orlea	7,1	6,5	4,8	10,8	12,0	8,2
Totești	4,3	3,9	4,2	5,9	4,9	4,6
Țara Hațegului	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Sursa: date prelucrate după Rapoartele tehnico-operative asupra situației din zootehnie de la DAJ Hunedoara și de la primăriile comunelor

Una dintre activitățile agricole, cu potențial de dezvoltare locală, o constituie apicultura, pe fondul creșterii substanțiale a numărului de familii de albine din localitățile Țării Hațegului.

Tabelul 1.65.

Evoluția familiilor de albine din localitățile Țării Hațegului, nr.

Localitatea	2000	2005	2010	2015	2017	Media
Hațeg	334	484	2211	1000	1100	1026
Baru	94	195	190	316	276	214
Bretea Română	380	400	1020	1400	1600	960
Densuș	178	240	443	1100	1230	638
General Berthelot	58	250	370	420	400	300
Pui	148	370	500	860	935	563
Răchitova	125	230	422	944	1970	738
Râu de Mori	155	200	374	519	409	331
Sarmizegetusa	198	200	220	350	440	282
Sălașu de Sus	97	152	241	1120	1220	566
Sântămăria-Orlea	315	320	234	244	244	271
Totești	41	89	438	930	1060	512
Țara Hațegului	2123	3130	6663	8203	9784	5981

Sursa: date prelucrate după Rapoartele tehnico-operative asupra situației din zootehnie de la DAJ Hunedoara și de la primăriile comunelor

Numărul de familii de albine a înregistrat creșteri importante în perioada anilor 2000-2017, atât la nivel de comună, cât și la nivelul întregii zone. Această creștere se datorează în special datorită subvenționării acestui sector, atât din fonduri naționale, cât și europene. În zonă sunt mulți fermieri care au beneficiat de măsura de instalare a tinerilor fermieri și de măsura privind sprijinirea fermelor agricole de semisubzistență. Această activitate aduce beneficii atât din punct de vedere asupra mediului, cât și asupra obținerii unor surse semnificative de venit, prin valorificarea produselor obținute. De asemenea, produsele apicole obținute sunt de calitate ridicată, datorită floristicii diversificate și nepoluată din zonă.

Referindu-ne la localități componente, cele mai mari ponderi în total familii de albine se înregistrează în localitățile Răchitova, Bretea Română, Densuș, Sălașu de Sus și Hațeg, al căror procent cumulativ este de 72,5% (2017).

Tabelul 1.66.

Ponderea familiilor de albine din localitățile Țării Hațegului, %

Localitatea	2000	2005	2010	2015	2017	Media
Hațeg	15,7	15,5	33,2	12,2	11,2	17,6
Baru	4,4	6,2	2,9	3,9	2,8	4,0
Bretea Română	17,9	12,8	15,3	17,1	16,4	15,9
Densuș	8,4	7,7	6,6	13,4	12,6	9,7
General Berthelot	2,7	8,0	5,6	5,1	4,1	5,1
Pui	7,0	11,8	7,5	10,5	9,6	9,3
Răchitova	5,9	7,3	6,3	11,5	20,1	10,2
Râu de Mori	7,3	6,4	5,6	6,3	4,2	6,0
Sarmizegetusa	9,3	6,4	3,3	4,3	4,5	5,6
Sălașu de Sus	4,6	4,9	3,6	13,7	12,5	7,8
Sântămăria-Orlea	14,8	10,2	3,5	3,0	2,5	6,8
Totești	1,9	2,8	6,6	11,3	10,8	6,7
Țara Hațegului	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Sursa: date prelucrate după Rapoartele tehnico-operative asupra situației din zootehnie de la DAJ Hunedoara și de la primăriile comunelor

Capitolul 2.

Estimări strategice ale producției agroalimentare în comunele Țării Hațegului – orizont 2025-2040

Metodele de prognoză ale producției agroalimentare are ca fundamentare estimarea nivelului producției medii la hectar. Aceasta se aplică atât în elaborarea programului anual de producție al unei exploatații și a planului de afaceri al acesteia, cât și la demararea unei investiții într-o activitate agricolă - o nouă afacere -, orice întreprinzător își pune problema nivelului producției pe care îl poate și trebuie să-l obțină, de acesta depinzând rezultatele economice finale. Producția medie este în funcție de următorii factori:

- structura culturilor (o producție medie mai mare permite obținerea aceleiași producții totale de pe o suprafață mai mică, diferența fiind repartizată altor culturi);
- nivelul cheltuielilor de producție pe hectar;
- volumul și structura factorilor de producție ce trebuie alocați - creșterea nivelului producției determină modificări ale acestora;
- rezultatele de producție și economico-financiare (o producție ridicată va determina un volum total al acesteia mai mare, iar la un anumit nivel al prețului de vânzare și al costului, venituri și profituri crescătoare față de perioada precedentă).

Metodele utilizate sunt diverse, încadrându-se, în general, în rândul celor referitoare la extrapolarea tendinței. Alături de acestea, literatura de specialitate mai recomandă **metoda intuitivă** și metoda bazată pe bonitatea terenurilor agricole.

Metoda intuitivă, fără a avea rigoarea științifică dorită, se bazează pe elemente, cum sunt: experiența producătorilor sau a specialiștilor; pe cunoașterea rezultatelor din perioada precedentă, a caracteristicilor diferitelor soiuri și rase de animale sau a condițiilor specifice, naturale și tehnice, în care se desfășoară producția. Acumularea de experiență, observarea evoluției, în timp, a unor factori, mai ales a celor naturali, care influențează producția. Se deduce ușor faptul că, aceste estimări au un grad de aproximare, deoarece se recurge mai mult la aprecieri, care, în mod firesc, au partea lor de subiectivism și mult mai puțin la calcule.

Rezultatele mult mai aproape de realitate se obțin atunci când se recurge la aprecierea calitativă a terenurilor, care redă gradul de favorabilitate a acestora pentru diferite culturi, exprimat prin notele de bonitate.

2.1. Estimarea producției vegetale în Țara Hațegului prin metoda bonității terenurilor agricole

Pentru a estima producția vegetală s-a utilizat o metodă tehnico-economică care ține seama de potențialul productiv al terenului, de efectul unor măsuri agroameliorative suplimentare (desecări, irigații, combaterea eroziunii solului etc.). Metoda constă în stabilirea producției medii la hectar pentru fiecare cultură, în funcție de potențialul productiv al terenului pe care sunt amplasate culturile și de măsurile agroameliorative aplicate. Pentru a estima

producția vegetală au fost luate în considerare următoarele elemente:

- producțiile medii obținute în perioada 2010-2020 pentru fiecare tip de cultură;
- notele de bonitare rezultate din studiile pedologice efectuate în comunele din Țara Hațegului pentru fiecare tip de cultură;
- echivalența dintre kilogramele de produs și punctul de bonitare determinat;
- echivalența dintre kilogramele de produs și punctul de bonitare teoretic.
- coeficientul de potențare a notelor de bonitare în funcție de măsurile agroameliorative.

În vederea programării producției medii prin această metodă se parcurg următoarele etape:

- notele de bonitare pentru condițiile ecologice oferite culturii considerate (NB), prin însumarea notelor acordate pentru: sol, relief, hidrologie și climă;
- se calculează cantitatea de produse ce revine pe un punct al notei medii ponderate, prin raportarea producției medii realizate în perioada 2010-2020 la nota de bonitare stabilită pentru cultura respectivă (kg/NB);
- coeficienții de potențare a notelor de bonitare, ținând seama de măsurile agroameliorative prevăzute a se aplica;
- se determină notele totale de bonitare potențate, făcând produsul dintre notele de bonitare ecologică și coeficienții de potențare;
- se calculează producția totală pe cultură pentru fiecare unitate de sol, înmulțind notele totale de bonitare potențate cu producția ce revine pe un punct al notei de bonitare.

Tabelul 2.1.

Estimarea producției vegetale în localitatea Hațeg

Hațeg	kg/ha realizat	NB calculată	kg/NB realizat	*kg/NB teoretic	Diferență (realizat-teoretic)	2025	2030	2035	2040
						Coef. de potențare	Coef. de potențare	Coef. de potențare	Coef. de potențare
						1,2	1,4	1,6	1,8
	1	2	3 = 1/2	4	5 = 3-4	6 = 1*1,2	7 = 1*1,4	8 = 1*1,6	9 = 1*1,8
Grâu	2967	38	78	65	13	3560	4153	4747	5340
Orz	2331	34	69	72	-3	2798	3264	3730	4196
Ovăz	1843	36	51	72	-21	2211	2580	2948	3317
Porumb	2699	30	90	85	5	3239	3779	4319	4859
Legume	10716	36	298	400	-102	12860	15003	17146	19289
Cartof	10937	30	365	416	-51	13125	15312	17500	19687
Plante de nutreț	12802	28	457	350	107	15362	17922	20483	23043
Pășuni	4444	48	93	143	-50	5333	6222	7110	7999
Fânețe	6000	38	158	171	-13	7200	8400	9600	10800

Sursa: calculații proprii; *Punct teoretic de bonitare (media națională)

Estimarea producției vegetale în localitatea Hațeg prin metoda potențării notelor de bonitare presupune o creștere în trepte a producției, cu 20% până în anul 2025, cu 40% până în anul 2030, cu 60% până în anul 2035 și 80% până în anul 2040. Valorile estimate în perspectiva

anului 2025 au fost deja atinse pe parcursul mai multor ani din intervalul analizat 2010-2020, de exemplu la porumb în anul 2017, la plante de nutreț și la fânețe în anul 2010. Pentru anii 2030, 2035, respectiv 2040 considerăm că este posibilă și realizabilă atingerea randamentelor la hectar estimate, în condițiile unor măsuri agroameliorative suplimentare.

Tabelul 2.2.

Estimarea producției vegetale în comuna Baru

Baru	kg/ha realizat	NB calculată	kg/NB realizat	*kg/NB teoretic	Diferență (realizat-teoretic)	2025	2030	2035	2040
						Coef. de potențare 1,2	Coef. de potențare 1,4	Coef. de potențare 1,6	Coef. de potențare 1,8
						1	2	3 = 1/2	4
Grâu	4167	28	149	65	84	5000	5833	6667	7500
Orz	-	28	-	72	-	-	-	-	-
Ovăz	-	28	-	72	-	-	-	-	-
Porumb	5467	23	238	85	153	6560	7653	8747	9840
Legume	9698	28	346	400	-54	11638	13577	15517	17456
Cartof	16333	25	653	416	237	19600	22867	26133	29400
Plante de nutreț	8469	26	326	350	-24	10162	11856	13550	15244
Pășuni	5849	27	217	143	74	7018	8188	9358	10528
Fânețe	7333	21	349	171	178	8800	10267	11733	13200

Sursa: calculații proprii; *Punct teoretic de bonitare (media națională)

În comuna Baru producțiile medii la hectar estimate pentru anul 2025 au fost realizate în anul 2017 la grâu, la plantele de nutreț au fost atinse în anul 2010, iar la pășuni și fânețe în anul 2017. Pentru a obține producții sporite la hectar, în perspectiva anilor 2025, 2030 și 2035, sunt necesare anumite măsuri agroameliorative.

Tabelul 2.3.

Estimarea producției vegetale în comuna Bretea Română

Bretea Română	kg/ha realizat	NB calculată	kg/NB realizat	*kg/NB teoretic	Diferență (realizat-teoretic)	2025	2030	2035	2040
						Coef. de potențare 1,2	Coef. de potențare 1,4	Coef. de potențare 1,6	Coef. de potențare 1,8
						1	2	3 = 1/2	4
Grâu	2767	35	79	65	14	3320	3873	4427	4980
Orz	2694	32	84	72	12	3233	3772	4311	4850
Ovăz	2267	34	68	72	-4	2720	3173	3627	4080
Porumb	2867	27	106	85	21	3440	4013	4587	5160
Legume	10983	32	343	400	-57	13179	15376	17572	19769
Cartof	9333	26	359	416	-57	11200	13067	14933	16800
Plante de nutreț	14523	27	538	350	188	17427	20332	23236	26141
Pășuni	4724	41	115	143	-28	5669	6614	7558	8503
Fânețe	6658	33	202	171	31	7990	9322	10653	11985

Sursa: calculații proprii; *Punct teoretic de bonitare (media națională)

În comuna Bretea Română producțiile estimate a fi realizate până în anul 2025, au fost deja atinse pe parcursul mai multor ani la unele culturi (porumb, cartof, plante de nutreț, pășuni și fânețe). Se impun măsuri agroameliorative pentru a fi obținute producții la hectar estimate pentru anii 2030, 2035 și 2040.

Tabelul 2.4.

Estimarea producției vegetale în comuna Densuș

Densuș	kg/ha realizat	NB calculată	kg/NB realizat	*kg/NB teoretic	Diferență (realizat-teoretic)	2025	2030	2035	2040
						Coef. de potențare 1,2	Coef. de potențare 1,4	Coef. de potențare 1,6	Coef. de potențare 1,8
						1	2	3 = 1/2	4
Grâu	3333	18	185	65	120	4000	4667	5333	6000
Orz	2859	17	168	72	96	3431	4003	4575	5147
Ovăz	2228	18	127	72	55	2673	3119	3564	4010
Porumb	2650	27	98	85	13	3180	3710	4240	4770
Legume	9972	29	344	400	-56	11967	13961	15956	17950
Cartof	9647	31	311	416	-105	11576	13505	15435	17364
Plante de nutreț	13246	20	662	350	312	15895	18544	21194	23843
Pășuni	6000	38	158	143	15	7200	8400	9600	10800
Fânețe	7183	32	224	171	53	8620	10057	11493	12930

Sursa: calculații proprii; *Punct teoretic de bonitare (media națională)

În comuna Densuș producțiile estimate a fi realizate până în anul 2025, au fost deja atinse pe parcursul mai multor ani la unele culturi (ovăz, porumb, cartof, legume și plante de nutreț). Se impun măsuri agroameliorative pentru a fi obținute producții la hectar estimate pentru anii 2030, 2035 și 2040.

Tabelul 2.5.

Estimarea producției vegetale în comuna General Berthelot

General Berthelot	kg/ha realizat	NB calculată	kg/NB realizat	*kg/NB teoretic	Diferență (realizat-teoretic)	2025	2030	2035	2040
						Coef. de potențare 1,2	Coef. de potențare 1,4	Coef. de potențare 1,6	Coef. de potențare 1,8
						1	2	3 = 1/2	4
Grâu	2700	32	84	65	19	3240	3780	4320	4860
Orz	1700	29	59	72	-13	2040	2380	2720	3060
Ovăz	1333	31	44	72	-28	1600	1866	2133	2399
Porumb	3402	27	126	85	41	4082	4762	5443	6123
Legume	8553	29	295	400	-105	10264	11974	13685	15395
Cartof	9948	27	368	416	-48	11938	13927	15917	17906
Plante de nutreț	7984	23	347	350	-3	9581	11178	12775	14372
Pășuni	4974	43	116	143	-27	5969	6964	7958	8953
Fânețe	6000	37	162	171	-9	7200	8400	9600	10800

Sursa: calculații proprii; *Punct teoretic de bonitare (media națională)

În comuna General Berthelot randamente apropiate sau mai mari de estimările pentru anul 2025 au fost obținute în anul 2010 la grâu, cartof, legume și fânețe, iar la porumb în anul 2017.

Tabelul 2.6

Estimarea producției vegetale în comuna Pui

Pui	kg/ha realizat	NB calculată	kg/NB realizat	*kg/NB teoretic	Diferență (realizat-teoretic)	2025	2030	2035	2040
						Coef. de potențare 1,2	Coef. de potențare 1,4	Coef. de potențare 1,6	Coef. de potențare 1,8
	1	2	3 = 1/2	4	5 = 3-4	6 = 1*1,2	7 = 1*1,4	8 = 1*1,6	9 = 1*1,8
Grâu	3573	29	123	65	58	4288	5003	5717	6432
Orz	1745	29	60	72	-12	2094	2443	2793	3142
Ovăz	1411	29	49	72	-23	1693	1975	2257	2539
Porumb	2916	23	127	85	42	3499	4082	4666	5249
Legume	12829	28	458	400	58	15395	17961	20526	23092
Cartof	8500	25	340	416	-76	10200	11900	13600	15300
Plante de nutreț	13501	26	519	350	169	16202	18902	21602	24302
Pășuni	4139	30	138	143	-5	4967	5795	6622	7450
Fânețe	6060	25	242	171	71	7272	8484	9697	10909

Sursa: calculații proprii; *Punct teoretic de bonitare (media națională)

În comuna Pui producțiile medii estimate pentru anii 2025, au fost depășite doar la cartof în anul 2015. Analizând estimările făcute și producțiile realizate în intervalul analizat apreciem ca fiind posibile și realizabile previziunile pentru anii 2030, 2035 și 2040.

Tabelul 2.7.

Estimarea producției medii vegetale în comuna Răchitova

Răchitova	kg/ha realizat	NB calculată	kg/NB realizat	*kg/NB teoretic	Diferență (realizat-teoretic)	2025	2030	2035	2040
						Coef. de potențare 1,2	Coef. de potențare 1,4	Coef. de potențare 1,6	Coef. de potențare 1,8
	1	2	3 = 1/2	4	5 = 3-4	6 = 1*1,2	7 = 1*1,4	8 = 1*1,6	9 = 1*1,8
Grâu	3367	17	198	65	133	4040	4714	5387	6061
Orz	2625	16	164	72	92	3150	3675	4200	4725
Ovăz	1717	17	104	72	32	2060	2403	2747	3090
Porumb	2734	20	137	85	52	3280	3827	4374	4921
Legume	11932	26	459	400	59	14318	16705	19091	21478
Cartof	9500	24	396	416	-20	11400	13300	15200	17100
Plante de nutreț	13768	15	918	350	568	16522	19275	22029	24782
Pășuni	4167	30	139	143	-4	5000	5833	6667	7500
Fânețe	6000	23	261	171	90	7200	8400	9600	10800

Sursa: calculații proprii; *Punct teoretic de bonitare (media națională)

În comuna Răchitova producțiile medii estimate pentru anii 2025, au fost depășite la aproape toate culturile, la grâu în anul 2017, la orz în anul 2017, ovăz în anul 2017, porumb în anul 2017, cartof în anul 2010, pășuni în anul 2010 și la fânețe în anul 2010.

Tabelul 2.8.

Estimarea producției medii vegetale în Râu de Mori

Râu de Mori	kg/ha realizat	NB calculată	kg/NB realizat	*kg/NB teoretic	Diferență (realizat-teoretic)	2025	2030	2035	2040
						Coef. de potențare 1,2	Coef. de potențare 1,4	Coef. de potențare 1,6	Coef. de potențare 1,8
	1	2	3 = 1/2	4	5 = 3-4	6 = 1*1,2	7 = 1*1,4	8 = 1*1,6	9 = 1*1,8
Grâu	3067	17	180	65	115	3680	4293	4907	5520
Orz	2400	16	150	72	78	2880	3360	3840	4320
Ovăz	1400	17	85	72	13	1680	1960	2240	2520
Porumb	3130	20	157	85	72	3756	4382	5008	5634
Legume	16413	27	608	400	208	19696	22979	26261	29544
Cartof	15016	25	601	416	185	18020	21023	24026	27029
Plante de nutreț	12517	16	782	350	432	15021	17524	20028	22531
Pășuni	4233	15	282	143	139	5080	5927	6773	7620
Fânețe	6133	11	558	171	387	7360	8587	9813	11040

Sursa: calculații proprii; *Punct teoretic de bonitare (media națională)

În comuna Râu de Mori producțiile estimate a fi realizate până în anul 2025, sunt apropiate de cele atinse pe parcursul mai multor ani la unele culturi. Se impun măsuri agroameliorative pentru a fi obținute producții la hectar estimate pentru anii 2025, 2030, 2035 și 2040.

Tabelul 2.9.

Estimarea producției medii vegetale în Sarmizegetusa

Sarmizegetusa	kg/ha realizat	NB calculată	kg/NB realizat	*kg/NB teoretic	Diferență (realizat-teoretic)	2025	2030	2035	2040
						Coef. de potențare 1,2	Coef. de potențare 1,4	Coef. de potențare 1,6	Coef. de potențare 1,8
	1	2	3 = 1/2	4	5 = 3-4	6 = 1*1,2	7 = 1*1,4	8 = 1*1,6	9 = 1*1,8
Grâu	1367	20	68	65	3	1640	1913	2187	2460
Orz	1317	19	69	72	-3	1580	1843	2107	2370
Ovăz	1159	20	59	72	-13	1391	1623	1855	2087
Porumb	1767	27	65	85	-20	2120	2473	2827	3180
Legume	7125	28	254	400	-146	8550	9975	11400	12825
Cartof	6267	25	251	416	-165	7520	8773	10027	11280
Plante de nutreț	9072	20	454	350	104	10886	12700	14515	16329
Pășuni	4167	28	149	143	6	5000	5833	6667	7500
Fânețe	4167	22	189	171	18	5000	5833	6667	7500

Sursa: calculații proprii; *Punct teoretic de bonitare (media națională)

În comuna Sarmizegetusa producțiile estimate a fi realizate până în anul 2025, au fost atinse la cultura de ovăz (în anul 2015), la alte câteva culturi producțiile fiind apropiate ca valoare. Se impun măsuri agroameliorative pentru a fi obținute producții la hectar estimate pentru anii 2030, 2035 și 2040.

Tabelul 2.10.

Estimarea producției medii vegetale în Sălașu de Sus

Sălașu de Sus	kg/ha realizat	NB calculată	kg/NB realizat	*kg/NB teoretic	Diferență (realizat-teoretic)	2025	2030	2035	2040
						Coef. de potențare 1,2	Coef. de potențare 1,4	Coef. de potențare 1,6	Coef. de potențare 1,8
	1	2	3 = 1/2	4	5 = 3-4	6 = 1*1,2	7 = 1*1,4	8 = 1*1,6	9 = 1*1,8
Grâu	2437	18	135	65	70	2924	3411	3899	4386
Orz	1983	16	124	72	52	2380	2777	3173	3570
Ovăz	1667	17	98	72	26	2000	2333	2667	3000
Porumb	2267	21	108	85	23	2720	3173	3627	4080
Legume	7060	27	261	400	-139	8472	9884	11297	12709
Cartof	12333	24	514	416	98	14800	17267	19733	22200
Plante de nutreț	10879	17	640	350	290	13055	15231	17407	19583
Pășuni	4031	26	155	143	12	4837	5643	6449	7255
Fânețe	5333	24	222	171	51	6400	7467	8533	9600

Sursa: calculații proprii; *Punct teoretic de bonitare (media națională)

În comuna Sălașu de Sus producțiile estimate a fi realizate până în anul 2025, au fost depășite pe parcursul mai multor ani la culturile de orz în anul 2017, ovăz în anul 2017, porumb în anul 2010, cartof în anul 2010, legume în anul 2010, plante de nutreț 21000 kg/ha în anul 2010 – un maxim al perioadei, și fânețe în anul 2010.

Tabelul 2.11.

Estimarea producției medii vegetale în Sântămăria-Orlea

Sântămăria-Orlea	kg/ha realizat	NB calculată	kg/NB realizat	*kg/NB teoretic	Diferență (realizat-teoretic)	2025	2030	2035	2040
						Coef. de potențare 1,2	Coef. de potențare 1,4	Coef. de potențare 1,6	Coef. de potențare 1,8
	1	2	3 = 1/2	4	5 = 3-4	6 = 1*1,2	7 = 1*1,4	8 = 1*1,6	9 = 1*1,8
Grâu	2800	28	100	65	35	3360	3920	4480	5040
Orz	2025	22	92	72	20	2430	2835	3239	3644
Ovăz	1567	25	63	72	-9	1880	2193	2507	2820
Porumb	3773	22	171	85	86	4527	5282	6036	6791
Legume	9096	27	337	400	-63	10915	12734	14553	16372
Cartof	11050	25	442	416	26	13260	15470	17680	19890
Plante de nutreț	10849	16	678	350	328	13018	15188	17358	19528
Pășuni	4667	38	123	143	-20	5600	6533	7467	8400
Fânețe	5031	31	162	171	-9	6037	7043	8049	9055

Sursa: calculații proprii; *Punct teoretic de bonitare (media națională)

În comuna Sântămăria-Orlea producțiile estimate a fi realizate până în anul 2025, au fost depășite pe parcursul mai multor ani la culturile de grâu în anul 2010, porumb în anul 2017, cartof în anul 2017, legume în anul 2010, plante de nutreț în anul 2010, pășuni în anul 2017 și fânețe în anul 2010.

Tabelul 2.12.

Estimarea producției medii vegetale în Totești

Totești	kg/ha realizat	NB calculată	kg/NB realizat	*kg/NB teoretic	Diferență (realizat-teoretic)	2025	2030	2035	2040
						Coef. de potențare 1,2	Coef. de potențare 1,4	Coef. de potențare 1,6	Coef. de potențare 1,8
	1	2	3 = 1/2	4	5 = 3-4	6 = 1*1,2	7 = 1*1,4	8 = 1*1,6	9 = 1*1,8
Grâu	3417	30	114	65	49	4100	4784	5467	6151
Orz	2871	26	110	72	38	3445	4019	4593	5167
Ovăz	1826	28	65	72	-7	2192	2557	2922	3287
Porumb	3100	28	111	85	26	3720	4340	4960	5580
Legume	12260	30	409	400	9	14712	17164	19616	22068
Cartof	15672	32	490	416	74	18806	21940	25075	28209
Plante de nutreț	16847	21	802	350	452	20217	23586	26956	30325
Pășuni	6333	42	151	143	8	7600	8867	10133	11400
Fânețe	9333	37	252	171	81	11200	13067	14933	16800

Sursa: calculații proprii; *Punct teoretic de bonitare (media națională)

În comuna Totești producțiile estimate a fi realizate până în anul 2025, au fost depășite pe parcursul mai multor ani doar la culturile de porumb în anul 2015, cartof în anul 2017, pășuni în anul 2017 și fânețe în anul 2017. Se impun măsuri agroameliorative pentru a fi obținute producții la hectar estimate pentru anii 2030, 2035 și 2040.

Tabelul 2.13.

Estimarea producției medii vegetale în Țara Hațegului

Țara Hațegului	kg/ha realizat	NB calculată	kg/NB realizat	*kg/NB teoretic	Diferență (realizat-teoretic)	2025	2030	2035	2040
						Coef. de potențare 1,2	Coef. de potențare 1,4	Coef. de potențare 1,6	Coef. de potențare 1,8
	1	2	3 = 1/2	4	5 = 3-4	6 = 1*1,2	7 = 1*1,4	8 = 1*1,6	9 = 1*1,8
Grâu	2997	26	116	65	51	3596	4195	4795	5394
Orz	2232	24	94	72	22	2678	3125	3571	4017
Ovăz	1674	25	68	72	-4	2009	2344	2679	3014
Porumb	3064	25	125	85	40	3677	4290	4903	5516
Legume	10553	29	365	400	-35	12664	14774	16885	18996
Cartof	11211	27	422	416	6	13454	15696	17938	20181
Plante de nutreț	12038	21	566	350	216	14446	16853	19261	21669
Pășuni	4811	34	142	143	-1	5773	6735	7697	8659
Fânețe	6269	28	225	171	54	7523	8777	10031	11285

Sursa: calculații proprii; *Punct teoretic de bonitare (media națională)

În concluzie se poate aprecia că producția medie estimată în perspectiva anilor 2025-2030 se poate realiza deoarece în intervalul analizat 2010-2020 au fost ani în care a fost deja realizată această producție medie la hectar. În schimb, pentru a putea tinde, ca medie, spre producția estimată pentru anul 2040, sunt necesare lucrări agropedoameliorative precum nivelare, modelare, rigole și șanțuri, afânare adâncă, drenare și aplicarea de *amendamente calcaroase* pentru corectarea reacției acide a solului prin reacția de neutralizare a Ca asupra grupărilor carboxilice ale acizilor humici sau cu alți acizi ce rezultă din activitatea microorganismelor sau din aplicarea îngrășămintelor, precum și utilizarea unor soiuri și hibridi care să ofere randamente sporite la hectar.

Tabelul 2.14.

Estimarea producției medii totale vegetale (tone) în Țara Hațegului

Cultura	Previziuni											
	2020			2025			2030			2035		
	kg/ha	ha	tone	kg/ha	ha	tone	kg/ha	ha	tone	kg/ha	ha	tone
0	1	2	3=1x2/ 1000	4	5	6=4x5/ 1000	7	8	9=7x8/ 1000	10	11	12=10x11/ 1000
Grâu	3596	2440	8773	4195	2440	10235	4795	2440	11698	5394	2440	13160
Orz	2678	572	1531	3125	572	1786	3571	572	2041	4017	572	2297
Ovăz	2009	508	1020	2344	508	1190	2679	508	1360	3014	508	1530
Porumb	3677	4526	16642	4290	4526	19416	4903	4526	22189	5516	4526	24963
Legume	12664	1893	23977	14774	1893	27973	16885	1893	31969	18996	1893	35965
Cartof	13454	880	11835	15696	880	13807	17938	880	15780	20181	880	17752
Plantele de nutreț	14446	2597	37520	16853	2597	43774	19261	2597	50027	21669	2597	56280
Pășuni	5773	34368	198396	6735	34368	231462	7697	34368	264528	8659	34368	297594
Fânețe	7523	21358	160684	8777	21358	187465	10031	21358	214246	11285	21358	241027

Sursa: *calculații proprii*

Pentru suprafață (ha) a fost luată în considerare media suprafețelor pentru fiecare cultură în intervalul 2010-2020, medie care a fost menținută și pentru estimarea producțiilor pentru anii 2025, 2030, 2035 și 2040.

Astfel, în condițiile unor măsuri agroameliorative minime se poate aprecia ca fiind posibile, realizabile și rezonabile producțiile medii la hectar, respectiv o creștere cu 20% până în anul 2025, o creștere cu 40% până în anul 2030, o creștere cu 60% până în anul 2035 și o creștere de 80% până în anul 2040. După această ultimă creștere (de 80%), producția medie ajunge doar la 50% din nivelul producției medii din țările europene cu agriculturile cele mai competitive, deci cu atât mai mult se poate afirma că sunt realizabile aceste estimări în decursul următorilor 20 ani.

2.2. Evoluția producției agricole și proiecția sistemului agroalimentar în Țara Hațegului

În proiecția **valorii producției agricole** și a unui viitor **sistem agroalimentar** din Țara Hațegului, au fost determinați următorii indicatori:

1. **valoarea producției agricole vegetale;**
2. **valoarea producției agricole zootehnice;**
3. **valoarea producției agricole primare;**
4. **valoarea producției agroalimentare;**

Prognoza capacității de producție s-a făcut folosind algoritmi de calcul pentru următorii factori de producție:

- **gradul de utilizare a resursei naturale;**
- **structura producției agricole** (vegetală și animală);
- **indicele de procesare a producției** agricole în produse alimentare finite, cu o valoare adăugată ridicată.

Cercetările științifice realizate în România și în alte țări din Uniunea Europeană, au demonstrat faptul că există o corelație între potențialul natural care reprezintă calitatea solului, potențialul economic în termeni de mărime și calitate a capitalului investit în factorii de producție (input-uri) și recolta obținută (output-uri).

Valoarea producției agricole vegetale și zootehnice s-a calculat pe baza producției medii obținute în fiecare dintre localitățile Țării Hațegului, aplicându-i acesteia un coeficient de potențare (1,2 în anul 2025, 1,4 în anul 2030, 1,6 în anul 2035 și 1,8 în anul 2040). Valoarea producției agricole rezultată prin aplicarea coeficientului de potențare de 1,8 (din anul 2040), este la jumătatea mediei obținute la ora actuală la nivelul UE, ceea ce ne permite să afirmăm că scenariul propus este posibilă de realizat.

Valoarea producției agroalimentare, formată din producția agricolă primară (vegetală + zootehnică), s-a calculat cu ajutorul coeficientului de procesare care exprimă valoarea producției alimentare obținute la nivel național dintr-un leu producție agricolă primară. În România acest coeficient este în prezent de 1,05 (media 2010-2020), cu mult mai mic față de media UE-15 care este de 1,3. În calculul producției alimentare am avut în vedere ca în Țara Hațegului, până în anul 2040, să se ajungă la un coeficient de procesare de 1,2 (adică 20%), ceea ce ar însemna o creștere a valorii adăugate.

Tabelul 2.15.

Valoarea producției vegetale în localitatea Hațeg

Hațeg	kg/ha realizat	Supraf. medie cultivată, ha	Preț mediu/kg 2010-2020	Producția obținută, kg/ha				Valoarea producției, RON				
				2025	2030	2035	2040	Media 2010-2019	2025	2030	2035	2040
				Coef. de potențare 1,2	Coef. de potențare 1,4	Coef. de potențare 1,6	Coef. de potențare 1,8		Coef. de potențare 1,2	Coef. de potențare 1,4	Coef. de potențare 1,6	Coef. de potențare 1,8
1	2	3	4 = 1*1,2	5 = 1*1,4	6 = 1*1,6	7 = 1*1,8	8 = 1*2*3	9 = 2*3*4	10 = 2*3*5	11 = 2*3*6	12 = 2*3*7	
Grâu	2967	236	0,74	3560	4153	4747	5340	518099	621718	725338	828958	932578
Orz	2331	38	0,86	2798	3264	3730	4196	76188	91426	106663	121901	137138
Ovăz	1843	58	0,97	2211	2580	2948	3317	103659	124391	145123	165854	186586
Porumb	2699	359	0,81	3239	3779	4319	4859	784939	941927	1098915	1255903	1412890
Legume	10716	148	3,13	12860	15003	17146	19289	4964234	5957081	6949928	7942775	8935622
Cartofi	10937	57	1,49	13125	15312	17500	19687	928908	1114689	1300471	1486252	1672034
Plante de nutreț	12802	200	0,22	15362	17922	20483	23043	563273	675928	788583	901237	1013892
Pășuni	4444	828	0,14	5333	6222	7110	7999	515148	618178	721208	824238	927267
Fânețe	6000	859	0,14	7200	8400	9600	10800	721560	865872	1010184	1154496	1298808
TOTAL		2785						9176009	11011210	12846412	14681614	16516816

Tabelul 2.16.

Valoarea producției zootehnice în localitatea Hațeg

Hațeg	Media 2010-2020		Efectivele de animale				Valoarea producției, RON			
			2025	2030	2035	2040	2025	2030	2035	2040
	Efective	Val. prod.	Coef. de potențare 1,2	Coef. de potențare 1,4	Coef. de potențare 1,6	Coef. de potențare 1,8	Coef. de potențare 1,2	Coef. de potențare 1,4	Coef. de potențare 1,6	Coef. de potențare 1,8
1	2	3 = 1*1,2	4 = 1*1,4	5 = 1*1,6	6 = 1*1,8	7 = 2*1,2	8 = 2*1,4	9 = 2*1,6	10 = 2*1,8	
Bovine	384	2141232	460	537	614	691	2569478	2997725	3425971	3854218
Ovine	1458	266267	1749	2041	2332	2624	319520	372773	426027	479280
Caprine	246	47557	295	344	393	442	57069	66580	76092	85603
Porcine	213	173952	255	298	340	383	208742	243533	278323	313114
Păsări	8095	359985	9714	11333	12951	14570	431982	503979	575976	647973
Cabaline	49	156067	58	68	78	88	187280	218493	249707	280920
Albine	1437	428880	1724	2012	2299	2587	514656	600432	686208	771984
Total	-	3573940	-	-	-	-	4288728	5003516	5718304	6433092

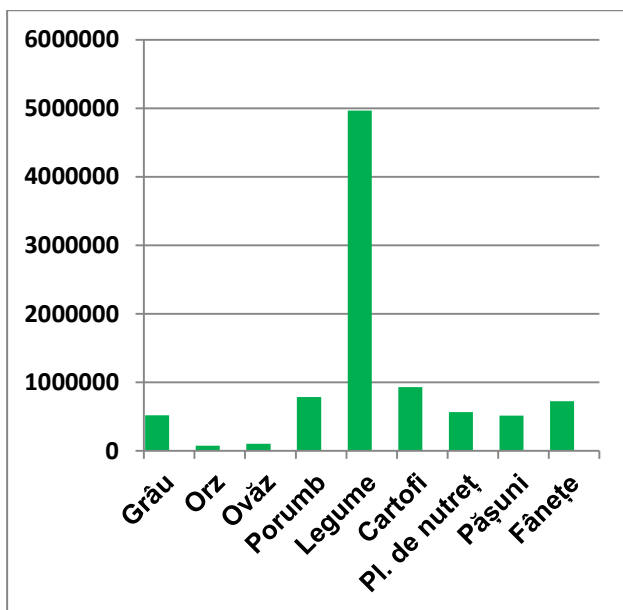

Figura 2.1. Valoarea producției vegetale în localitatea Hațeg, media 2010-2020, RON

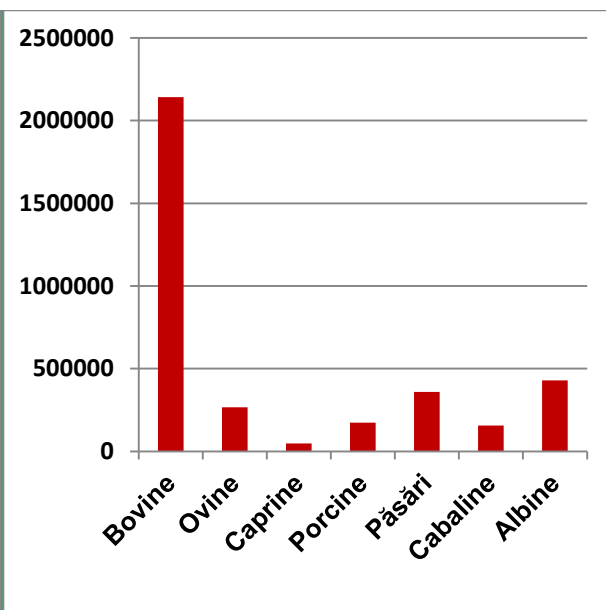

Figura 2.2. Valoarea producției zootehnice în localitatea Hațeg, media 2010-2020, RON

Tabelul 2.17.

Evoluția sistemului agroalimentar în perioada 2020-2040 din localitatea Hațeg

Hațeg	Media 2010-2020	Orizonturi strategice			
		2025	2030	2035	2040
Valoarea producției vegetale	9176009	11011210	12846412	14681614	16516816
Valoarea producției zootehnice	3573940	4288728	5003516	5718304	6433092
Valoarea producției agricole primare	12749949	15299938	17849928	20399918	22949907
Coeficient de procesare	1,00	1,05	1,10	1,15	1,20
Valoarea producției agroalimentare	12749949	15299938	18563925	22439909	27539889

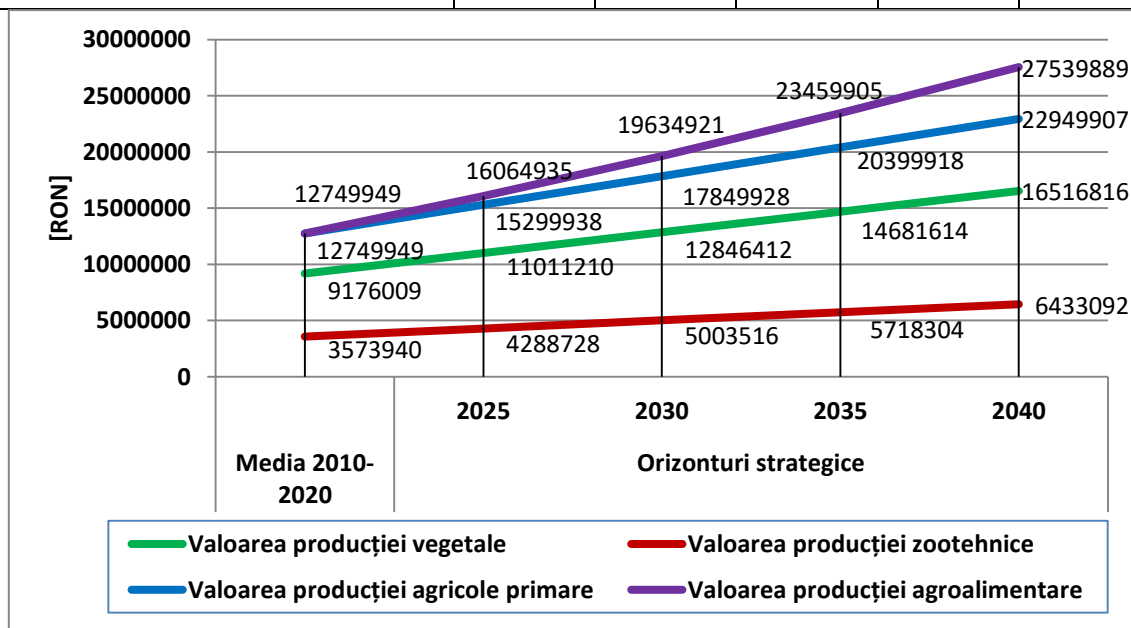

Figura 2.3. Proiecția sistemului agroalimentar în localitatea Hațeg

Tabelul 2.18.

Valoarea producției vegetale în comuna Baru

Baru	kg/ha realizat	Supraf. medie cultivată, ha	Preț mediu/kg 2010-2020	Producția obținută, kg/ha				Valoarea producției, RON				
				2025	2030	2035	2040	Media 2010-2019	2025	2030	2035	2040
				Coef. de potențare 1,2	Coef. de potențare 1,4	Coef. de potențare 1,6	Coef. de potențare 1,8		Coef. de potențare 1,2	Coef. de potențare 1,4	Coef. de potențare 1,6	Coef. de potențare 1,8
1	2	3	4 = 1*1,2	5 = 1*1,4	6 = 1*1,6	7 = 1*1,8	8 = 1*2*3	9 = 2*3*4	10 = 2*3*5	11 = 2*3*6	12 = 2*3*7	
Grâu	4167	102	0,74	5000	5833	6667	7500	313472	376167	438861	501556	564250
Orz	0	0	0,86	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ovăz	0	0	0,97	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Porumb	5467	200	0,81	6560	7653	8747	9840	885600	1062720	1239840	1416960	1594080
Legume	9698	100	3,13	11638	13577	15517	17456	3035474	3642569	4249664	4856758	5463853
Cartofi	16333	32	1,49	19600	22867	26133	29400	770661	924793	1078926	1233058	1387190
Plante de nutreț	8469	43	0,22	10162	11856	13550	15244	80735	96882	113028	129175	145322
Pășuni	5849	2595	0,14	7018	8188	9358	10528	2124548	2549457	2974367	3399276	3824186
Fânețe	7333	2533	0,14	8800	10267	11733	13200	2600547	3120656	3640765	4160875	4680984
TOTAL		5606						9811036	11397077	13296590	15196102	17095615

Tabelul 2.19.

Valoarea producției zootehnice în comuna Baru

Baru	Media 2010-2020		Efectivele de animale				Valoarea producției, RON			
			2025	2030	2035	2040	2025	2030	2035	2040
	Efective	Val. prod.	Coef. de potențare 1,2	Coef. de potențare 1,4	Coef. de potențare 1,6	Coef. de potențare 1,8	Coef. de potențare 1,2	Coef. de potențare 1,4	Coef. de potențare 1,6	Coef. de potențare 1,8
1	2	3 = 1*1,2	4 = 1*1,4	5 = 1*1,6	6 = 1*1,8	7 = 2*1,2	8 = 2*1,4	9 = 2*1,6	10 = 2*1,8	
Bovine	541	2956164	649	757	865	973	3547397	4138630	4729862	5321095
Ovine	1740	310400	2088	2436	2785	3133	372480	434560	496640	558720
Caprine	328	61205	394	459	525	590	73446	85687	97929	110170
Porcine	151	133632	182	212	242	272	160358	187085	213811	240538
Păsări	6237	284229	7485	8732	9980	11227	341074	397920	454766	511611
Cabaline	114	363100	136	159	182	205	435720	508340	580960	653580
Albine	261	86240	313	365	417	469	103488	120736	137984	155232
Total		4194970	-	-	-	-	5033964	5872958	6711952	7550946

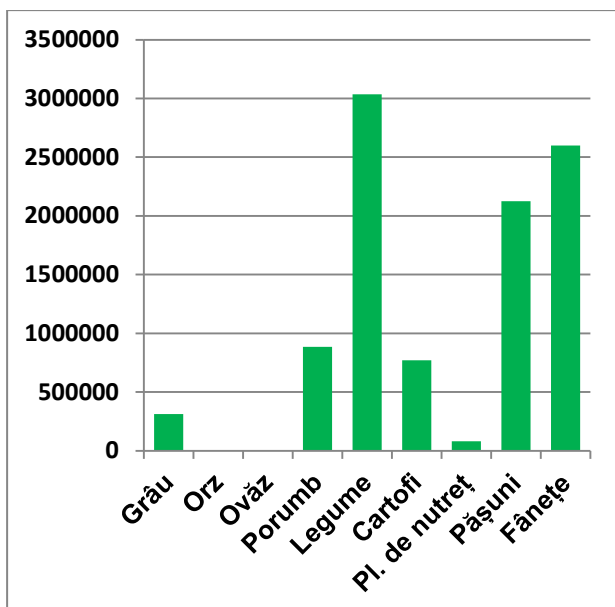

Figura 2.4. Valoarea producției vegetale în comuna Baru, media 2010-2020, RON

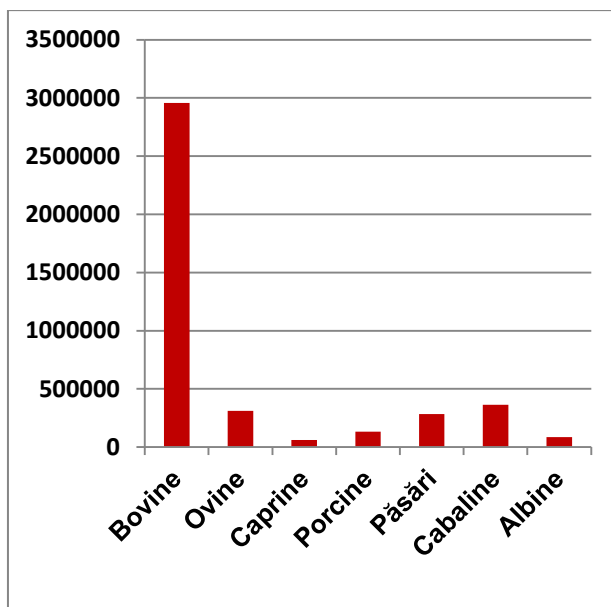

Figura 2.5. Valoarea producției zootehnice în comuna Baru, media 2010-2020, RON

Tabelul 2.20.

Evoluția sistemului agroalimentar în perioada 2020-2040 din comuna Baru

Baru	Media 2010-2020	Orizonturi strategice			
		2025	2030	2035	2040
Valoarea producției vegetale	9811036	11397077	13296590	15196102	17095615
Valoarea producției zootehnice	4194970	5033964	5872958	6711952	7550946
Valoarea producției agricole primare	14006006	16431041	19169547	21908054	24646561
Coeficient de procesare	1,00	1,05	1,10	1,15	1,20
Valoarea producției agroalimentare	14006006	17252593	21086502	25194262	29575873

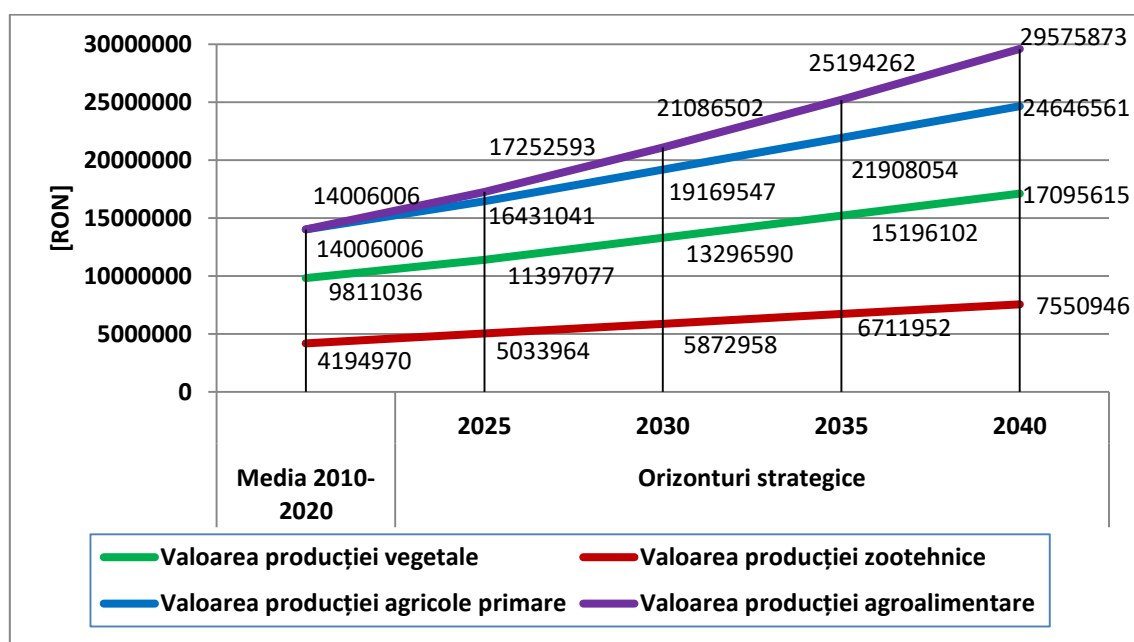

Figura 2.6. Proiecția sistemului agroalimentar în comuna Baru

Tabelul 2.21.

Valoarea producției vegetale în comuna Bretea Română

Bretea Română	kg/ha realizat	Supraf. medie cultivată, ha	Preț mediu/kg 2010-2020	Producția obținută, kg/ha				Valoarea producției, RON				
				2025	2030	2035	2040	Media 2010-2019	2025	2030	2035	2040
				Coef. de potențare 1,2	Coef. de potențare 1,4	Coef. de potențare 1,6	Coef. de potențare 1,8		Coef. de potențare 1,2	Coef. de potențare 1,4	Coef. de potențare 1,6	Coef. de potențare 1,8
1	2	3	4 = 1*1,2	5 = 1*1,4	6 = 1*1,6	7 = 1*1,8	8 = 1*2*3	9 = 2*3*4	10 = 2*3*5	11 = 2*3*6	12 = 2*3*7	
Grâu	2767	417	0,74	3320	3873	4427	4980	853056	1023667	1194278	1364889	1535500
Orz	2694	120	0,86	3233	3772	4311	4850	278055	333666	389277	444888	500499
Ovăz	2267	43	0,97	2720	3173	3627	4080	95276	114331	133386	152441	171496
Porumb	2867	573	0,81	3440	4013	4587	5160	1331280	1597536	1863792	2130048	2396304
Legume	10983	193	3,13	13179	15376	17572	19769	6645978	7975173	9304369	10633564	11962760
Cartofi	9333	188	1,49	11200	13067	14933	16800	2614453	3137344	3660235	4183125	4706016
Pl. de nutreț	14523	970	0,22	17427	20332	23236	26141	3099137	3718964	4338792	4958619	5578447
Pășuni	4724	2134	0,14	5669	6614	7558	8503	1411122	1693346	1975571	2257795	2540019
Fânțe	6658	1271	0,14	7990	9322	10653	11985	1184473	1421368	1658262	1895157	2132052
TOTAL		5911						17512829	21015395	24517961	28020527	31523093

Tabelul 2.22.

Valoarea producției zootehnice în comuna Bretea Română

Bretea Română	Media 2010-2020		Efectivele de animale				Valoarea producției, RON			
	Efective	Val. prod.	2025	2030	2035	2040	2025	2030	2035	2040
			Coef. de potențare 1,2	Coef. de potențare 1,4	Coef. de potențare 1,6	Coef. de potențare 1,8	Coef. de potențare 1,2	Coef. de potențare 1,4	Coef. de potențare 1,6	Coef. de potențare 1,8
1	2	3 = 1*1,2	4 = 1*1,4	5 = 1*1,6	6 = 1*1,8	7 = 2*1,2	8 = 2*1,4	9 = 2*1,6	10 = 2*1,8	
Bovine	1148	6099635	1378	1608	1837	2067	7319562	8539489	9759416	10979343
Ovine	6160	1101867	7392	8624	9856	11088	1322240	1542613	1762987	1983360
Caprine	387	71653	464	541	619	696	85984	100315	114645	128976
Porcine	797	711040	956	1115	1275	1434	853248	995456	1137664	1279872
Păsări	11714	529316	14057	16400	18742	21085	635179	741042	846905	952769
Cabaline	84	268700	101	118	135	152	322440	376180	429920	483660
Albine	1340	441600	1608	1876	2144	2412	529920	618240	706560	794880
Total		9223811	-	-	-	-	11068573	12913335	14758097	16602860

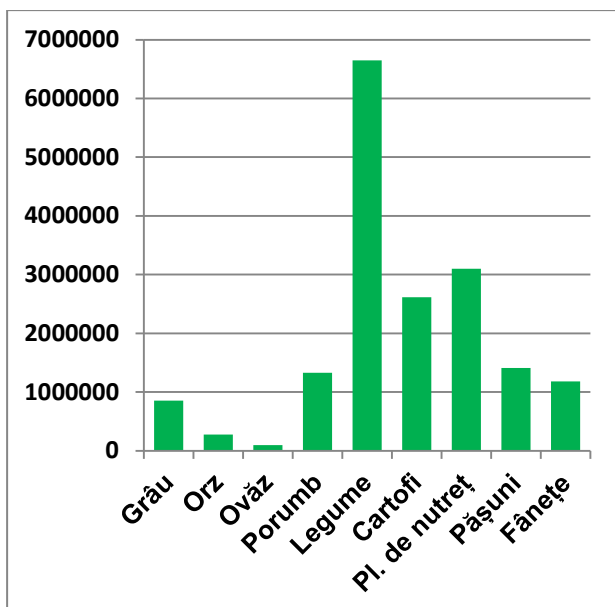

Figura 2.7. Valoarea producției vegetale în comuna Bretea Română, media 2010-2020, RON

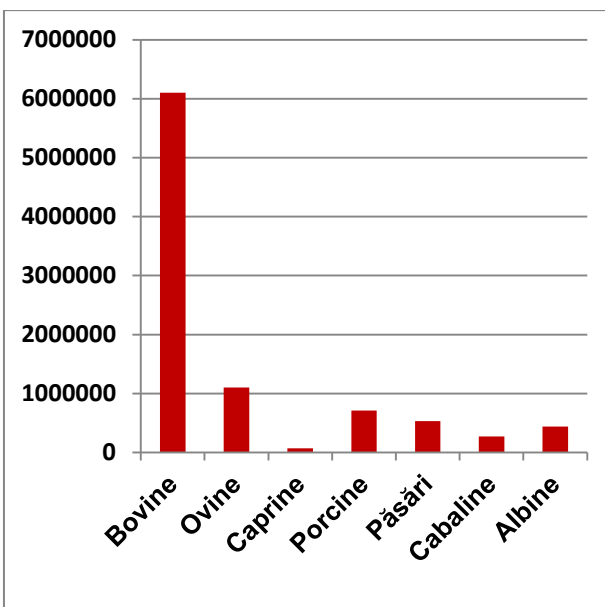

Figura 2.8. Valoarea producției zootehnice în comuna Bretea Română, media 2010-2020, RON

Tabelul 2.23.

Evoluția sistemului agroalimentar în perioada 2020-2040 din comuna Bretea Română

Bretea Română	Media 2010-2020	Orizonturi strategice			
		2025	2030	2035	2040
Valoarea producției vegetale	17512829	21015395	24517961	28020527	31523093
Valoarea producției zootehnice	9223811	11068573	12913335	14758097	16602860
Valoarea producției agricole primare	26736640	32083968	37431296	42778624	48125952
Coeficient de procesare	1,00	1,05	1,10	1,15	1,20
Valoarea producției agroalimentare	26736640	33688167	41174426	49195418	57751143

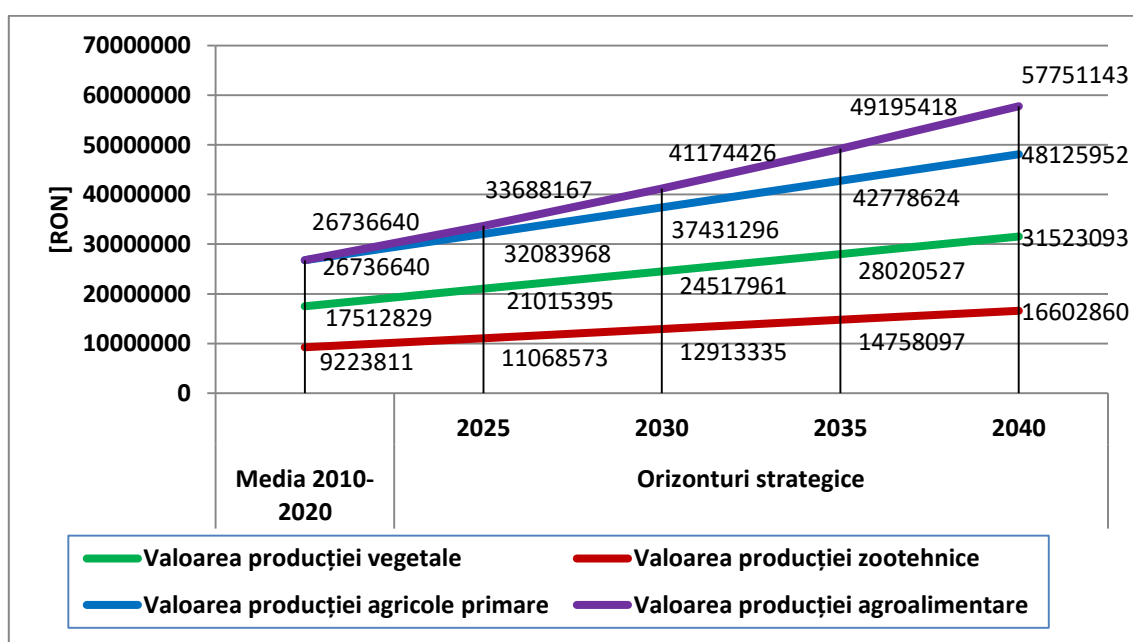

Figura 2.9. Proiecția sistemului agroalimentar în comuna Bretea Română

Tabelul 2.24.

Valoarea producției vegetale în comuna Densuș

Densuș	kg/ha realizat	Supraf. medie cultivată, ha	Preț mediu/kg 2010-2020	Producția obținută, kg/ha				Valoarea producției, RON				
				2025	2030	2035	2040	Media 2010-2019	2025	2030	2035	2040
				Coef. de potențare 1,2	Coef. de potențare 1,4	Coef. de potențare 1,6	Coef. de potențare 1,8		Coef. de potențare 1,2	Coef. de potențare 1,4	Coef. de potențare 1,6	Coef. de potențare 1,8
	1	2	3	4 = 1*1,2	5 = 1*1,4	6 = 1*1,6	7 = 1*1,8	8 = 1*2*3	9 = 2*3*4	10 = 2*3*5	11 = 2*3*6	12 = 2*3*7
Grâu	3333	129	0,74	4000	4667	5333	6000	318200	381840	445480	509120	572760
Orz	2859	18	0,86	3431	4003	4575	5147	44262	53115	61967	70820	79672
Ovăz	2228	7	0,97	2673	3119	3564	4010	15846	19015	22185	25354	28523
Porumb	2650	377	0,81	3180	3710	4240	4770	809946	971935	1133924	1295914	1457903
Legume	9972	176	3,13	11967	13961	15956	17950	5493559	6592271	7690983	8789694	9888406
Cartofi	9647	48	1,49	11576	13505	15435	17364	689930	827916	965901	1103887	1241873
Pl. de nutreț	13246	121	0,22	15895	18544	21194	23843	353580	424296	495012	565728	636444
Pășuni	6000	1619	0,14	7200	8400	9600	10800	1360240	1632288	1904336	2176384	2448432
Fânețe	7183	944	0,14	8620	10057	11493	12930	949014	1138817	1328620	1518423	1708225
TOTAL		3442						10034577	12041493	14048408	16055324	18062239

Tabelul 2.25.

Valoarea producției zootehnice în comuna Densuș

Densuș	Media 2010-2020		Efectivele de animale				Valoarea producției, RON			
	Efective	Val. prod.	2025	2030	2035	2040	2025	2030	2035	2040
			Coef. de potențare 1,2	Coef. de potențare 1,4	Coef. de potențare 1,6	Coef. de potențare 1,8	Coef. de potențare 1,2	Coef. de potențare 1,4	Coef. de potențare 1,6	Coef. de potențare 1,8
	1	2	3 = 1*1,2	4 = 1*1,4	5 = 1*1,6	6 = 1*1,8	7 = 2*1,2	8 = 2*1,4	9 = 2*1,6	10 = 2*1,8
Bovine	503	2694893	604	704	805	905	3233872	3772850	4311829	4850807
Ovine	2333	408299	2799	3266	3732	4199	489958	571618	653278	734938
Caprine	350	62101	420	490	561	631	74522	86942	99362	111782
Porcine	276	238016	331	386	441	496	285619	333222	380826	428429
Păsări	9537	440695	11444	13352	15259	17167	528834	616972	705111	793250
Cabaline	118	380467	142	165	189	212	456560	532653	608747	684840
Albine	924	315040	1109	1294	1479	1664	378048	441056	504064	567072
Total		4539510	-	-	-	-	5447412	6355314	7263216	8171119

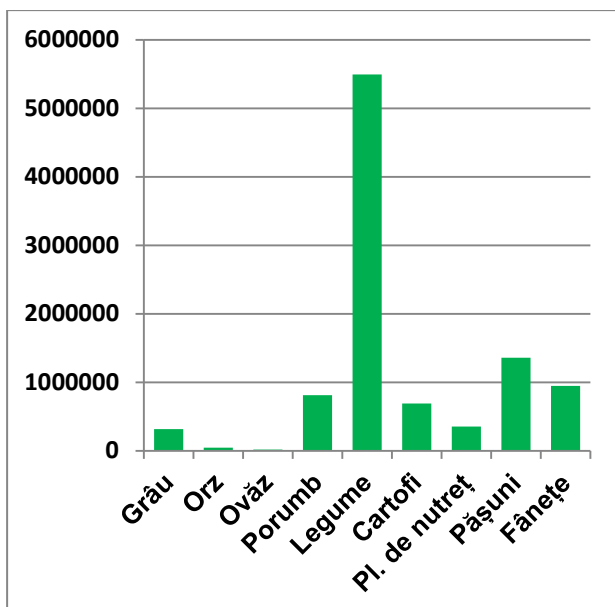

Figura 2.10. Valoarea producției vegetale în comuna Densuș, media 2010-2020, RON

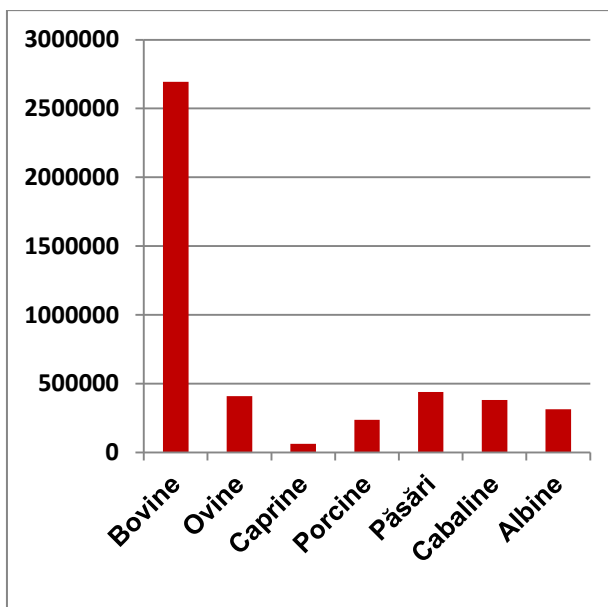

Figura 2.11. Valoarea producției zootehnice în comuna Densuș, media 2010-2020, RON

Tabelul 2.26.

Evoluția sistemului agroalimentar în perioada 2020-2040 din comuna Densuș

Densuș	Media 2010-2020	Orizonturi strategice			
		2025	2030	2035	2040
Valoarea producției vegetale	10034577	12041493	14048408	16055324	18062239
Valoarea producției zootehnice	4539510	5447412	6355314	7263216	8171119
Valoarea producției agricole primare	14574087	17488905	20403722	23318540	26233357
Coeficient de procesare	1,00	1,05	1,10	1,15	1,20
Valoarea producției agroalimentare	14574087	18363350	22444095	26816321	31480029

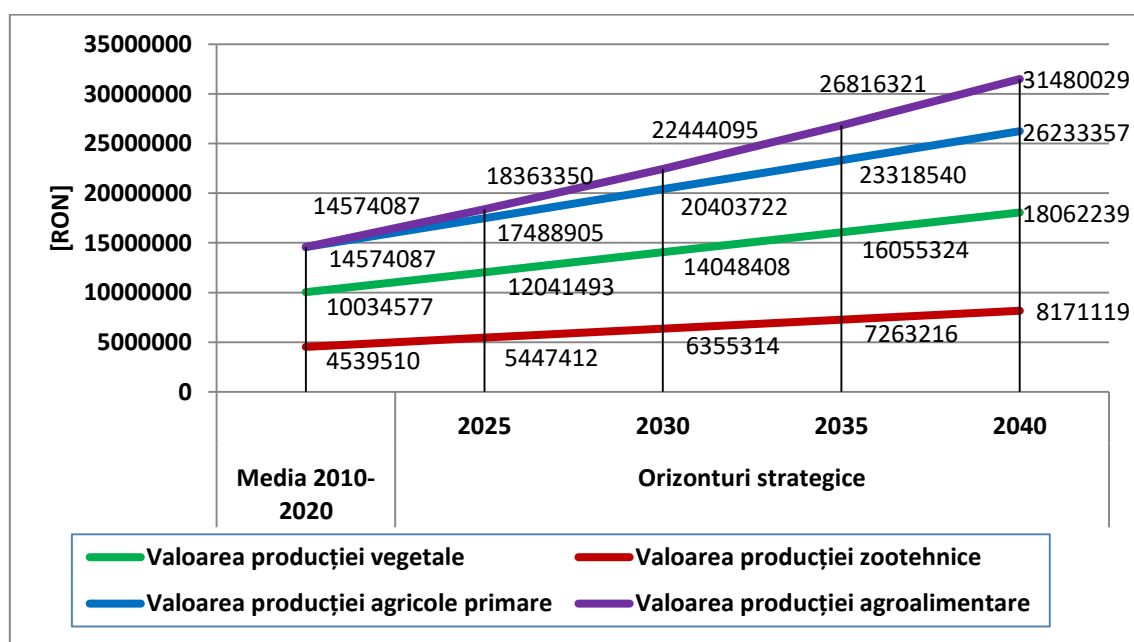

Figura 2.12. Proiecția sistemului agroalimentar în comuna Densuș

Tabelul 2.27.

Valoarea producției vegetale în comuna General Berthelot

General Berthelot	kg/ha realizat	Supraf. medie cultivată, ha	Preț mediu/kg 2010-2020	Producția obținută, kg/ha				Valoarea producției, RON				
				2025	2030	2035	2040	Media 2010-2019	2025	2030	2035	2040
				Coef. de potențare 1,2	Coef. de potențare 1,4	Coef. de potențare 1,6	Coef. de potențare 1,8		Coef. de potențare 1,2	Coef. de potențare 1,4	Coef. de potențare 1,6	Coef. de potențare 1,8
1	2	3	4 = 1*1,2	5 = 1*1,4	6 = 1*1,6	7 = 1*1,8	8 = 1*2*3	9 = 2*3*4	10 = 2*3*5	11 = 2*3*6	12 = 2*3*7	
Grâu	2700	77	0,74	3240	3780	4320	4860	153846	184615	215384	246154	276923
Orz	1700	8	0,86	2040	2380	2720	3060	10965	13158	15351	17544	19737
Ovăz	1333	3	0,97	1600	1866	2133	2399	3879	4655	5431	6206	6982
Porumb	3402	359	0,81	4082	4762	5443	6123	988252	1185903	1383553	1581204	1778854
Legume	8553	53	3,13	10264	11974	13685	15395	1427781	1713337	1998893	2284449	2570005
Cartofi	9948	21	1,49	11938	13927	15917	17906	306332	367598	428865	490131	551398
Pl. de nutreț	7984	142	0,22	9581	11178	12775	14372	249431	299317	349203	399089	448975
Pășuni	4974	385	0,14	5969	6964	7958	8953	268099	321718	375338	428958	482577
Fânețe	6000	541	0,14	7200	8400	9600	10800	454160	544992	635824	726656	817488
TOTAL		1590						3862744	4635293	5407842	6180391	6952940

Tabelul 2.28.

Valoarea producției zootehnice în comuna General Berthelot

General Berthelot	Media 2010-2020		Efectivele de animale				Valoarea producției, RON			
	Efective	Val. prod.	2025	2030	2035	2040	2025	2030	2035	2040
			Coef. de potențare 1,2	Coef. de potențare 1,4	Coef. de potențare 1,6	Coef. de potențare 1,8	Coef. de potențare 1,2	Coef. de potențare 1,4	Coef. de potențare 1,6	Coef. de potențare 1,8
1	2	3 = 1*1,2	4 = 1*1,4	5 = 1*1,6	6 = 1*1,8	7 = 2*1,2	8 = 2*1,4	9 = 2*1,6	10 = 2*1,8	
Bovine	310	1684120	372	434	496	558	2020944	2357768	2694592	3031416
Ovine	3469	624677	4163	4857	5550	6244	749613	874548	999484	1124419
Caprine	54	9760	65	76	86	97	11712	13664	15616	17568
Porcine	227	203200	273	318	364	409	243840	284480	325120	365760
Păsări	4109	186017	4931	5753	6575	7397	223221	260424	297628	334831
Cabaline	26	81900	31	36	41	46	98280	114660	131040	147420
Albine	397	128000	476	555	635	714	153600	179200	204800	230400
Total		2917675	-	-	-	-	3501210	4084745	4668280	5251815

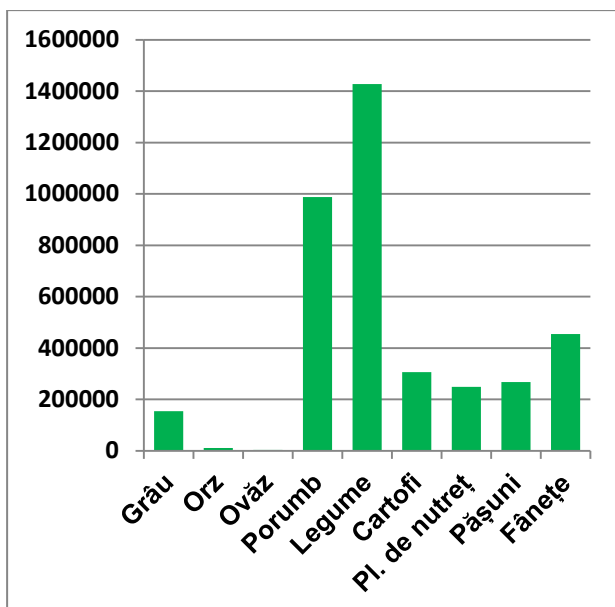

Figura 2.13. Valoarea producției vegetale în comuna General Berthelot, media 2010-2020, RON

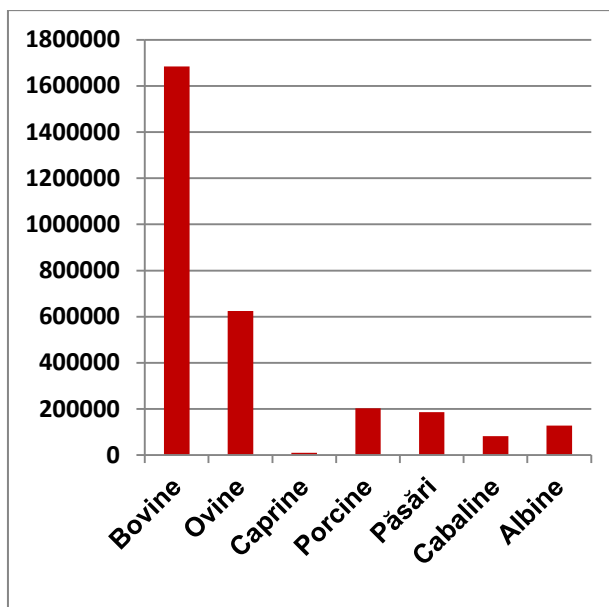

Figura 2.14. Valoarea producției zootehnice în comuna General Berthelot, media 2010-2020, RON

Tabelul 2.29.

Evoluția sistemului agroalimentar în perioada 2020-2040 din comuna General Berthelot

General Berthelot	Media 2010-2020	Orizonturi strategice			
		2025	2030	2035	2040
Valoarea producției vegetale	3862744	4635293	5407842	6180391	6952940
Valoarea producției zootehnice	2917675	3501210	4084745	4668280	5251815
Valoarea producției agricole primare	6780419	8136503	9492587	10848670	12204754
Coeficient de procesare	1,00	1,05	1,10	1,15	1,20
Valoarea producției agroalimentare	6780419	8543328	10441845	12475971	14645705

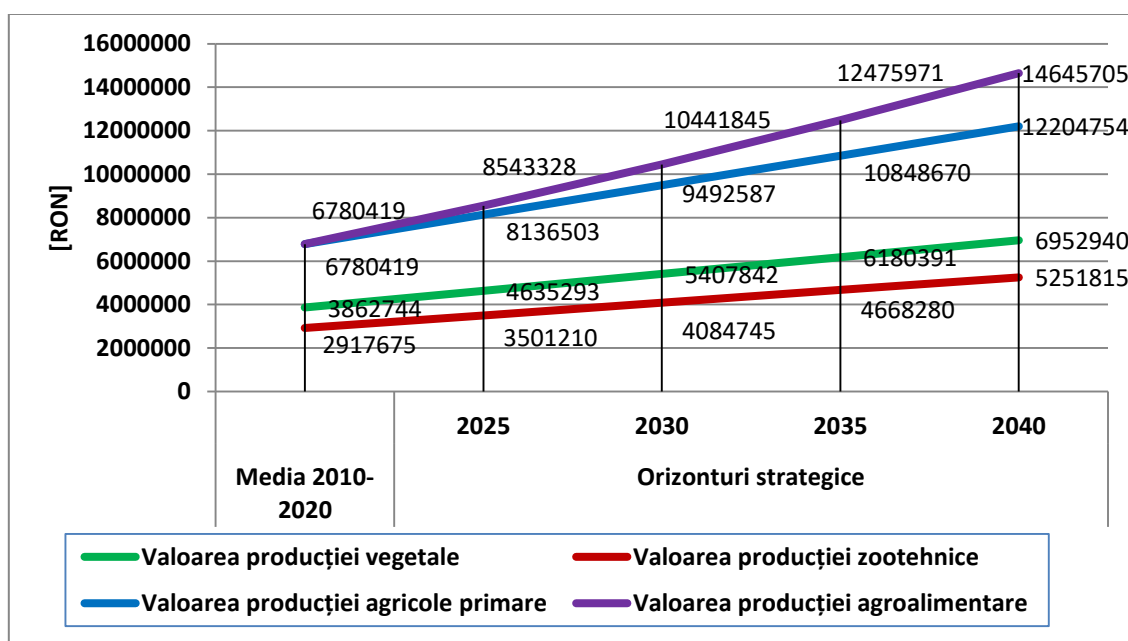

Figura 2.15. Proiecția sistemului agroalimentar în comuna General Berthelot

Tabelul 2.30.

Valoarea producției vegetale în comuna Pui

Pui	kg/ha realizat	Supraf. medie cultivată, ha	Preț mediu/kg 2010-2020	Producția obținută, kg/ha				Valoarea producției, RON				
				2025	2030	2035	2040	Media 2010-2019	2025	2030	2035	2040
				Coef. de potențare 1,2	Coef. de potențare 1,4	Coef. de potențare 1,6	Coef. de potențare 1,8		Coef. de potențare 1,2	Coef. de potențare 1,4	Coef. de potențare 1,6	Coef. de potențare 1,8
1	2	3	4 = 1*1,2	5 = 1*1,4	6 = 1*1,6	7 = 1*1,8	8 = 1*2*3	9 = 2*3*4	10 = 2*3*5	11 = 2*3*6	12 = 2*3*7	
Grâu	3573	240	0,74	4288	5003	5717	6432	634624	761549	888474	1015398	1142323
Orz	1745	110	0,86	2094	2443	2793	3142	165109	198130	231152	264174	297195
Ovăz	1411	120	0,97	1693	1975	2257	2539	164202	197042	229882	262723	295563
Porumb	2916	820	0,81	3499	4082	4666	5249	1936807	2324169	2711530	3098892	3486253
Legume	12829	250	3,13	15395	17961	20526	23092	10038693	12046431	14054170	16061908	18069647
Cartofi	8500	140	1,49	10200	11900	13600	15300	1773100	2127720	2482340	2836960	3191580
Pl. de nutreț	13501	186	0,22	16202	18902	21602	24302	552475	662969	773464	883959	994454
Pășuni	4139	3789	0,14	4967	5795	6622	7450	2195574	2634689	3073804	3512918	3952033
Fânețe	6060	6083	0,14	7272	8484	9697	10909	5160818	6192982	7225146	8257309	9289473
TOTAL		11740						22621401	27145681	31669961	36194241	40718521

Tabelul 2.31.

Valoarea producției zootehnice în comuna Pui

Pui	Media 2010-2020		Efectivele de animale				Valoarea producției, RON			
			2025	2030	2035	2040	2025	2030	2035	2040
	Efective	Val. prod.	Coef. de potențare 1,2	Coef. de potențare 1,4	Coef. de potențare 1,6	Coef. de potențare 1,8	Coef. de potențare 1,2	Coef. de potențare 1,4	Coef. de potențare 1,6	Coef. de potențare 1,8
1	2	3 = 1*1,2	4 = 1*1,4	5 = 1*1,6	6 = 1*1,8	7 = 2*1,2	8 = 2*1,4	9 = 2*1,6	10 = 2*1,8	
Bovine	1913	10466750	2296	2679	3061	3444	12560100	14653450	16746800	18840150
Ovine	8803	1554133	10564	12325	14085	15846	1864960	2175787	2486613	2797440
Caprine	72	13237	86	100	115	129	15885	18532	21180	23827
Porcine	842	747520	1010	1178	1347	1515	897024	1046528	1196032	1345536
Păsări	11733	542850	14080	16427	18773	21120	651420	759990	868560	977130
Cabaline	269	852133	323	377	431	485	1022560	1192987	1363413	1533840
Albine	765	255400	918	1071	1224	1377	306480	357560	408640	459720
Total		14432024	-	-	-	-	17318429	20204834	23091238	25977643

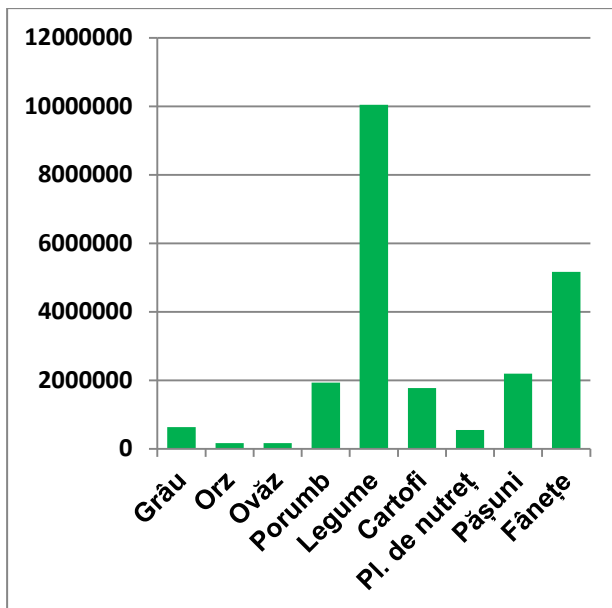

Figura 2.16. Valoarea producției vegetale în comuna Pui, media 2010-2020, RON

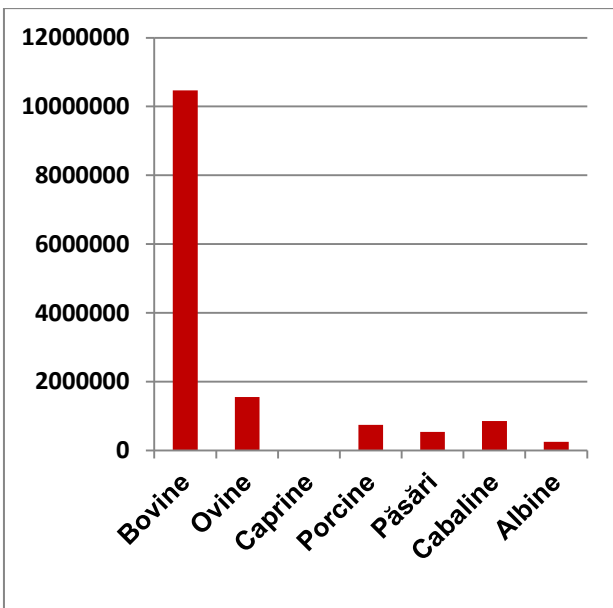

Figura 2.17. Valoarea producției zootehnice în comuna Pui, media 2010-2020, RON

Tabelul 2.32.

Evoluția sistemului agroalimentar în perioada 2020-2040 din comuna Pui

Pui	Media 2010-2020	Orizonturi strategice			
		2025	2030	2035	2040
Valoarea producției vegetale	22621401	27145681	31669961	36194241	40718521
Valoarea producției zootehnice	14432024	17318429	20204834	23091238	25977643
Valoarea producției agricole primare	37053425	44464110	51874794	59285479	66696164
Coeficient de procesare	1,00	1,05	1,10	1,15	1,20
Valoarea producției agroalimentare	37053425	46687315	57062274	68178301	80035397

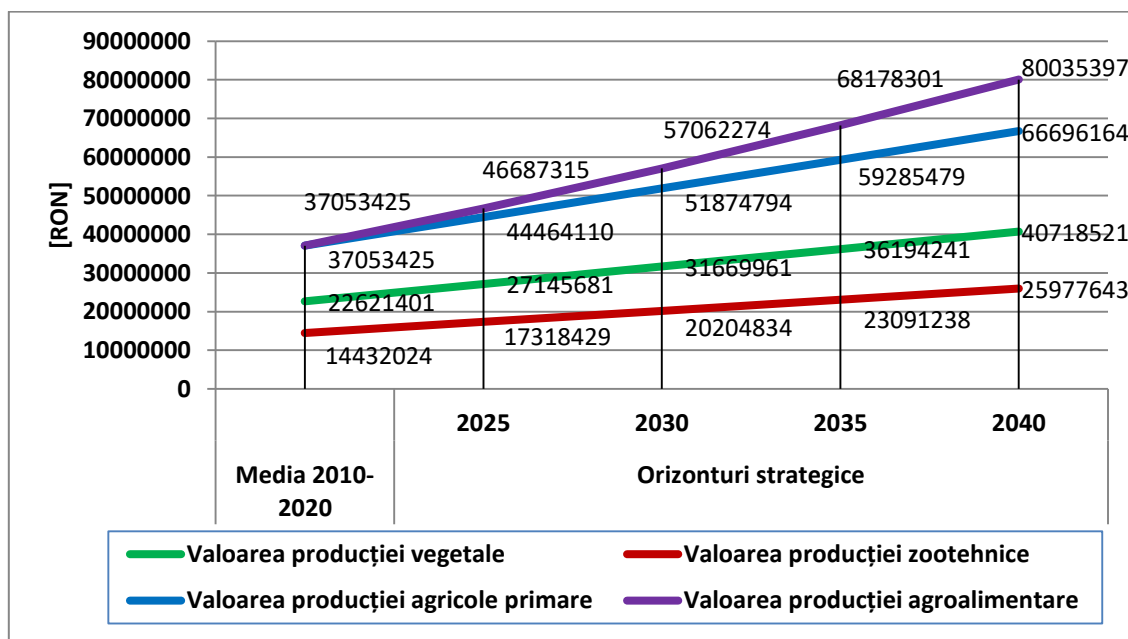

Figura 2.18. Proiecția sistemului agroalimentar în comuna Pui

Tabelul 2.33.

Valoarea producției vegetale în comuna Răchitova

Răchitova	kg/ha realizat	Supraf. medie cultivată, ha	Preț mediu/kg 2010-2020	Producția obținută, kg/ha				Valoarea producției, RON				
				2025	2030	2035	2040	Media 2010-2019	2025	2030	2035	2040
				Coef. de potențare 1,2	Coef. de potențare 1,4	Coef. de potențare 1,6	Coef. de potențare 1,8		Coef. de potențare 1,2	Coef. de potențare 1,4	Coef. de potențare 1,6	Coef. de potențare 1,8
1	2	3	4 = 1*1,2	5 = 1*1,4	6 = 1*1,6	7 = 1*1,8	8 = 1*2*3	9 = 2*3*4	10 = 2*3*5	11 = 2*3*6	12 = 2*3*7	
Grâu	3367	43	0,74	4040	4714	5387	6061	106307	127569	148830	170092	191353
Orz	2625	5	0,86	3150	3675	4200	4725	10159	12191	14222	16254	18286
Ovăz	1717	4	0,97	2060	2403	2747	3090	7216	8659	10102	11545	12988
Porumb	2734	361	0,81	3280	3827	4374	4921	799351	959222	1119092	1278962	1438833
Legume	11932	151	3,13	14318	16705	19091	21478	5626972	6752367	7877761	9003155	10128550
Cartofi	9500	78	1,49	11400	13300	15200	17100	1099372	1319246	1539120	1758995	1978869
Pl. de nutreț	13768	114	0,22	16522	19275	22029	24782	344292	413150	482009	550867	619725
Pășuni	4167	1021	0,14	5000	5833	6667	7500	595583	714700	833817	952933	1072050
Fânețe	6000	1609	0,14	7200	8400	9600	10800	1351840	1622208	1892576	2162944	2433312
TOTAL		3387						9941092	11929311	13917529	15905748	17893966

Tabelul 2.34.

Valoarea producției zootehnice în comuna Răchitova

Răchitova	Media 2010-2020		Efectivele de animale				Valoarea producției, RON			
	Efective	Val. prod.	2025	2030	2035	2040	2025	2030	2035	2040
			Coef. de potențare 1,2	Coef. de potențare 1,4	Coef. de potențare 1,6	Coef. de potențare 1,8	Coef. de potențare 1,2	Coef. de potențare 1,4	Coef. de potențare 1,6	Coef. de potențare 1,8
1	2	3 = 1*1,2	4 = 1*1,4	5 = 1*1,6	6 = 1*1,8	7 = 2*1,2	8 = 2*1,4	9 = 2*1,6	10 = 2*1,8	
Bovine	678	3683163	814	950	1085	1221	4419796	5156428	5893061	6629693
Ovine	1541	277845	1849	2157	2466	2774	333414	388983	444553	500122
Caprine	54	9688	64	75	86	97	11626	13563	15501	17438
Porcine	314	282304	377	440	503	566	338765	395226	451686	508147
Păsări	6122	279586	7347	8571	9796	11020	335503	391420	447337	503255
Cabaline	30	95367	36	42	47	53	114440	133513	152587	171660
Albine	1112	383440	1334	1557	1779	2002	460128	536816	613504	690192
Total		5011393	-	-	-	-	6013672	7015950	8018229	9020507

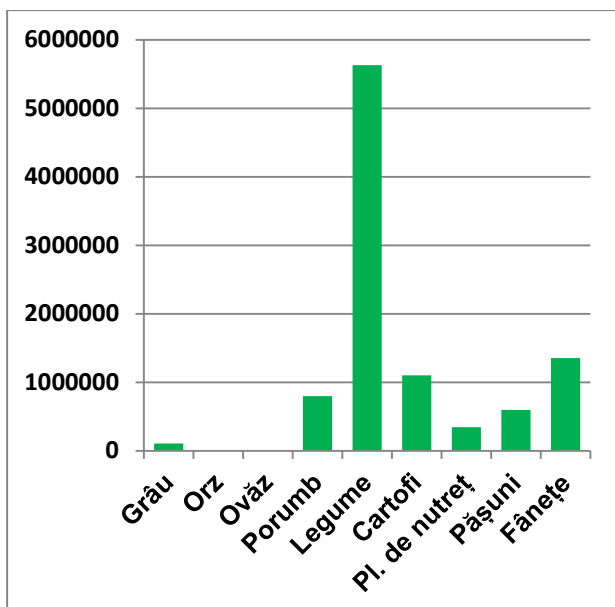

Figura 2.19. Valoarea producției vegetale în comuna Răchitova, media 2010-2020, RON

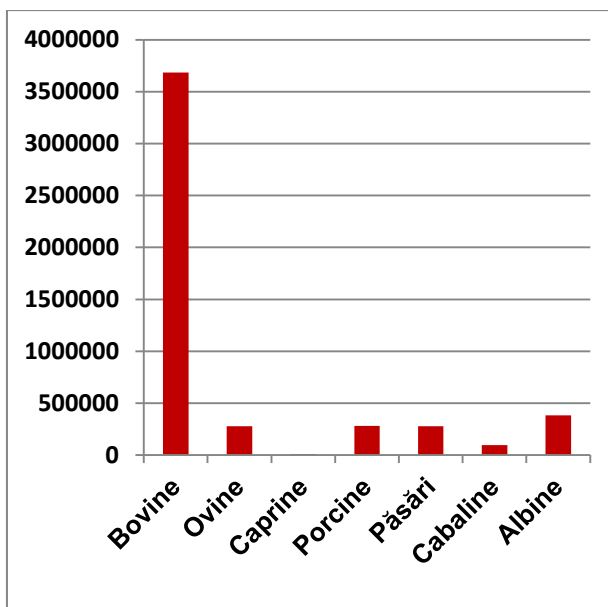

Figura 2.20. Valoarea producției zootehnice în comuna Răchitova, media 2010-2020, RON

Tabelul 2.35.

Evoluția sistemului agroalimentar în perioada 2020-2040 din comuna Răchitova

Răchitova	Media 2010-2020	Orizonturi strategice			
		2025	2030	2035	2040
Valoarea producției vegetale	9941092	11929311	13917529	15905748	17893966
Valoarea producției zootehnice	5011393	6013672	7015950	8018229	9020507
Valoarea producției agricole primare	14952485	17942982	20933479	23923976	26914473
Coeficient de procesare	1,00	1,05	1,10	1,15	1,20
Valoarea producției agroalimentare	14952485	18840131	23026827	27512573	32297368

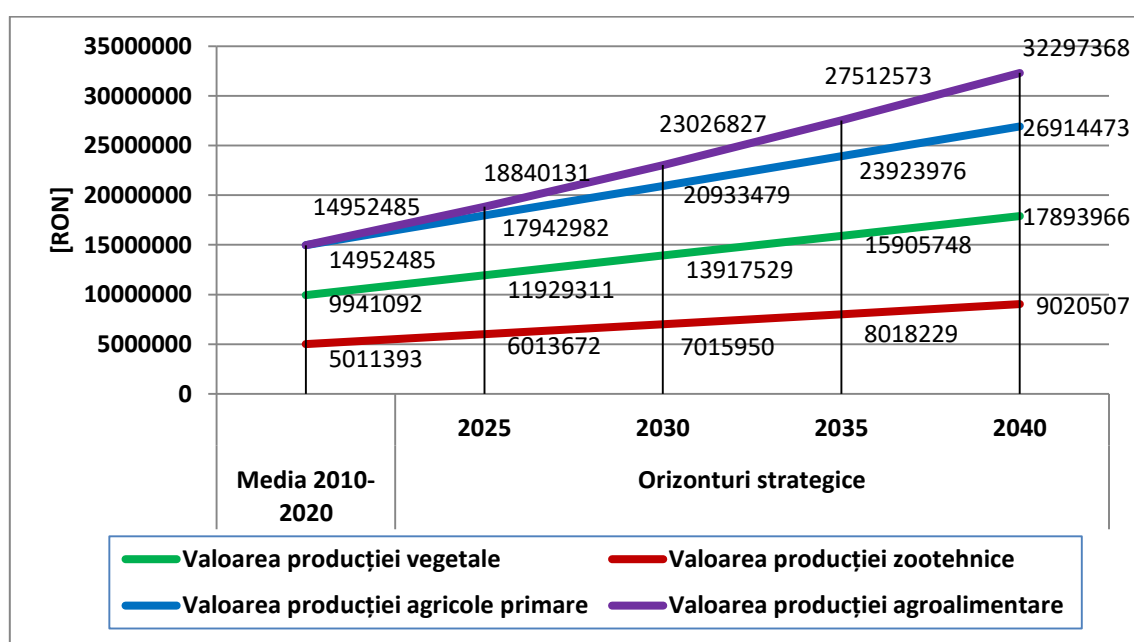

Figura 2.21. Proiecția sistemului agroalimentar în comuna Răchitova

Tabelul 2.36.

Valoarea producției vegetale în comuna Râu de Mori

Râu de Mori	kg/ha realizat	Supraf. medie cultivată, ha	Preț mediu/kg 2010-2020	Producția obținută, kg/ha				Valoarea producției, RON				
				2025	2030	2035	2040	Media 2010-2019	2025	2030	2035	2040
				Coef. de potențare 1,2	Coef. de potențare 1,4	Coef. de potențare 1,6	Coef. de potențare 1,8		Coef. de potențare 1,2	Coef. de potențare 1,4	Coef. de potențare 1,6	Coef. de potențare 1,8
1	2	3	4 = 1*1,2	5 = 1*1,4	6 = 1*1,6	7 = 1*1,8	8 = 1*2*3	9 = 2*3*4	10 = 2*3*5	11 = 2*3*6	12 = 2*3*7	
Grâu	3067	273	0,74	3680	4293	4907	5520	620284	744341	868398	992455	1116512
Orz	2400	35	0,86	2880	3360	3840	4320	72240	86688	101136	115584	130032
Ovăz	1400	55	0,97	1680	1960	2240	2520	74690	89628	104566	119504	134442
Porumb	3130	363	0,81	3756	4382	5008	5634	921159	1105391	1289623	1473854	1658086
Legume	16413	174	3,13	19696	22979	26261	29544	8921905	10706286	12490667	14275048	16059429
Cartofi	15016	47	1,49	18020	21023	24026	27029	1059052	1270862	1482673	1694483	1906293
Pl. de nutreț	12517	326	0,22	15021	17524	20028	22531	897743	1077292	1256840	1436389	1615938
Pășuni	4233	12147	0,14	5080	5927	6773	7620	7198924	8638709	10078494	11518279	12958064
Fânețe	6133	1665	0,14	7360	8587	9813	11040	1429394	1715273	2001151	2287030	2572909
TOTAL		15087						21195392	25434470	29673548	33912627	38151705

Tabelul 2.37.

Valoarea producției zootehnice în comuna Râu de Mori

Râu de Mori	Media 2010-2020		Efectivele de animale				Valoarea producției, RON			
	Efective	Val. prod.	2025	2030	2035	2040	2025	2030	2035	2040
			Coef. de potențare 1,2	Coef. de potențare 1,4	Coef. de potențare 1,6	Coef. de potențare 1,8	Coef. de potențare 1,2	Coef. de potențare 1,4	Coef. de potențare 1,6	Coef. de potențare 1,8
1	2	3 = 1*1,2	4 = 1*1,4	5 = 1*1,6	6 = 1*1,8	7 = 2*1,2	8 = 2*1,4	9 = 2*1,6	10 = 2*1,8	
Bovine	859	4662437	1031	1203	1374	1546	5594924	6527412	7459899	8392387
Ovine	1739	308069	2087	2435	2782	3130	369683	431297	492911	554525
Caprine	572	102797	687	801	916	1030	123357	143916	164476	185035
Porcine	873	785664	1047	1222	1396	1571	942797	1099930	1257062	1414195
Păsări	16040	768822	19248	22456	25663	28871	922586	1076350	1230115	1383879
Cabaline	142	456567	171	199	228	256	547880	639193	730507	821820
Albine	434	141280	521	608	694	781	169536	197792	226048	254304
Total		7225636	-	-	-	-	8670763	10115890	11561017	13006145

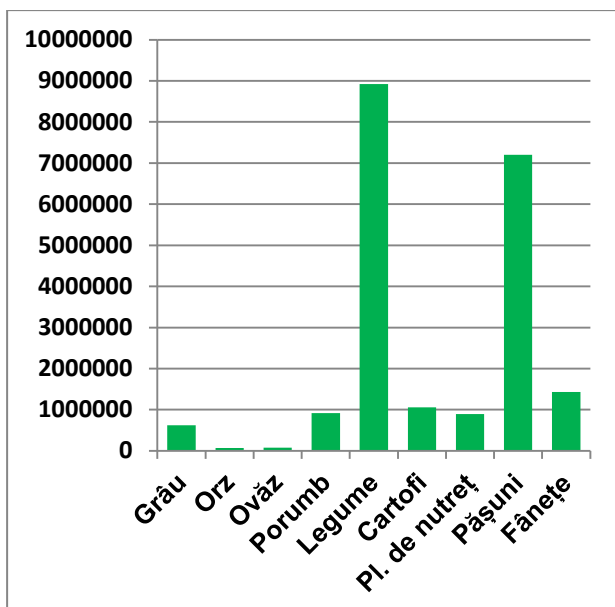

Figura 2.22. Valoarea producției vegetale în comuna Râu de Mori, media 2010-2020, RON

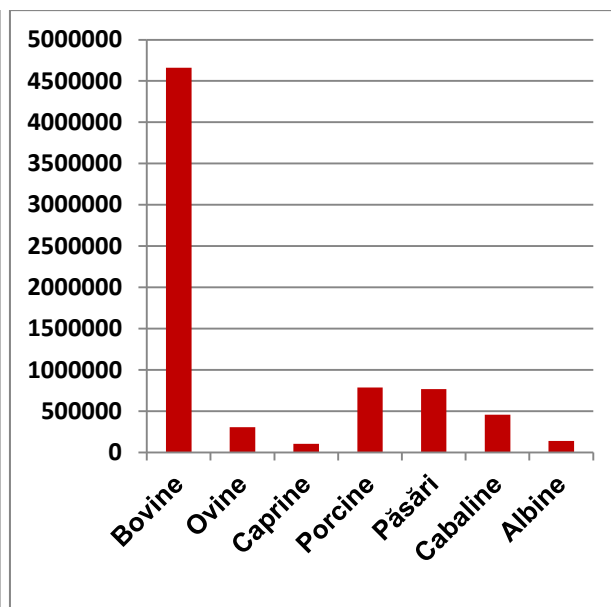

Figura 2.23. Valoarea producției zootehnice în comuna Râu de Mori, media 2010-2020, RON

Tabelul 2.38.

Evoluția sistemului agroalimentar în perioada 2020-2040 din comuna Râu de Mori

Râu de Mori	Media 2010-2020	Orizonturi strategice			
		2025	2030	2035	2040
Valoarea producției vegetale	21195392	25434470	29673548	33912627	38151705
Valoarea producției zootehnice	7225636	8670763	10115890	11561017	13006145
Valoarea producției agricole primare	28421028	34105233	39789439	45473644	51157850
Coeficient de procesare	1,00	1,05	1,10	1,15	1,20
Valoarea producției agroalimentare	28421028	35810495	43768383	52294691	61389420

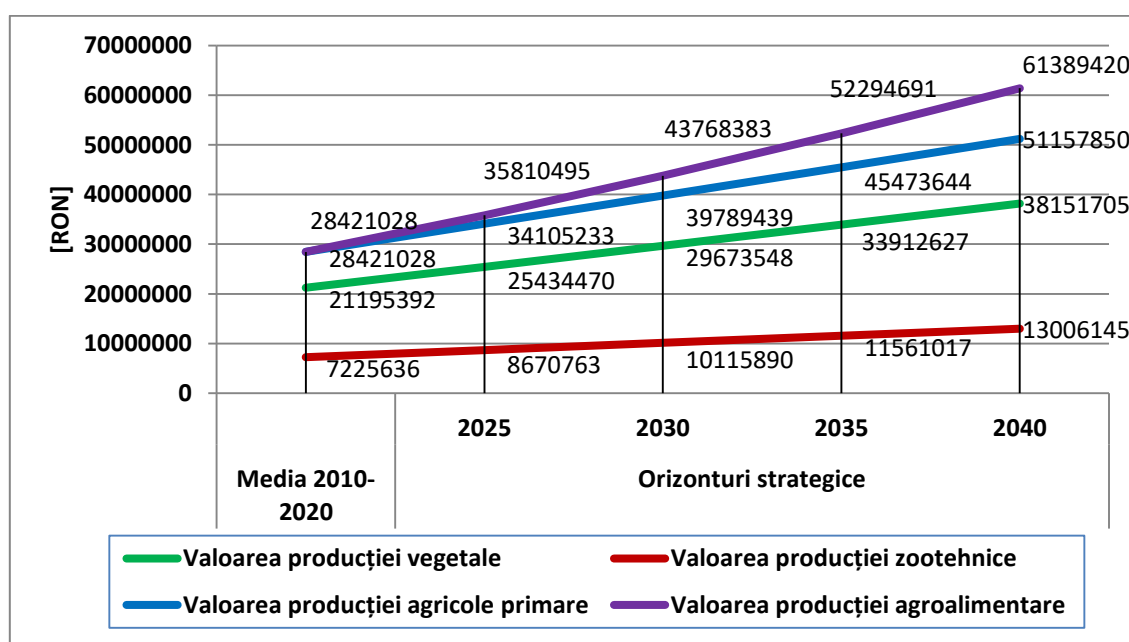

Figura 2.24. Proiecția sistemului agroalimentar în comuna Râu de Mori

Tabelul 2.39.

Valoarea producției vegetale în comuna Sarmizegetusa

Sarmizegetusa	kg/ha realizat	Supraf. medie cultivată, ha	Preț mediu/kg 2010-2020	Producția obținută, kg/ha				Valoarea producției, RON				
				2025	2030	2035	2040	Media 2010-2019	2025	2030	2035	2040
				Coef. de potențare 1,2	Coef. de potențare 1,4	Coef. de potențare 1,6	Coef. de potențare 1,8		Coef. de potențare 1,2	Coef. de potențare 1,4	Coef. de potențare 1,6	Coef. de potențare 1,8
	1	2	3	4 = 1*1,2	5 = 1*1,4	6 = 1*1,6	7 = 1*1,8	8 = 1*2*3	9 = 2*3*4	10 = 2*3*5	11 = 2*3*6	12 = 2*3*7
Grâu	1367	89	0,74	1640	1913	2187	2460	89672	107606	125540	143474	161409
Orz	1317	10	0,86	1580	1843	2107	2370	11701	14041	16381	18721	21061
Ovăz	1159	9	0,97	1391	1623	1855	2087	10121	12145	14169	16194	18218
Porumb	1767	129	0,81	2120	2473	2827	3180	184599	221519	258439	295358	332278
Legume	7125	105	3,13	8550	9975	11400	12825	2341631	2809958	3278284	3746610	4214936
Cartofi	6267	43	1,49	7520	8773	10027	11280	401505	481806	562107	642409	722710
Pl. de nutreț	9072	77	0,22	10886	12700	14515	16329	153009	183611	214212	244814	275416
Pășuni	4167	1864	0,14	5000	5833	6667	7500	1087528	1305033	1522539	1740044	1957550
Fânețe	4167	1745	0,14	5000	5833	6667	7500	1018111	1221733	1425356	1628978	1832600
TOTAL		4073						5297877	6357452	7417027	8476603	9536178

Tabelul 2.40.

Valoarea producției zootehnice în comuna Sarmizegetusa

Sarmizegetusa	Media 2010-2020		Efectivele de animale				Valoarea producției, RON			
	Efective	Val. prod.	2025	2030	2035	2040	2025	2030	2035	2040
			Coef. de potențare 1,2	Coef. de potențare 1,4	Coef. de potențare 1,6	Coef. de potențare 1,8	Coef. de potențare 1,2	Coef. de potențare 1,4	Coef. de potențare 1,6	Coef. de potențare 1,8
	1	2	3 = 1*1,2	4 = 1*1,4	5 = 1*1,6	6 = 1*1,8	7 = 2*1,2	8 = 2*1,4	9 = 2*1,6	10 = 2*1,8
Bovine	326	1760701	391	456	521	586	2112841	2464981	2817122	3169262
Ovine	758	132960	910	1062	1213	1365	159552	186144	212736	239328
Caprine	71	12981	85	99	113	127	15578	18174	20770	23366
Porcine	148	135872	178	208	237	267	163046	190221	217395	244570
Păsări	7333	336438	8800	10267	11733	13200	403726	471013	538301	605588
Cabaline	80	256900	96	112	127	143	308280	359660	411040	462420
Albine	337	112400	404	471	539	606	134880	157360	179840	202320
Total		2748252	-	-	-	-	3297903	3847553	4397204	4946854

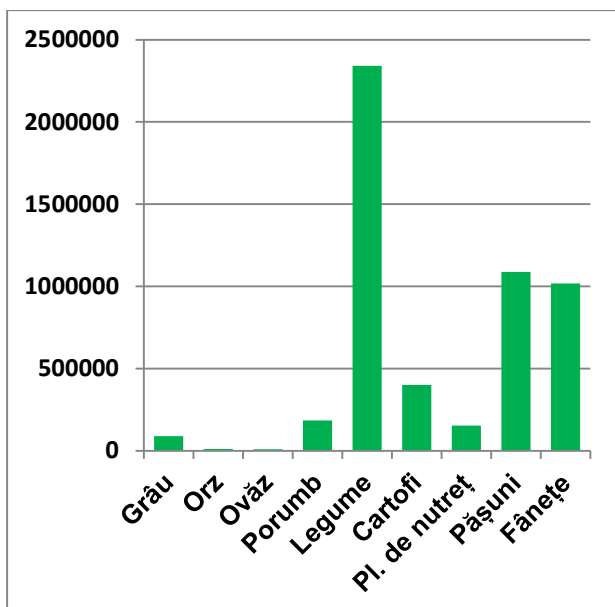

Figura 2.25. Valoarea producției vegetale în comuna Sarmizegetusa, media 2010-2020, RON

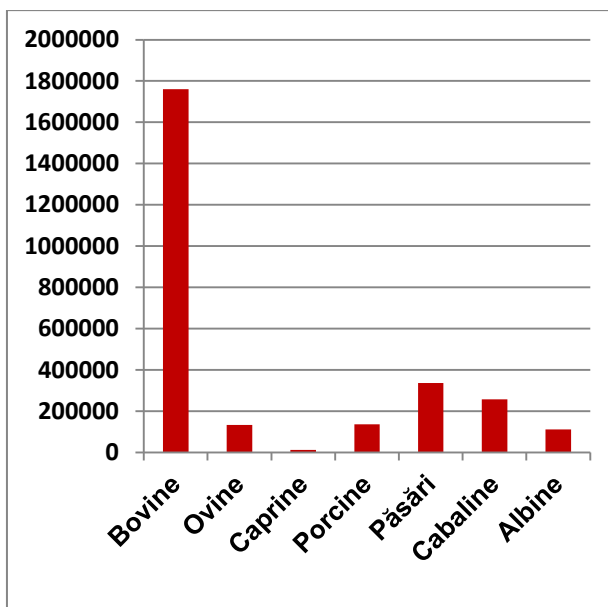

Figura 2.26. Valoarea producției zootehnice în comuna Sarmizegetusa, media 2010-2020, RON

Tabelul 2.41.

Evoluția sistemului agroalimentar în perioada 2020-2040 din comuna Sarmizegetusa

Sarmizegetusa	Media 2010-2020	Orizonturi strategice			
		2025	2030	2035	2040
Valoarea producției vegetale	5297877	6357452	7417027	8476603	9536178
Valoarea producției zootehnice	2748252	3297903	3847553	4397204	4946854
Valoarea producției agricole primare	8046129	9655355	11264580	12873806	14483032
Coeficient de procesare	1,00	1,05	1,10	1,15	1,20
Valoarea producției agroalimentare	8046128,8	10138122	12391038	14804877	17379638

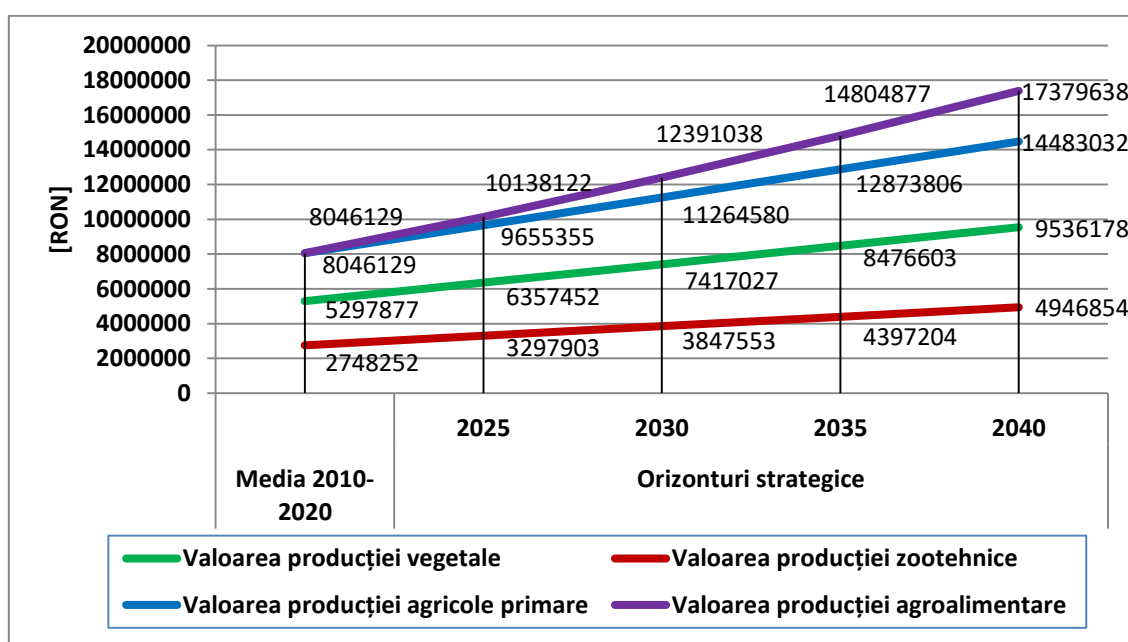

Figura 2.27. Proiecția sistemului agroalimentar în comuna Sarmizegetusa

Tabelul 2.42.

Valoarea producției vegetale în comuna Sălașu de Sus

Sălașu de Sus	kg/ha realizat	Supraf. medie cultivată, ha	Preț mediu/kg 2010-2020	Producția obținută, kg/ha				Valoarea producției, RON				
				2025	2030	2035	2040	Media 2010-2019	2025	2030	2035	2040
				Coef. de potențare 1,2	Coef. de potențare 1,4	Coef. de potențare 1,6	Coef. de potențare 1,8		Coef. de potențare 1,2	Coef. de potențare 1,4	Coef. de potențare 1,6	Coef. de potențare 1,8
	1	2	3	4 = 1*1,2	5 = 1*1,4	6 = 1*1,6	7 = 1*1,8	8 = 1*2*3	9 = 2*3*4	10 = 2*3*5	11 = 2*3*6	12 = 2*3*7
Grâu	2437	113	0,74	2924	3411	3899	4386	203153	243784	284414	325045	365675
Orz	1983	120	0,86	2380	2777	3173	3570	204680	245616	286552	327488	368424
Ovăz	1667	124	0,97	2000	2333	2667	3000	200467	240560	280653	320747	360840
Porumb	2267	307	0,81	2720	3173	3627	4080	563040	675648	788256	900864	1013472
Legume	7060	231	3,13	8472	9884	11297	12709	5097467	6116960	7136453	8155946	9175440
Cartofi	12333	78	1,49	14800	17267	19733	22200	1433380	1720056	2006732	2293408	2580084
Pl. de nutreț	10879	249	0,22	13055	15231	17407	19583	595970	715164	834358	953552	1072746
Pășuni	4031	5887	0,14	4837	5643	6449	7255	3322183	3986620	4651056	5315493	5979929
Fânețe	5333	2659	0,14	6400	7467	8533	9600	1985138	2382165	2779193	3176220	3573248
TOTAL		9769						13605477	16326572	19047668	21768763	24489858

Tabelul 2.43.

Valoarea producției zootehnice în comuna Sălașu de Sus

Sălașu de Sus	Media 2010-2020		Efectivele de animale				Valoarea producției, RON			
	Efective	Val. prod.	2025	2030	2035	2040	2025	2030	2035	2040
			Coef. de potențare 1,2	Coef. de potențare 1,4	Coef. de potențare 1,6	Coef. de potențare 1,8	Coef. de potențare 1,2	Coef. de potențare 1,4	Coef. de potențare 1,6	Coef. de potențare 1,8
	1	2	3 = 1*1,2	4 = 1*1,4	5 = 1*1,6	6 = 1*1,8	7 = 2*1,2	8 = 2*1,4	9 = 2*1,6	10 = 2*1,8
Bovine	929	4949188	1115	1301	1487	1673	5939026	6928863	7918701	8908538
Ovine	2129	375776	2555	2981	3406	3832	450931	526086	601242	676397
Caprine	367	68837	440	513	587	660	82605	96372	110140	123907
Porcine	253	228928	304	355	405	456	274714	320499	366285	412070
Păsări	9434	428450	11321	13208	15094	16981	514140	599830	685520	771210
Cabaline	97	305700	116	136	155	175	366840	427980	489120	550260
Albine	860	300080	1032	1204	1377	1549	360096	420112	480128	540144
Total		6656959	-	-	-	-	7988351	9319743	10651135	11982527

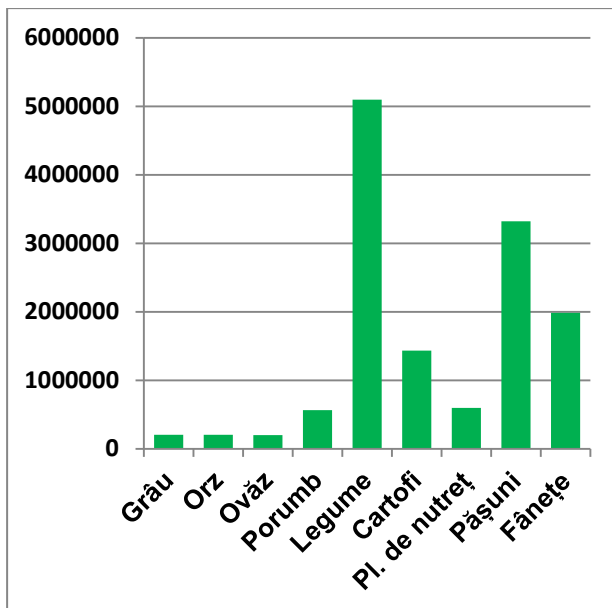

Figura 2.28. Valoarea producției vegetale în comuna Sălașu de Sus, media 2010-2020, RON

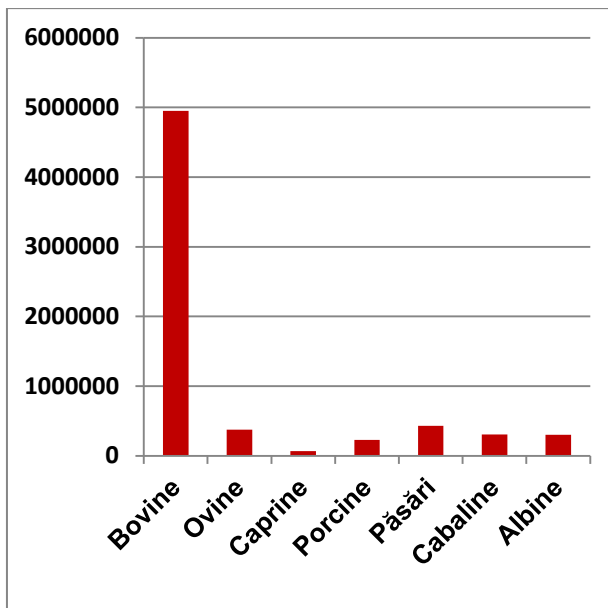

Figura 2.29. Valoarea producției zootehnice în comuna Sălașu de Sus, media 2010-2020, RON

Tabelul 2.44.

Evoluția sistemului agroalimentar în perioada 2020-2040 din comuna Sălașu de Sus

Sălașu de Sus	Media 2010-2020	Orizonturi strategice			
		2025	2030	2035	2040
Valoarea producției vegetale	13605477	16326572	19047668	21768763	24489858
Valoarea producției zootehnice	6656959	7988351	9319743	10651135	11982527
Valoarea producției agricole primare	20262436	24314923	28367411	32419898	36472385
Coeficient de procesare	1,00	1,05	1,10	1,15	1,20
Valoarea producției agroalimentare	20262436	25530670	31204152	37282883	43766862

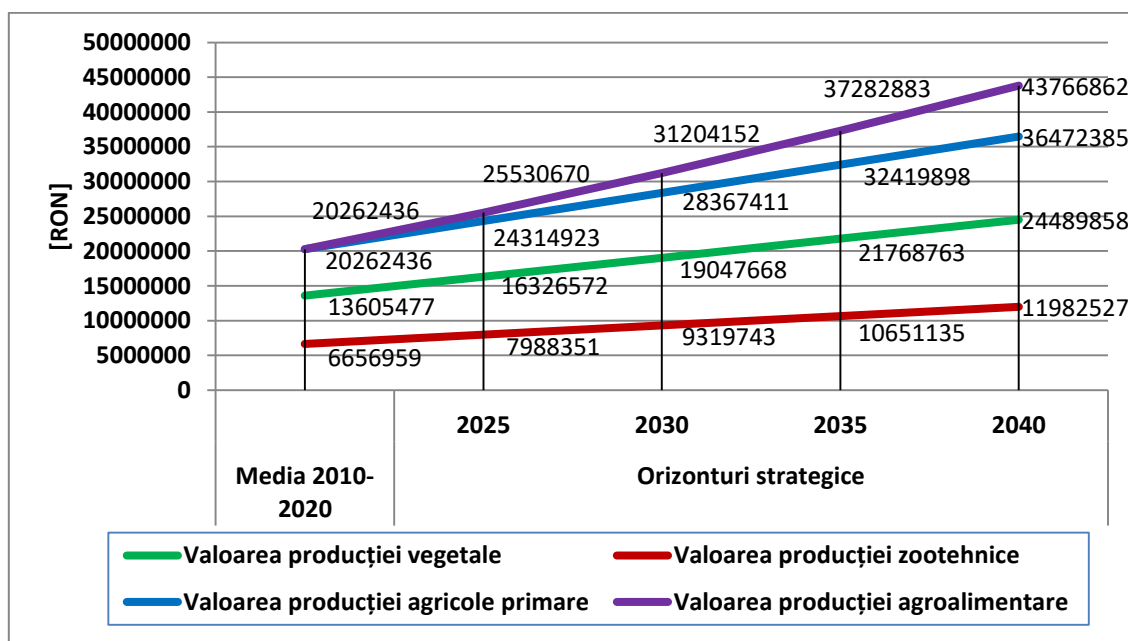

Figura 2.30. Proiecția sistemului agroalimentar în comuna Sălașu de Sus

Tabelul 2.45.

Valoarea producției vegetale în comuna Sântămăria-Orlea

Sântămăria-Orlea	kg/ha realizat	Supraf. medie cultivată, ha	Preț mediu/kg 2010-2020	Producția obținută, kg/ha				Valoarea producției, RON				
				2025	2030	2035	2040	Media 2010-2019	2025	2030	2035	2040
				Coef. de potențare 1,2	Coef. de potențare 1,4	Coef. de potențare 1,6	Coef. de potențare 1,8		Coef. de potențare 1,2	Coef. de potențare 1,4	Coef. de potențare 1,6	Coef. de potențare 1,8
1	2	3	4 = 1*1,2	5 = 1*1,4	6 = 1*1,6	7 = 1*1,8	8 = 1*2*3	9 = 2*3*4	10 = 2*3*5	11 = 2*3*6	12 = 2*3*7	
Grâu	2800	179	0,74	3360	3920	4480	5040	370888	445066	519243	593421	667598
Orz	2025	83	0,86	2430	2835	3239	3644	145101	174121	203142	232162	261182
Ovăz	1567	64	0,97	1880	2193	2507	2820	97765	117318	136871	156424	175977
Porumb	3773	271	0,81	4527	5282	6036	6791	829157	994988	1160819	1326651	1492482
Legume	9096	180	3,13	10915	12734	14553	16372	5124499	6149398	7174298	8199198	9224097
Cartofi	11050	83	1,49	13260	15470	17680	19890	1372042	1646450	1920858	2195267	2469675
Pl. de nutreț	10849	111	0,22	13018	15188	17358	19528	265720	318864	372008	425152	478296
Pășuni	4667	1851	0,14	5600	6533	7467	8400	1209320	1451184	1693048	1934912	2176776
Fânețe	5031	1027	0,14	6037	7043	8049	9055	723309	867971	1012633	1157295	1301957
TOTAL		3853						10137801	12165361	14192921	16220481	18248041

Tabelul 2.46.

Valoarea producției zootehnice în comuna Sântămăria-Orlea

Sântămăria-Orlea	Media 2010-2020		Efectivele de animale				Valoarea producției, RON			
	Efective	Val. prod.	2025	2030	2035	2040	2025	2030	2035	2040
			Coef. de potențare 1,2	Coef. de potențare 1,4	Coef. de potențare 1,6	Coef. de potențare 1,8	Coef. de potențare 1,2	Coef. de potențare 1,4	Coef. de potențare 1,6	Coef. de potențare 1,8
1	2	3 = 1*1,2	4 = 1*1,4	5 = 1*1,6	6 = 1*1,8	7 = 2*1,2	8 = 2*1,4	9 = 2*1,6	10 = 2*1,8	
Bovine	643	3631304	772	900	1029	1157	4357565	5083826	5810086	6536347
Ovine	3997	717867	4796	5595	6395	7194	861440	1005013	1148587	1292160
Caprine	214	39813	257	300	342	385	47776	55739	63701	71664
Porcine	130	122240	156	182	208	234	146688	171136	195584	220032
Păsări	14633	669558	17560	20487	23413	26340	803470	937382	1071293	1205205
Cabaline	88	284533	106	123	141	158	341440	398347	455253	512160
Albine	241	77280	289	337	385	433	92736	108192	123648	139104
Total		5542596	-	-	-	-	6651115	7759634	8868153	9976672

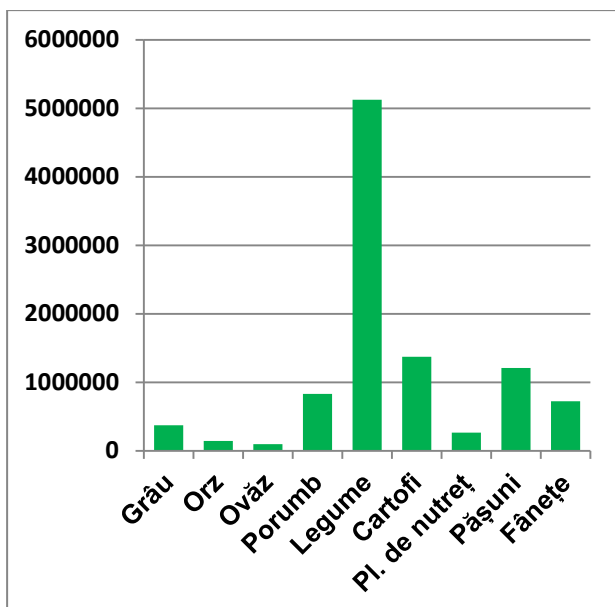

Figura 2.31. Valoarea producției vegetale în comuna Sântămăria-Orlea, media 2010-2020, RON

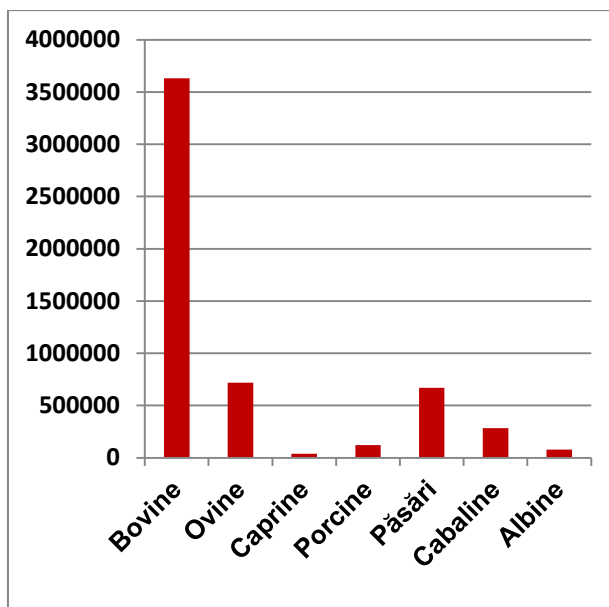

Figura 2.32. Valoarea producției zootehnice în comuna Sântămăria-Orlea, media 2010-2020, RON

Tabelul 2.47.

Evoluția sistemului agroalimentar în perioada 2020-2040 din comuna Sântămăria-Orlea

Sântămăria-Orlea	Media 2010-2020	Orizonturi strategice			
		2025	2030	2035	2040
Valoarea producției vegetale	10137801	12165361	14192921	16220481	18248041
Valoarea producției zootehnice	5542596	6651115	7759634	8868153	9976672
Valoarea producției agricole primare	15680396	18816475	21952555	25088634	28224713
Coeficient de procesare	1,00	1,05	1,10	1,15	1,20
Valoarea producției agroalimentare	15680396	19757299	24147810	28851929	33869656

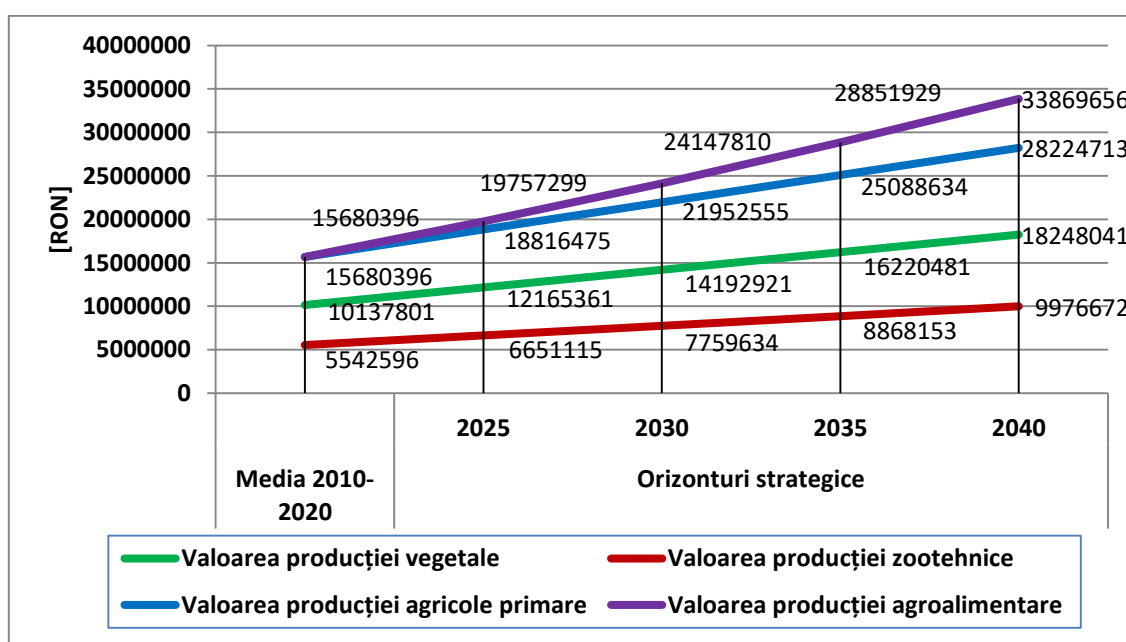

Figura 2.33. Proiecția sistemului agroalimentar în comuna Sântămăria-Orlea

Tabelul 2.48.

Valoarea producției vegetale în comuna Totești

Totești	kg/ha realizat	Supraf. medie cultivată, ha	Preț mediu/kg 2010-2020	Producția obținută, kg/ha				Valoarea producției, RON				
				2025	2030	2035	2040	Media 2010-2019	2025	2030	2035	2040
				Coef. de potențare 1,2	Coef. de potențare 1,4	Coef. de potențare 1,6	Coef. de potențare 1,8		Coef. de potențare 1,2	Coef. de potențare 1,4	Coef. de potențare 1,6	Coef. de potențare 1,8
1	2	3	4 = 1*1,2	5 = 1*1,4	6 = 1*1,6	7 = 1*1,8	8 = 1*2*3	9 = 2*3*4	10 = 2*3*5	11 = 2*3*6	12 = 2*3*7	
Grâu	3417	543	0,74	4100	4784	5467	6151	1372176	1646611	1921047	2195482	2469917
Orz	2871	25	0,86	3445	4019	4593	5167	61719	74063	86407	98751	111095
Ovăz	1826	20	0,97	2192	2557	2922	3287	35431	42517	49603	56689	63776
Porumb	3100	407	0,81	3720	4340	4960	5580	1021140	1225368	1429596	1633824	1838052
Legume	12260	133	3,13	14712	17164	19616	22068	5103715	6124458	7145202	8165945	9186688
Cartofi	15672	65	1,49	18806	21940	25075	28209	1525585	1830701	2135818	2440935	2746052
Pl. de nutreț	16847	58	0,22	20217	23586	26956	30325	214972	257966	300961	343955	386950
Pășuni	6333	248	0,14	7600	8867	10133	11400	219598	263517	307437	351356	395276
Fânețe	9333	424	0,14	11200	13067	14933	16800	554027	664832	775637	886443	997248
TOTAL		1924						10108363	12130035	14151708	16173380	18195053

Tabelul 2.49.

Valoarea producției zootehnice în comuna Totești

Totești	Media 2010-2020		Efectivele de animale				Valoarea producției, RON			
	Efective	Val. prod.	2025	2030	2035	2040	2025	2030	2035	2040
			Coef. de potențare 1,2	Coef. de potențare 1,4	Coef. de potențare 1,6	Coef. de potențare 1,8	Coef. de potențare 1,2	Coef. de potențare 1,4	Coef. de potențare 1,6	Coef. de potențare 1,8
1	2	3 = 1*1,2	4 = 1*1,4	5 = 1*1,6	6 = 1*1,8	7 = 2*1,2	8 = 2*1,4	9 = 2*1,6	10 = 2*1,8	
Bovine	347	1894656	416	486	555	625	2273587	2652518	3031450	3410381
Ovine	4007	716955	4808	5609	6411	7212	860346	1003737	1147127	1290518
Caprine	46	8384	55	64	73	82	10061	11738	13414	15091
Porcine	533	475520	639	746	852	959	570624	665728	760832	855936
Păsări	8247	375647	9896	11546	13195	14845	450776	525905	601035	676164
Cabaline	54	171967	64	75	86	97	206360	240753	275147	309540
Albine	809	273840	971	1133	1295	1457	328608	383376	438144	492912
Total		3916968	-	-	-	-	4700362	5483755	6267149	7050542

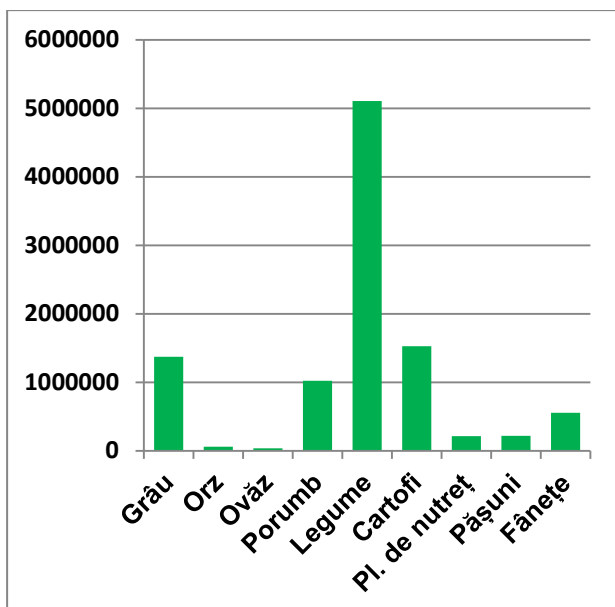

Figura 2.34. Valoarea producției vegetale în comuna Totești, media 2010-2020, RON

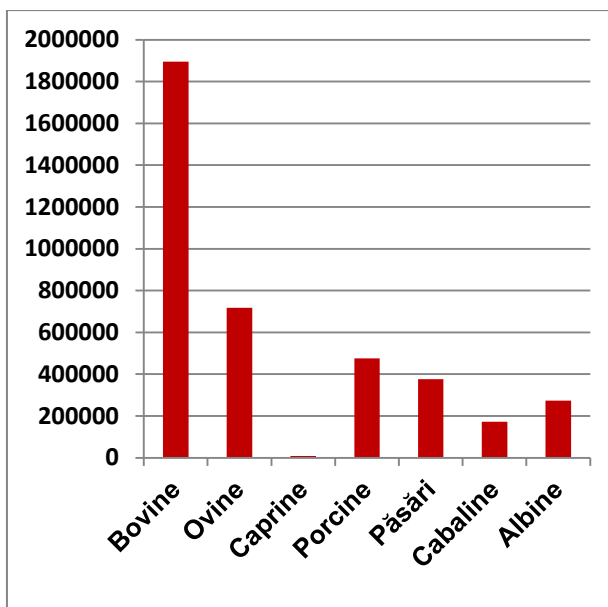

Figura 2.35. Valoarea producției zootehnice în comuna Totești, media 2010-2020, RON

Tabelul 2.50.

Evoluția sistemului agroalimentar în perioada 2020-2040 din comuna Totești

Totești	Media 2010-2020	Orizonturi strategice			
		2025	2030	2035	2040
Valoarea producției vegetale	10108363	12130035	14151708	16173380	18195053
Valoarea producției zootehnice	3916968	4700362	5483755	6267149	7050542
Valoarea producției agricole primare	14025331	16830397	19635463	22440529	25245595
Coeficient de procesare	1,00	1,05	1,10	1,15	1,20
Valoarea producției agroalimentare	14025331	17671916	21599009	25806608	30294714

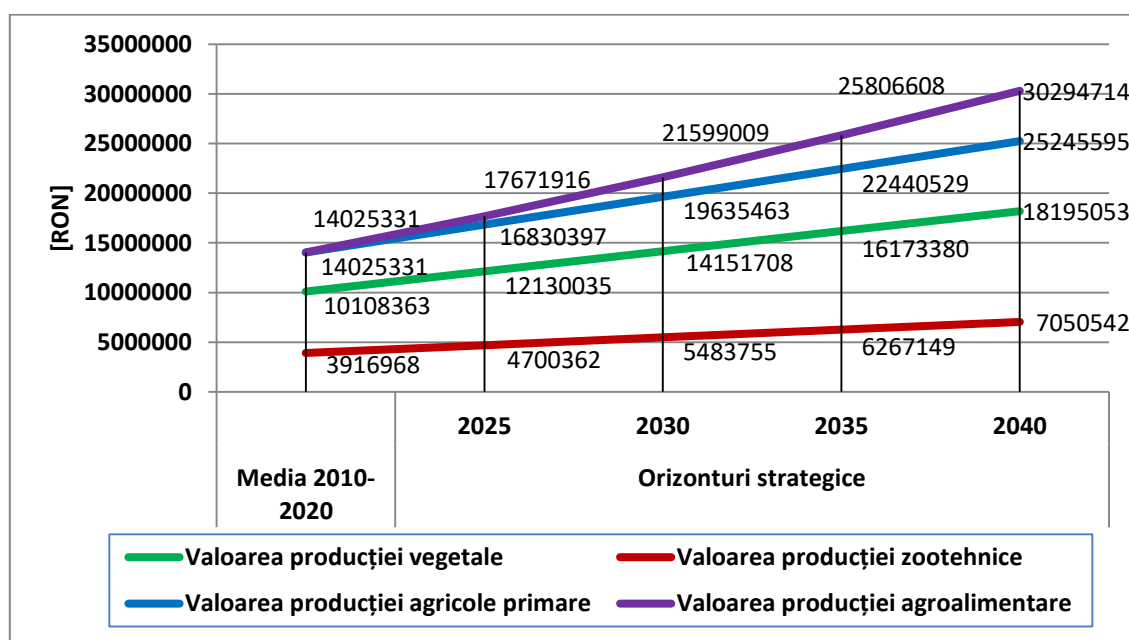

Figura 2.36. Proiecția sistemului agroalimentar în comuna Totești

Tabelul 2.51.

Valoarea producției vegetale în Țara Hațegului

Țara Hațegului	kg/ha realizat	Supraf. cultivată, ha	Preț mediu/kg 2010-2020	Producția obținută, kg/ha				Valoarea producției, RON				
				2025	2030	2035	2040	Media 2010-2019	2025	2030	2035	2040
				Coef. de potențare 1,2	Coef. de potențare 1,4	Coef. de potențare 1,6	Coef. de potențare 1,8		Coef. de potențare 1,2	Coef. de potențare 1,4	Coef. de potențare 1,6	Coef. de potențare 1,8
1	2	3	4 = 1*1,2	5 = 1*1,4	6 = 1*1,6	7 = 1*1,8	8 = 1*2*3	9 = 2*3*4	10 = 2*3*5	11 = 2*3*6	12 = 2*3*7	
Grâu	2997	2439	0,74	43153	50345	57537	64729	5553777	6664532	7775288	8886043	9996799
Orz	2232	572	0,86	29461	34371	39281	44191	1080179	1296215	1512251	1728287	1944322
Ovăz	1674	508	0,97	22099	25783	29466	33149	808551	970261	1131971	1293681	1455391
Porumb	3064	4526	0,81	44124	51478	58832	66186	11055271	13266325	15477379	17688433	19899487
Legume	10553	1894	3,13	151965	177293	202620	227948	63821907	76586289	89350670	102115051	114879433
Cartofi	11211	880	1,49	161444	188351	215259	242166	13974319	16769183	19564047	22358910	25153774
Pl. de nutreț	12038	2597	0,22	173348	202240	231131	260023	7370336	8844403	10318470	11792537	13266604
Pășuni	4811	34368	0,14	69272	80818	92363	103909	21507867	25809440	30111013	34412587	38714160
Fânețe	6269	21359	0,14	90279	105326	120372	135419	18132391	21758869	25385347	29011825	32638303
TOTAL		69145						143304597	171965516	200626436	229287355	257948274

Tabelul 2.52.

Valoarea producției zootehnice în Țara Hațegului

Țara Hațegului	Media 2010-2020		Efectivele de animale				Valoarea producției, RON			
			2025	2030	2035	2040	2025	2030	2035	2040
	Efective	Val. prod.	Coef. de potențare 1,2	Coef. de potențare 1,4	Coef. de potențare 1,6	Coef. de potențare 1,8	Coef. de potențare 1,2	Coef. de potențare 1,4	Coef. de potențare 1,6	Coef. de potențare 1,8
1	2	3 = 1*1,2	4 = 1*1,4	5 = 1*1,6	6 = 1*1,8	7 = 2*1,2	8 = 2*1,4	9 = 2*1,6	10 = 2*1,8	
Bovine	8581	46624243	10298	12014	13730	15446	55949092	65273940	74598789	83923637
Ovine	38134	6795115	45760	53387	61014	68641	8154138	9513161	10872183	12231206
Caprine	2759	508016	3311	3863	4415	4967	609619	711222	812826	914429
Porcine	4757	4237888	5708	6659	7611	8562	5085466	5933043	6780621	7628198
Păsări	113235	5201592	135882	158529	181177	203824	6241911	7282229	8322547	9362866
Cabaline	1150	3673400	1380	1610	1840	2070	4408080	5142760	5877440	6612120
Albine	8917	2943480	10700	12483	14267	16050	3532176	4120872	4709568	5298264
Total		69983734	-	-	-	-	83980481	97977227	111973974	125970721

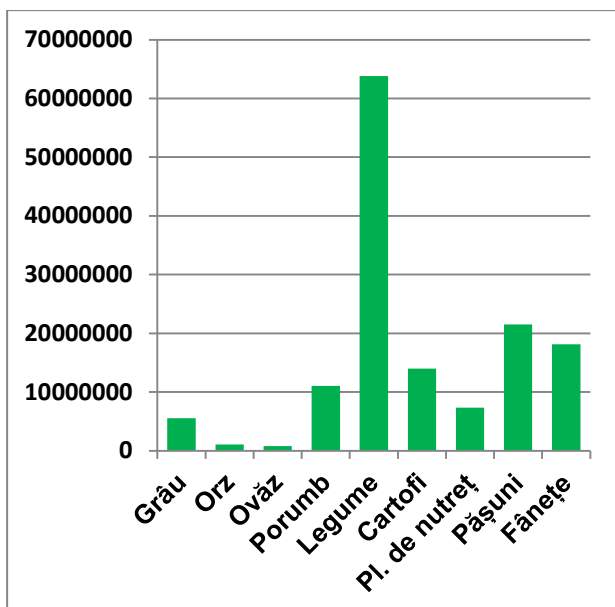

Figura 2.37. Valoarea producției vegetale în Țara Hațegului, media 2010-2020, RON

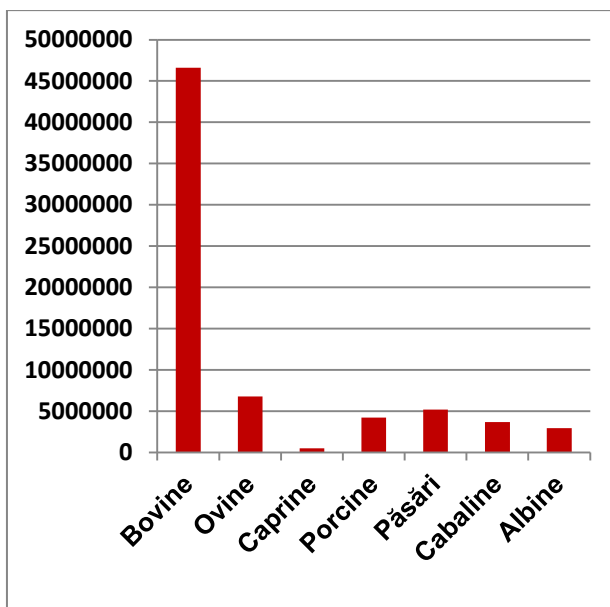

Figura 2.38. Valoarea producției zootehnice în Țara Hațegului, media 2010-2020, RON

Tabelul 2.53.

Evoluția sistemului agroalimentar în perioada 2020-2040 din Țara Hațegului

Țara Hațegului	Media 2010-2020	Orizonturi strategice			
		2025	2030	2035	2040
Valoarea producției vegetale	143304597	171965516	200626436	229287355	257948274
Valoarea producției zootehnice	69983734	83980481	97977227	111973974	125970721
Valoarea producției agricole primare	213288331	255945997	298603663	341261329	383918995
Coeficient de procesare	1,00	1,05	1,10	1,15	1,20
Valoarea producției agroalimentare	213288331	268743297	328464029	392450528	460702794

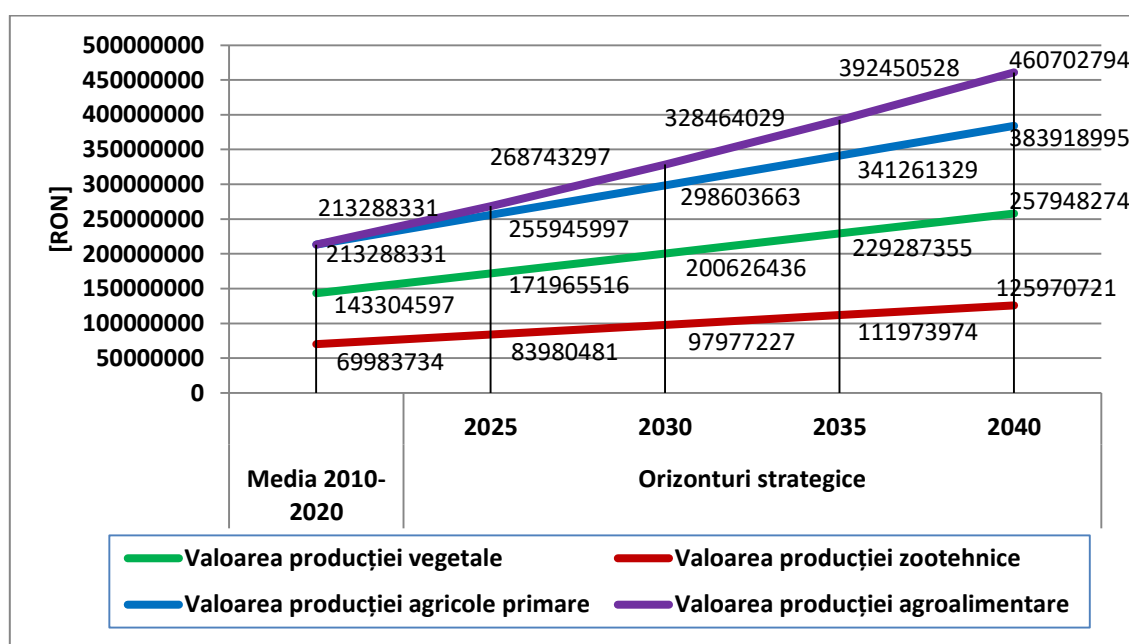

Figura 2.39. Proiecția sistemului agroalimentar în Țara Hațegului

CONCLUZII

Cercetările întreprinse în teren în zona Țării Hațegului, alături de bibliografia parcursă de cercetătorii Centrului de Cercetare pentru Dezvoltarea Rurală Durabilă a României, de la Filiala Timișoara a Academiei Române, ne-au condus la formularea mai multor concluzii, necesare elaborării unei strategii de dezvoltare rurală durabilă a zonei.

Starea economică și socială generală a spațiului rural hațegan și a fiecărei comune din zonă, după anul 1989, a suferit transformări profunde: revenirea la proprietatea privată a terenurilor agricole și, în parte, a terenului silvic, privatizarea majorității societăților comerciale rămase în funcțiune, falimentarea și lichidarea unui mare număr de întreprinderi industriale (miniere, de prelucrare industrială, alimentare) ceea ce a determinat apariția șomajului industrial, distrugerea sau demolarea numeroaselor conace și palate construite în majoritatea lor de vechi familii românești (unele dintre acestea maghiarizate în decursul timpului) care arată perenitatea românească pe aceste meleaguri, desființarea CAP-urilor și a IAS-urilor, un exod evident al populației tinere active și calificate către alte zone ale României dar mai ales spre străinătate etc.

Din analiza evoluția suprafeței arabile și a suprafeței arabile cultivate, se constată că, aproximativ 4100 ha (24,5%) nu au fost cultivate în anul 2010. În anul 2017, suprafața necultivată arabilă a scăzut la aproximativ 3100 ha (18,6%). Principalele cereale cultivate în Țara Hațegului sunt grâul și porumbul. Pe lângă acestea, pășunile și fânețele dețin ponderi însemnate în suprafața agricolă a Țării Hațegului. Producțiile obținute fluctuează de la un an la altul, pe seama condițiilor climatice și mai puțin datorită introducerii de noi tehnici și tehnologii de cultivare a plantelor. Referitor la evoluția numărului de animale pe specii, se relevă faptul că, efectivele de bovine, porcine și cabaline au scăzut în perioada analizată, iar efectivele de ovine și caprine au crescut. De asemenea o creștere semnificativă s-a înregistrat la familiile de albine.

Comunitățile din Țara Hațegului ar trebui să dezvolte o **economie locală dinamică**, bazată pe dezvoltarea principalelor resurse și valori ale zonei, care să aducă beneficii tuturor cetățenilor din localitățile rurale ale zonei, dar cu păstrarea caracterului, identității și calității fiecărei zone în parte.

Considerăm că pe baza studiilor întreprinse între anii 2018 - 2020, avem posibilitatea, în anul următor, de a elabora această strategie, care să constituie suportul proiectelor de dezvoltare rurală, de ameliorare a vieții locuitorilor în orizonturile 2020-2040.

BIBLIOGRAFIE

1. Berger, A. Chevalier, P., Dedeire M., Patrimoines,- Héritages et développement rural en Europe, L'Harmattan, 2010;
2. Berger, A. Chevalier, P., Cortes, G., Dedeire, M., Héritages et trajectoires rurales en Europe, L'Harmattan „Logiques sociales”, 2009;
3. Botici Gabriela – Țara Hațegului. Atracții turistice și unități de cazare, Ed. Academiei Române, București, 2010;
4. Cioloș, D., Luca, L., Giurca, D. – 20 de ani în căutarea unei coerențe în politicile agricole din România, în volumul „După douăzeci de ani” (vol. I), coord: Murea, R., Boari, V., Vlas, N., Editura Institutul European, Iași, 2010
5. Davidescu, D., Florea, N. (coord.) – Atlasul agricol al României, Editura Academiei Române, București, 2010
6. Davidovici I., Gavrilescu D. – Politica agricolă și de dezvoltare rurală în dezvoltarea economică a României, Ed. Academiei Române, 2003
7. Delgado A.C. - Abordări economice ale dezvoltării rurale, în Revista „Questione Agraria”, nr. 65 p.33-74, 1997;
8. Feher, Andrea - Finanțarea agriculturii și dezvoltării rurale. Politici comunitare, Editura Orizonturi universitare, Timișoara, 2009;
9. Feher Andrea, Goșa, V., - Dezvoltarea activităților neagricole. Alternative pentru agricultura cu timp parțial. Cercetări de economie agrară și dezvoltare rurală 1990-2010. Realizări și perspective. Academia Română, 2010, p.473;
10. Gavrilescu, D., V. Florian - Economia rurală în România, Ed. Terra Nostra, Iași, 2007;
11. Giurca, D., Alexandri, C., Rusu, M., (2012) – Reforma Politicii Agricole Comune în contextul perspectivei bugetare post-2013, Studii de strategie și politici, Institutul European din România, http://www.ier.ro/documente/spos_2011/SPOS_2011_-_nr_1_RO-EN.pdf;
12. Goșa, V. - Sisteme de finanțare a agriculturii, Timișoara, Editura Mirton, 2000;
13. Goșa, V. - Management financiar în agricultură și turism rural, Timișoara, Editura Mirton, 2005
14. Goșa V., Otiman P. I., Mateoc-Sîrb Nicoleta, Andrea Feher - Aprecieri asupra cadrului financiar multianual (CFM) 2014-2020 ca suport al politicii agricole comune a U.E.;
15. Goșa, V., Feher Andrea, Goșa, C. , Raicov, M. - The convergence of direct payments, The Multiannual Financial Framework components (CFM) 2014-2020, an unfulfilled wish - Simpozion științific Internațional „Dezvoltarea rurală durabilă”, Lucrări științifice, seria I, vol. XIV, pp.5-12, B+, USAMVB – mai 2012, Timișoara;
16. Goșa, V., Feher Andrea, Raicov, M., Goșa, C. - Estimation of direct payments under the E.U.'s Multiannual Financial Framework (MFF 2014-2020) - Simpozion științific internațional „Dezvoltarea rurală durabilă”, Lucrări științifice, seria I, vol. XIV, pp. 13-24, B+, USAMVB - mai 2012, Timișoara;
17. Hognogi Gheorghe-Gavrilă, Țara Hațegului studiu de geografie regională, Editura Risoprint, Cluj-Napoca, 2016;

18. Ianos, G. - Geografia solurilor cu noțiuni speciale de pedologie, Timișoara, Editura Mirton, 2004;
19. Lowe P., - Concepte și metode în politicile europene de dezvoltare rurală, în A. Cavazzani, G. Gaudio și S. Sivini Politici, guvernare și inovare în zonele rurale, INEA, ESI, Napoli;
20. Luca, L., Cionga, C., Giurca, D. – Consolidarea exploatațiilor agricole, Editura Economică;
21. Man, T.E., Mateoc-Sîrb, Nicoleta, - Dezvoltarea rurală și regională durabilă a satului românesc, Editura Politehnica, Timișoara 2007;
22. Mateoc-Sîrb Nicoleta, - Economie Agrară, Ediția a II-a, Editura Agroprint, Timișoara, 2003;
23. Mateoc-Sîrb, Nicoleta – Dezvoltarea rurală și regională în România, Ed. Agroprint, Timișoara, 2004;
24. Mateoc-Sîrb, Nicoleta, Ungureanu, G. – Dezvoltarea regională și rurală. Evoluții și tendințe, Ed. Mirton, Timișoara, 2010;
25. Mateoc-Sîrb Nicoleta, Mănescu Camelia - Dezvoltare rurală și organizarea teritoriului, Editura Mirton, Timișoara, 2012;
26. Nistoreanu P. - Ecoturism și turism rural, Ed. ASE - București, 2003;
27. Otiman, P.I., - Optimizarea producției agricole, Editura Facla, Timișoara, 1987;
28. Otiman, P.I., - Dezvoltarea rurală în România, Ed. Agroprint, Timișoara, 1997;
29. Otiman, P.I. - Restructurarea agriculturii și dezvoltarea rurală a României în vederea aderării la Uniunea Europeană, Ed. Agroprint, Timișoara 1999;
30. Otiman, P.I. - Economie rurală, Ed. Agroprint, Timișoara, 1999;
31. Otiman, P.I., - Economie rurală II, Ed. Agroprint, Timișoara, 2000;
32. Otiman, P.I. - Agricultura României, Ed. Agroprint, Timișoara, 2002;
33. Otiman, P.I., Goșa, V., Mateoc-Sîrb Nicoleta ș.a. - Dezvoltarea rurală durabilă în România, Editura Academiei Române, 2006;
34. Otiman, P.I., Grigorescu Dan, Bogdan Alexandru, Conservarea geo- și biodiversității și dezvoltarea durabilă în Țara Hațegului – Retezat, Vol I, Editura Academiei Române, 2010;
35. Otiman, P.I., Violeta Florian, Ionescu, C., Conservarea geo- și biodiversității și dezvoltarea durabilă în Țara Hațegului – Retezat, Vol II, Editura Academiei Române, 2010;
36. Otiman, P.I. - Agricultura – factor de atenuare a crizei economico-financiare și de reluare a creșterii economice, Supliment profitul agricol, nr.11-18 martie 2009;
37. Otiman, P.I., Violeta Florian, Ipate, Judith., Ghidul întreprinzătorului agricol din Țara Hațegului – Retezat, Editura Academiei Române, 2010;
38. Otiman, P.I., - Alternativele economiei rurale a României: dezvoltarea agriculturii sau insecuritate alimentară și deșertificare rurală severă, Ed. Academiei Române, București, 2011;
39. Otiman, P.I., - Probleme actuale ale spațiului rural românesc, Structura agrară actuală a României - o mare (și nerezolvată) problemă socială și economică a țării, Revista Română de Sociologie, 2012;
40. Otiman, P.I., Mateoc-Sîrb, Nicoleta, Mănescu, Camelia, - Economie Rurală, Editura Mirton, 2013;
41. Otiman, P.I. (coordonator), Almăjul de ieri, de azi și de mâine, Editura Academiei Române,

- Editura ArtPress, 2017;
42. Otiman Păun Ion, Ionescu Cornel, Enache Mădălin, Retezat – O minune a Țării Hațegului și a României, Ed. Academiei Române, București, 2010
 43. Ploeg J. D. Van Der, Long A., Banks J. - Rural development the state of the art, în Ploeg J.D. van der et al., eds, Living countryside, rural development processes in Europe: the state of the art, Elsevier, Doetinchen, 2002;
 44. Ploeg J. D. Van Der - Există o nouă paradigmă a dezvoltării rurale, în A. Cavazzani, G. Gaudio și S. Sivini Politici, guvernare și inovare în zonele rurale, INEA, ESI, Napoli, 2006;
 45. Ploeg J. D. Van Der - Dincolo de modernizare, Procese de dezvoltare rurală în Europa, Rubettino, Cosenza, 2006;
 46. Popovici, Gh. – Banatul Montan - ghid turistic, Editura TIM Reșița, 2013;
 47. Raicov, M., Goșa, V., Feher, Andrea, Hurmuzache, Tabita, Goșa, C., - Rural development policy of the European Union between 2014 and 2020 - Simpozion științific internațional „Dezvoltarea rurală durabilă”, Lucrări științifice, seria I, vol. XV, pp. 88-91, B+, USAMVB – mai 2013, Timișoara;
 48. Romano D. - Sisteme locale de dezvoltare rurală, Raport CNEL, Agricultura între global și local, 1998;
 49. Rusali, Mirela-Adriana, Dezvoltarea economică a ruralului din România, Ed. Digital Data, Cluj, 2013;
 50. Țărău, D., Luca, M. - Panoptic al comunelor bănățene din perspectivă pedologică - Editura Marineasa, Timișoara, 2002, Reactualizat 2011;
 51. Zahiu Letiția – Management agricol, Editura Economică, București, 1999;
 52. *** Comisia prezidențială pentru politici publice de dezvoltare a agriculturii - Cadrul național strategic pentru dezvoltarea durabilă a sectorului agroalimentar și a spațiului rural în perioada 2014 - 2020 – 2030 - Cadrul național strategic rural, 2013;
 53. *** Comisia națională de prognoză – Studiu Consolidarea exploatațiilor agricole, 2012;
 54. *** Cercetări de economie agrară și dezvoltare rurală 1990-2010. Realizări și perspective, Editura Academiei Române, București 2011;
 55. *** Direcția pentru Agricultură a județului Hunedoara;
 56. *** Guvernul României, Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale - Planul Național Strategic pentru Dezvoltare Rurală 2007-2013;
 57. *** Guvernul României, Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale - Planul Național Strategic pentru Dezvoltare Rurală 2014-2020;
 58. *** INS – Anuarul statistic al României 2007-2020;
 59. *** INS- Portal Tempo online;
 60. *** Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Pedologie Agrochimie și Protecția Mediului – ICPA- București
 61. *** Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale, Direcția Generală Dezvoltare Rurală - AM PNDR, Raport anual de progrese privind implementarea PNDR în România în anul 2013;
 62. *** Programul Național de Dezvoltare Rurală 2007-2013;
 63. *** Programul Național de Dezvoltare Rurală 2014-2020;

64. *** Programului National de Dezvoltare Locală (PNDL II) în perioada 2017-2020;
65. *** Rural Development in the European Union, Statistical and Economic Information, Directorate - General for Agriculture and Rural Development, Report 2007-2013;
66. *** Strategia de dezvoltare locală a comunei Baru, județul Hunedoara 2014-2020
67. *** Strategia de dezvoltare locală a comunei Bretea Română, județul Hunedoara 2014-2020
68. *** Strategia de dezvoltare locală a comunei Densus, județul Hunedoara 2014-2020
69. *** Strategia de dezvoltare locală a comunei General Berthelot, județul Hunedoara 2014-2020
70. *** Strategia de dezvoltare locală a comunei Pui, județul Hunedoara 2014-2020
71. *** Strategia de dezvoltare locală a comunei Răchitova, județul Hunedoara 2014-2020
72. *** Strategia de dezvoltare locală a comunei Râu de Mori, județul Hunedoara 2014-2020
73. *** Strategia de dezvoltare locală a comunei Sarmizegetusa, județul Hunedoara 2014-2020
74. *** Strategia de dezvoltare locală a comunei Sălașu de Sus, județul Hunedoara 2014-2020
75. *** Strategia de dezvoltare locală a comunei Sântămăria Orlea, județul Hunedoara 2014-2020
76. *** Strategia de dezvoltare locală a comunei Totești, județul Hunedoara 2014-2020
77. *** Strategia de dezvoltare locală a Orașului Hațeg, județul Hunedoara 2014-2020
78. *** <http://www.adrvest.ro>
79. <http://www.comuna-salasudesus.ro/index.php?np=Galerie>
80. *** <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/agriculture/data/database>
81. *** <http://ec.europa.eu/atwork/synthesis/aar/> - Rapoarte statistice DG Agri
82. *** <https://www.google.ro/maps?hl=ro>
83. *** <http://www.madr.ro>